

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadó: Budaörsi Gyula az OMGE. igazgatója.
Feladószerkesztő: Budaörsi Gyula.
Társasági szerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

Gyűlések a Közteleken.

1914. február 25. d. u. 4 órakor. Tanácsgyűlés.
1914. március 5. d. u. 4 órakor. Igazgatóválasztmány gyűlése.
1914. " 6. és 7-én délelőtt, délután. Kukoricatermelesei előadások.

Első országos kukoricakiállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi miniszter támogatásával március hó 7—10-én rendezi Budapesten, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházában (V. ker., Alkotmány-u. 29.) a díjazással egybekötött *Első országos kukoricakiállítást*. A kiállítás ünnepélyes megnyitása f. évi március hó 7-én délelőtt 10 órakor lesz.

A kiállítással kapcsolatban az OMGE. a kukorica termesztését, felhasználását felölelő előadásokat rendez, melynek programja a „Köztelek” 13., 14. és 15. számában jelent meg.

1914. évi XXX. tenyészállatvásár.

Az idei budapesti országos tenyészállatvásárt és gépkiallítást április hó 4., 5. és 6-án tartjuk meg a fővárosi Tattersallban.

Bejelentési határidő: február 28. Későbbben érkező bejelentéseket nem fogadunk el.

Fenntartjuk magunknak a jogot, hogy amennyiben a száj- és körömfájás további terjedése vagy egyéb okok a vásár sikerét kétségessé tennék, azt a folyó év őszére elhalasztjuk, amire nézve március 10-ig határozni fogunk. A vásár esetleges elhalasztásáról a bejelentőket a befizetett díjak visszatérítése mellett azonnal értesíteni fogjuk.

A tenyészállatvásár szabályzatát és a bejelentési íveket 10-én küldöttük el az általunk ismert

címeknek. Résztvenni szándékozók, ha ezeket a nyomtatványokat nem kapták meg, forduljanak a rendező-bizottsághoz, Budapest, IX., Köztelek-utca 8., telefon József 51—05 és József 48—85.

Tenyészállatvásárrendező-bizottság.

Egyről-másról.

(Gabonapiaci szemle. — Sertésáboru. — Eismarok és a „Világ”. — Megszüntetik a Pool-szerződést. — Titokban adott engedély. — A Bund der Landwirte nagygyűlése. — A birodalmi kancellár nyilatkozata.)

Bár a gabonaföld árak alakulása kiszámíthatatlan, azért a legtöbbször mégis előrelátható, ha eltaláljuk azokat a közrejátszó jelenségeket, amelyek az árak alakulásához az alapot nyújtják. A múlt esztendői nyár végén, a letakarított termés értékesítésének küszöbén kifejtettük, hogy bár minden ok megvan a buza árának a legmagasabb színvonalon való mozgására, még sem fognak az árak olyan színvonalat elérni, mint rendes körülmények közt, mert az értékmérő a pénz megdrágult. Ezért a véleményünkert az egyik napilap, amely tárgyilagos tőzsdei bírálatot szokott gyakorolni, meg is rótt bennünket, hogy ezzel a termelőket önkéntelenül is a termés elpocsékolására biztatjuk. A következmények nekünk adtak igazat, mert ez év január közepéig jelentékenyebb javulás a buza árában nem következett be úgy, hogy az a gazda, aki októberben adta el buzáját, nem járt rosszabbul, mint az, aki januárig tartogatta termését, sőt annyiból jobban, mert megtakarította kezelés költségeit.

A pénzpiac javulása meghozta a gabonapiac árának javulását is, ami kitűnik a január közepé óta tapasztalt erőteljes emelkedő irányzattól. Természetesen erősen közreműködik ebben a készletek hiánya is, ami tagadhatatlan, mert ha van is valami készlet még egyes uradalmak birtokában, az egyhamar nem kerül áruba, legalább is amíg az őszi állapot bizonytalan. Ez a bizonytalanság pedig nem egyhamar fog elenyészni. Az Alföld vetéseiről

már is hallatszanak panaszok, óriási területeken nem kelt ki az őszi buza és éppen azokon a vidékeken, amelyek máskor ontják a termést. Ugylátszik a tőzsdén is pontosan tájékozva vannak erről a körülményről és ezért javult e héten tetemesen az októberi buza ára, a mult-hetihez képest ugyanis 40 fillérrel zárult magasabban. A készáruhiány által hajtott áprilisi buza árjavulása 70 fillér. A zab és tengeri kisebb mértékben követték ezt az irányzatot, amennyiben mindössze 10—20 fillér volt e két cikkben az árjavulás.

Hosszas huza-vona után végre alapos reményünk van arra, hogy a legkényesebb állategészségügyi igényeknek megfelelő sertéskiviteli piacunk lesz. A földművelésügyi minisztérium az utolsó órában létesíti a tétényi telepet, ami ha meg nem történik — a kőbányai sertéshizlaló telep ez év végén megszűnővén — a jövő évben nem lett volna a fővárosnak sertéshizlaló-s nem lett volna az országnak sertéskiviteli telepe. A földművelésügyi minisztérium több ízben hívta fel a fővárost egy új telep létesítésére, azonban teljesen sikertelenül s csak így vált lehetségessé, hogy az ügy az egyedül illetékes kézbe, a földművelésügyi miniszter kezébe került.

Egy kiviteli sertéshizlaló-telep létesítése egyenest állami feladat s nem a fővárosé, amely a fogyasztók érdekeit tartja szem előtt és semmi nemű kivitt sem lát szívesen. Mi gazdák nem bízhatjuk egy ily fontos piac kezelését a fővárosra, amelynek területe már közegészségügyi szempontból sem lehet alkalmas arra, hogy százazrekre menő sertéseknek biztosítson férőhelyet.

A földművelésügyi miniszter e logikus és indokolt ténye erős megtámadatások tárgya lett a főváros és a sertéskereskedők részéről. Monopólium létesítésével vádolták meg a minisztert s nem kevesebbet követeltek, mint a tétényi sertéshizlaló-telep feladását és annak a fővárosban a főváros részéről való létesítését.

A nagy lármával és nagy költséggel fenntar-

== SZEREZZÜK BE A ==

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abráktakarmányokat, szőlővédelmi, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

tott mozgalom azonban szerencsésen elült, illetve felsült még pedig három okból. Először mert a fővárosnak nincs megfelelő területe, ahol sertésszállásokat építhetne, másodsor, mert pénze sinés hozzá és harmadsor, mert a monopólium vádja oda zsugorodott, hogy a miniszter felhívta a fővárost, sőt a sertéskereskedőket is, hogy vegyenek át részvényeket az új vállalatból, amelyek telepén bárki maga is — tehát a főváros is — önálló szállásokat építhet, a saját takarmányát használhatja s vehet kölcsönt ott, ahol akar. Szeretnők látni a tisztelt fővárost, hogy vajjon volna-e ilyen liberális a maga építette telepen, amelyhez, mint a miniszter a főváros-hoz intézett leiratában kijelenti, a fővárosnak joga van s azt bármikor felépítheti, ha hozzávaló telke és pénze van. Az egész mozgalom a főváros vezetősége mulasztását igyekezett palástolni s feltette a sertéskereskedők mai kényelmét s a fővárosi sertésközvágóhid bevételeit.

Az bizonyos, hogy a budapesti piac sertéshusáira a tétényi piac árszabályozólag fog hatni, mert az innen a fővárosba kerülő hus nem lesz annyi illetékekkel terhelve, mint az, amely a kőbányai telepről a sertésközvágóhidon át került forgalomba s meg fogja szüntetni a sertéshusfeldolgozóipar monopóliumát is, de ez talán mégis fontosabb érdeke a fővárosnak és fogyasztóinak, mint az, ha néhány tizezer korona vásárdíj és vágódíjtól esik el.

Mi gazdák nem szívesen látjuk a fővárost a tétényi vállalatban, de örömmel üdvözlünk azt az elhatározását, ha maga is telepet létesít, mert minél több ilyen hízalótelep van, annál keresettebb lesz a soványsertés és a kukorica is.

A „Világ“ napilap február 15-iki számában ugyancsak leleplezi Bismarckot, kit a világ a „Politik der Sammlung“ apjának ismer, ami magyarra fordítva annyit jelent, mint a nemzeti munka és termelés védelme, azaz arányos védelme az összes termelésnek, az iparnak és mezőgazdaságnak.

Azt mondja a V., hogy Bismarck az 1878. évi birodalmi gyűléshez intézett december 15-iki levelében, amelyben az agrárvámokat bejelenti, azt mondja, hogy az agrárvámokkal az állam közvetett bevételeit akarja növelni. E levelében bevallja Bismarck, hogy vámpolitikai ténen dilettáns, mit ha be sem vallott volna — mondja a V. — kiűnt volna a levélből magából is, mert a védvámoknak egészen más hatásuk és eredményük van. A V. szerint ugyanis az agrárvédvámokból az állampénztárnak egy fillér haszna sincs, mert az egészében az agráriusok zsebébe folyik. (Igy!)

Igazán kíváncsiak volnánk, ha a V. kimutatni volna szíves, hogy miként folytatja a Német-birodalom azt az élelmiszeiknek évenként emelkedő s ma 600 millió márkát meghaladó vámbevételt a gazdák zsebébe, amely összegből a gabonára és állatokra több mint 300 millió márka esik, amint hogy egyáltalán a gabona adja a birodalomnak a legnagyobb vámbevételt. Ugyane cikkben egyébként rehabilitálja Bismarckot is, amennyiben oda nyilatkozik, hogy „Bismarck az agrárvámokat egyenesen azért hozta be, hogy ezzel lekenyerézze a junkereket s katonai politikájának támogatására megnyerje őket.“ Egyszóval

az a dilettáns Bismarck mégis tudta, hogy mit csinál, beadta az agrárvámokat az akkor liberális birodalmi gyűlésnek sub titulo, hogy a vámbevételket akarja emelni s egyuttal megnyerte a junkereket katonai politikájának s végül megvetette a „Politik der Sammlung“ alapjait, amely politikának köszönheti Németország mai gazdasági fejlődését.

Nem akarjuk ezek után levonni a konzekvenciákat, hogy ki a dilettáns a vámpolitikában, Bismarck-e vagy a V. Ennek a kérdésnek az eldöntését bátran bizhatjuk vámpolitikai kérdésekben a V. cikkirójánál bizonyonyal képzetebb olvasóinkra.

A kivándorlási tanács e hó 17-ikén gyűlést tartott Mailáth József gróf elnöklésével és a belügyminiszter felhívására a Pool-szerződés ügyében véleményt mondott. A Hamburg-Amerika Linie ugyanis kilépett a Continental Pool kötelékéből és tarifaversengést indított meg; ez a körülmény fölvetette azt a kérdést, hogy a kormány miként járjon el a Pool-társasággal, illetve a HAPAG-gal szemben. A belügyi kormány a Pool-nak adott szállítási engedélyt három havi előzetes felmondással visszavonhatja. De joga van a kormánynak az engedélyt nyomban visszavonni, ha valamelyik társaság a szállítási szerződést nem tartja be. Mivel a kivándorlási tanács a belügyminiszteri állantitkárnyilatkozataiból kétségtelenül megállapította, hogy a szerződészegés már megtörtént, a felmondási jog kérdésével nem is foglalkozott, hanem a Pool-szerződés megszüntetése mellett foglalt állást. Azt a kívánságát fejezte ki továbbá, hogy a kormány a külföldi hajózó társaságokkal jövőben kötendő szállítási szerződésben szerenczén érvényt a kivándorlási törvény rendelkezéseinek.

Ez a kívánság feltétlenül helyes es rendes viszonyok között felesleges is volna hangoztatni, mert hiszen az életörvények betartását minden körülmények között és minden kormánytól megkövetelhetjük. Az 1909. évi II. t. c. nem engedi meg, hogy az engedélyezett vállalatok jogosulatlan magyarországi kivándorlókat szállítsanak. A Pool-tröszt a szerződéses viszony három esztendője alatt legalább 150,000 jogosulatlan magyarországi kivándorlót szállított el, sérelmére az életörvénynek. megrontására közgazdasági érdekeinknek. Örülünk, hogy végre ez a ránk nézve káros viszony megszűnik s efféléből nem kérünk többet. Ha a németországi hajózó társaságok nem akarnak meghajolni törvényeink előtt, tessék az egész magyarországi kivándorlást kötelezően Fiume s ennek befogadóképességén felül Trieszt felé irányítani. Ebbeli rendelkezési jogunk kétséget nem szenvedhet. De nem is kerülne a sor ennek a jognak szorosan ily alakban való alkalmazására, mert ha a németországi hajózó társaságok látják kormányunk eltökelttségét, lesz jó dolguk s önfeljuségből nem adják fel a kivándorlási forgalom lebonyolításával legális uton szereshető és még mindig óriási üzleti hasznot.

Kinosan lep meg bennünket az a hír, hogy a belügyi kormány a Cunarddal kötött szállítási szerződést (mely csak ez év június havában járna le) már 1911-ben tíz esztendőre meghosszabbította, még pedig meghosszabbította

titokban, anélkül, hogy a törvény határozott rendelkezésének megfelelően az engedély ügyében a kivándorlási tanácsot meghallgatta volna. Sőt a megadott engedélyről a képviselőháznak sem tett jelentést. Mi nem keresünk rögtön szörnyűségeket és nincsen rá okunk, hogy a Cunarddal szemben a gyanúsítás sötét szemüvegét vegyük fel, mert ez a vállalat fumei üzletére nézve teljes állami felügyelet alatt áll, működését tehát nem illetik a Pool ellen méltán emelt vádak. Annál kevésbbé értjük meg, hogy mit jelentsen ez esetben a törvényt megkerülő titkozatosság. Reméljük, hogy a belügyminiszter felvilágosítja a közvéleményt, mert ha valahol, ugy a szállítási engedélyek kényes kérdésében kell félremagyarázhatatlan nyíltságra és szabályszerűségre törekedni.

Hagyományos szokás szerint az idén is ugyanarra a hétre tüzték ki összejuveteleiket a Német-birodalom Berlinben székelő gazdatársadalmi testületei és hivatalos mezőgazdasági szervezetei. Ez az alkalom, a berlini gazdanagyhat azután — mint évről-évre — a birodalom minden részéből sok ezer gazdát vonzott a fővárosba. Különösen látogatott volt a Bund der Landwirte huszonegyedik nagygyűlése, amelyet két szre osztva, Berlin két legnagyobb helyiségében, a Busch- és Schumann-erkuszkokban tartottak meg, együttvére tizenkétezerrel több résztvevővel. De még így is sokan kiszorultak a hatalmas csarnokokból, amelyeket lelkes hangulat, a gyűlésnek népszerű szónokaival s az általuk hangoztatott igazságokkal való tettekre kész együttérzés töltött be. Nehéz időket él a német gazda is, mert az elmúlt esztendő kitűnő terméseredménye dacára a német közgazdasági életet is megviselte a jóformán egész Európára ráneheződő gazdasági és pénzválság; mert ott lebeg az ő szemük előtt is a maga ködös bizonytalanságában a jövő vámpolitikájának életbevágó kérdése. A nehéz viszonyok sulya, ha lehetséges, még szorosabbra kovácsolta a maga kívülről jövő dermesztő nyomásával a német gazdák összetartását, még jobban egybefűzi őket az Istenhez, az anyaföldhöz, császárjukhoz és munkájukhoz való hűség ércnél szilárdabb köteleke.

Roesicke dr., a Bund der Landwirte elnöke reámutatott megnyitóbeszédében arra, hogy a Németbirodalom külkereskedelme éppen a legutóbbi évben is mily hatalmas lendületet vett, ami a hathatósan védelmezett nemzeti termelés erőtlen fejlődésének eredménye. Ennek köszönheti Németország, hogy külkereskedelmi forgalma immár megközelíti Nagybritanniáét és tulszárnyalta Amerikát, meg Franciaországot. Reámutatott továbbá arra, amit a többi szónokok és az egyhangulag elfogadott határozati javaslat is hangsúlyoztak, hogy a szociáldemokrácia torjeszkedése milyen fenyegető veszedelmet jelent a nemzeti termelésnek erre az örvendetes fejlődésre s hogy a birodalmi kormány maga is fél a jelenlegi birodalmi gyűlésre bizoni a döntést ebben az alapvető fontosságú kérdésben. Meg fog tehát indulni a választási harc mihamarabb, amelyben a nemzeti termelés valamennyi ágának csorbítatlan védelme lesz a Bund zászlaja alatt tömörülő gazdák jelszava s hogy ez a küzdelem hogyan dől el, nemcsak a Németbirodalom, hanem egész Közép-Európa jövő gazdasági

KEMNA FORRÓGÓZEKÉI SCHMIDT
szabadalmazott
Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszerű egy feljuttató tartósság tekintetében messze felülmúlja és lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.
Referenciákkal, kimertté felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgálunk.
KEMNA J. BUDAPEST, VI. KER., VÁOI-KÖRUT 51.
Strykayok: KEMNA, BUDAPEST. Telefon: 54-24.

Körh...
1914/18.
16. S...
politikájá...
lesz.
A Bund...
lalt, állan...
des szá...
gazdasá...
hatalmas...
viszonyok...
azokkal...
fogyasztó...
zet leghat...
sági erejé...
politika h...
nák korm...
A Bund...
ben a német...
amelynek...
örökös, a...
hivatalos...
nése is f...
többi hata...
lefolyt na...
alkalmilag...
rodalmi ka...
kivánunk r...
hangsúlyoz...
eddiggi és...
nyomdokai...
reményéne...
ben tovább...
összetartó...
tésére, a...
támadásai...
— ugyan...
adatait a b...
fogott érde...
oldani. Csak...
vállvetett n...
amit a német...
német nép...
fenn is ma...
fejlődését...
teljes függet...
amely az ál...
MEZŐ...
Három...
A nyomás...
tési statisztik...
szerint változ...
kimutatást.) M...
szésség nem a...
mos-állatokat...
a legtöbb állat...
nak van, de...
alkalmas az...
lenne a köve...

politikájának alakulására irányjelző jelentőségű lesz.

A Bund der Landwirte évi jelentésében foglalt, állandó megerősödéséről tanuskodó beszédes számok remélni engedik, hogy a mezőgazdasági vámvédelem elve mellett küzdők hatalmas táborra nem fog meginogni és a nehéz viszonyok dacára sikerrel veheti fel a harcot azokkal az elemekkel szemben, amelyek a fogyasztók érdekeinek hazug jelszavával a nemzet leghatalmasabb fogyasztó osztályainak gazdasági erejét igyekszenek aláásni s a birodalmi politika hajóját új, veszedelmes vizekre akarják kormányozni.

A Bund nagygyűlése mellett áll jelentőségben a német birodalmi gazdatanács közgyűlése, amelynek a császár személyét képviselő trónörökös, a kormány képviselőinek és a német hivatalos világ számos előkelőségének megjelenése is fokozta a súlyát. Az itt, valamint a többi hatalmas gazdatiszadalmi szervezetekben lefolyt nagyérdéki tanácskozások méltatására alkalmilag még visszatérünk. Ezuttal csak a birodalmi kancellár nagyjelentőségű kijelentésére kívánunk reámutatni. A kancellár nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a birodalmi kormány az eddigi és jól bevált gazdasági és vámpolitika nyomdokain kíván továbbra is haladni és ama reményének adott kifejezést, hogy e törekvésében továbbra is bizalommal támaszkodhatik az összetartó gazdatiszadalomra. Az erők tömörítésére, a szociáldemokrácia egyre vakmerőbb támadásaival való erélyes szembezállásra van — ugymond — szükség, hogy a jövő nagy feladatait a birodalom és a német nemzet jól fel-fogott érdekeinek megfelelően sikerüljön megoldani. Csak az államfenntartó, józan elemeknek vállvetett munkájától várhatja a birodalom, hogy amit a német szorgalom, a német tudás és a német nép erényei felépítettek, a köz javára fenn is marad és biztosítja a jövő gazdasági fejlődését, a birodalom minden irányban való teljes függetlenségét és azt az anyagi felvirulást, amely az állami nagyság legszilárdabb alapja.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ES SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János.

Háromnyomású kisgazdaságok Erdélyben.

II.

A nyomásos gazdasági vidékek állattenyésztési statisztikája szintén a különböző vidékek szerint változatos. (Lásd a 14. számban közölt kimutatást.) Miatán a fajoként számbavett összesesség nem alkalmas az összehasonlításra. „számos-állatok” veszünk számba, természetesen a legtöbb állatja (3231 sz.-á.) Gyergyószentmiklósnak van, de ez városias viszonyainál fogva nem alkalmas az összehasonlításra. Gyergyóalfalu lenne a következő (3017 sz.-á.), a szántóföldből

2 kat. hold esik egy sz.-állatra, az összes gazdasági területből (17,000 kat. hold) 5° kat. hold; legkevesebb állatja (210) Sinfalvának van, mindjárt utána Hódosfalva (kolozsmegyei hegyi község) következik, amelynek 934 kat. holdnyi szántójából 3 kat. hold esik egy számosállatra, az összes gazdasági területből pedig 5⁴ kat. hold. Tehát általában még elég jó a terület s az állatlétszám viszonya. Ha *középarányos* községnek a háromszékmegyei *Kézdizsentlélek* községet tekintjük 1052 drb számosállattal, egy a szántóföldből 2⁸ kat. hold, az összes gazd. területből 4 kat. hold jut egy számosállatra, tehát elég belterjes az állatlétszám. Ezek azonban elméleti értékek.

A *gyakorlat* szempontjából fontos pl., hogy a fűtermő hely elegendő-e az állatlétszám eltar-tására. Itt már *Kézdizsentlélek* rosszul áll, mert csak 1 kat. hold jut egy számosállatra; pedig magyar fajta szarvasmarhából 623 drb van a községben; valószínűleg más határon bérelnek legelőt, mert a valóságos legelő csak 19 kat. holdnyi kiterjedésű. Gyergyóalfalu 3³ kat. hold és Hódosfalván (ahol legkevesebb állat van) 2³ kat. hold fűtermő hely jut egy számosállatra, tehát kevés a terület s legeltetés szempontjából indokolt az ugartarítás, bár mesterséges takarmánnyal könnyen lehetne segíteni, ha mindenütt meglenne a kellő szellemi és anyagi tőke. A sokkaszólu (4394 kat. hold) *Jád* községben a fűtermő terület 6324 kat. holdjából 2⁹ kat. hold esik egy számosállatra, a soklegelőjű (3555 kat. hold) *Felek* község összes fűtermő területéből szintén csak 2⁵ kat. hold jut egy számosállatra. Ez a 2⁵—2⁶ számos-állat szinte törvényszerűnek látszik a nyomásos vidékeken, pedig nem elég a terület széna- és legelőfűnyerésre, csak *ugarlegelővel* kiegészítendő, esetleg némi erdei legeltetési, ritkább helyeken takarmánytermeléssel de általában téli szalma s tengeriszár-takarmányozással tartható el ilyen állatlétszám.

A *földművelés* ellátására szükséges *igaz* mértékét megkapjuk, ha a számosállatlétszámot *háromfelé* osztjuk, mert juhok, növendék-állatok, sertések stb. nem járnak el az állatlétszámmal csak $\frac{1}{3}$ -a tekinthető igazságon; ezt a tételmet sok-sok összehasonlító kiszámítás előzte meg. A legtöbb szántóföldi területtel bíró Gyergyóalfaluban 1000 darab az igaz-állat, egy-egy 6 kat. hold jut, a legkevesebb szántójú (694 kat. hold) Bilása (Fogarasi m.) községben $\frac{743}{3} = 271$ igaz — 2⁵ kat. hold nagyon belterjes szám. Am, ha szántóföldi középarányosnak vesszük *Középalja* 1700 kat. holdját, így a 869 számosmarha egyharmadával osztva 5⁹ kat. hold szántó esik egy igazállatra, megint csak az látszik, hogy a szántóföldet jól *meglehetne* munkálni.

Nem kevésbé fontos kérdés: elegendő-e az állatlétszám a *szántóföldi trágyázás* szempontjából. Előbb azonban Hensch nyomán állapítsuk meg, hogy évenként 1 kat. hold föld 50 q istállótrágyát igényel, tehát három nyomásos rendszerben az ugarra 150 q istállótrágyát kell kihordani. Számosállatonként s évenként 120 q a termelés; de mivel legelőállatok, járókelő

igásállatok stb. trágyája nem számítható fel, megint csak a számosállatlétszám *egyharmada* jöhet tekintetbe. Vegyük pl. a kevés szántójú (800) kolozsmegyei *Méra* községet, itt a hiány 19,380 q trágya.

A szilágymegyei *Hadad* községben 131,480 q az évenkénti trágyahiány. A szász *Holdvilágon* évenként a hiány 23,340 q trágya. De keressünk arányosabb községet. A kolozsmegyei *Erdőfelek* községben 1056 kat. hold szántóra (különös véletlen) 1056 drb számosállat jut. Itt a következő

eredményeket kapjuk: terület: $\frac{1056}{3} = 352 \times$

$\times 150 = 52,800$ q a trágyaszükséglet; állatlétszám: $\frac{1056}{3} = 352 \times 120 = 42,240$ q a trágyatermelés,

a hiány: 10,560 q.

Tehát a nyomásos rendszernél az lenne a megfelelő arány, ha minden kat. holdra esnék egy számosmarha, de persze sok takarmányt kellene termelni; ez is mutatja, hogy Erdély-szerte az állattenyésztés lehetne a fő termelési ág.

Egyenként számbaveve az állattenyésztési ágakat: a táblázatban a *lőtenyésztés* áll elsősorban, gyakorlatilag azonban a háromnyomású vidékeken nem jelentős. Inkább csak lőtartás van s kevésbé tenyésztés, ilyenre a csikólétszám-ból lehetne következtetni, például a jelentős lőállományú Feleken (Szeben m.), vagy Jádön (Beszterce-naszód m.) s talán a nagykülő-megyei Holdvilágon, ahol 54 lóra 38 csikó esik. Még jelentős a lőállomány Gyergyószentmiklóson (546 darab), Gyergyóalfaluban (1048 darab), de már a kolozsmegyei Mérából csak 6 darabot jelentenek. E vidéken kevés a szerepe a földművelésben a lónak, inkább csak fuvarozásra használják, akár erdős vidékeken, akár a vasutól messze eső vidékeken, akár, mert minden faluban vérében van néhány szegényebb gazdának a „furmányosság”; kevés földjének igaz munkáját hamar elvégzi, másnak vállal fuvar-t s erre sem az ökö, sem a bivaly nem alkalmas.

A *szarvasmarhatenyésztés* tekintetében mintha a *fehér marha* lenne túlsúlyban a háromnyomásos gazdasági falvakban. De majd minden községben van pirostarka, helyesebben nyugati korcs is. A fehér marha jelentős számban még e falvakban is inkább a hogyvidék alatti tájakon található tömegesebben, ahol még sok természetes fűelő van a magyarok kezén, a színes marha inkább a szászok vidékei terjedt el, vagy ahol már jelentékenyebben termelnek loherét. A tehéntartás jelentős Középalján, ahol 239 tehénre 253 drb növendék esik. Ez azt jelenti, hogy sokféle még a borjúnevelés a fő termelési ág, de egyébként általában szokás Erdély belsejében a tehének jármozása is. Legujabban a szászok példája nyomán, nagyobb fogyasztóhelyek mentén a *tejtermelés* szempontjából tartják csak a tehéneket, kivált amióta állami támogatás útján létesült tejszövetkezetek révén a tömegértékesítés jövedelmezőbb és biztosabb is.

Az *ökörlétszám* általában jelentős, mégis ezt terheli leginkább az igazságszolgáltatás, kivált jobb gazdáknál, kik ezt az erőt mindig és jobban kitudják használni. A kisebb gazdák (10—15 holdasok) inkább teletel vagy bivalyt tartanak,

SVÁJCI TENYÉSZÁLLATKIVITELI TÁRSASÁG

Sürgőnycim:
REPRODUCTOR
BUDAPEST

VAS LAJOS ÉS BLOCH CHARLES

Telefon:

József 33-36.

Központi iroda: BUDAPEST, IX., BORÁROS-TÉR 2.

Tenyésztők és exportőrök:

Cossonayi kiviteli telepünkön állandó bő készlet legelsőrendű tejelő leszármazású tenyészbikákban és tehéneknél. Állandó behozatal; bármely vasutállomásra bérmentes szállítással. A szükséges tenyészanyag a helyszínen is kiválasztható!! Angol hussertés és kosimportunkra előjegyzéseket elfogadunk.

Mérsékelt árak!

Legelsőrendű referenciák!

Köztelek
1914/18. szám

határozott ügy-
állgatta volna.
lőháznak sem
szörnyűsé-
arddal szem-
gyük fel, mert
teljes állami
át nem illetik
nál kevésbbé
z esetben a
emléjük, hogy
közvetlennél
engedélyek
arázhatatlan
ekedni.

politikájának alakulására irányjelző jelentőségű lesz.
A Bund der Landwirte évi jelentésében foglalt, állandó megerősödéséről tanuskodó beszédes számok remélni engedjük, hogy a mezőgazdasági vámvédelem elvű mellett küzdők hatalmas táborra nem fog meginogni és a nehéz viszonyok dacára sikerrel veheti fel a harcot azokkal az elemekkel szemben, amelyek a fogyasztók érdekeinek hazug jelszavával a nemzet leghatalmasabb fogyasztó osztályainak gazdasági erejét igyekeznek aláítani s a birodalmi politika hajóját új, veszedelmes vizekre akarják kormányozni.

A Bund nagygyűlése mellett áll jelentőségben a német birodalmi gazdatisács közgyűlése, amelynek a császár személyét képviselő trónörökös, a kormány képviselőinek és a német hivatalos világ számos előkelőségének megjelenése is fokozta a súlyát. Az itt, valamint a többi hatalmas gazdatisácsadalmi szervezetekben lefolyt nagyérdékű tanácskozások méltatására alkalmilag még visszatérünk. Ezuttal csak a birodalmi kancellár nagyjelentőségű kijelentésére kívánunk reámutatni. A kancellár nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a birodalmi kormány az eddigi és jól bevált gazdasági és vámpolitika nyomdokain kíván továbbra is haladni és ama reményének adott kifejezést, hogy e törekvésben továbbra is bizalommal támaszkodhatik az összetartó gazdatisácsadalomra. Az erők tömörítésére, a szociáldemokrácia egyre vakmerőbb támadásaival való erélyes szembezállásra van — ugymond — szükség, hogy a jövő nagy feladatait a birodalom és a német nemzet jól fel-fogott érdekeinek megfelelően sikerüljön megoldani. Csak az államfenntartó, józan elemeknek vállvetett munkájától várhatja a birodalom, hogy amit a német szorgalom, a német tudás és a német nép erényei felépítettek, a köz javára fenn is marad és biztosítja a jövő gazdasági fejlődését, a birodalom minden irányban való teljes függetlenségét és azt az anyagi felvirulást, amely az állami nagyság legszilárdabb alapja.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ES SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János.

Háromnyomású kiscgazdaságok Erdélyben.

II.

A nyomásos gazdasági vidékek állattenyésztési statisztikája szintén a különböző vidékek szerint változatos. (Lásd a 14. számban közölt kimutatást.) Miután a fajoként számbavett összesség nem alkalmas az összehasonlításra, „számos-állatok” veszünk számba, természetesen a legtöbb állatja (3231 sz.-á.) Gyergyószentmiklósnak van, de ez városias viszonyainál fogva nem alkalmas az összehasonlításra. Gyergyóalfalu lenne a következő (3017 sz.-á.), a szántóföldből

2 kat. hold esik egy sz.-állatra, az összes gazdasági területből (17.000 kat. hold) 5'6 kat. hold; legkevesebb állatja (210) Sinfalvának van, mindjárt utána Hódasfalva (kolozsmegyei hegyi község) következik, amelynek 934 kat. holdnyi szántójából 3 kat. hold esik egy számosállatra, az összes gazdasági területből pedig 5'4 kat. hold. Tehát általában még elég jó a terület s az állatlétszám viszonya. Ha *középarányos* községnek a háromszékmegyei *Kézdiszentlélek* községet tekintjük 1052 drb számosmarhával, ugy a szántóföldből 2'8 kat. hold, az összes gazd. területből 4 kat. hold jut egy számosállatra, tehát elég belterjes az állatlomány. Ezek azonban elméleti értékek.

A *gyakorlat* szempontjából fontos pl., hogy a fűtermő hely elegendő-e az állatlétszám eltartására. Itt már Kézdiszentlélek rosszul áll, mert csak 1 kat. hold jut egy számosállatra; pedig magyar fajta szarvasmarhából 623 drb van a községben; valószínűleg más határon bérének legelőt, mert a valóságos legelő csak 19 kat. holdnyi kiterjedésű. Gyergyóalfalun 3'3 kat. hold és Hódasfalván (ahol legkevesebb állat van) 2'3 kat. hold fűtermő hely jut egy számosállatra, tehát kevés a terület s legeltetés szempontjából indokolt az ugartartás, bár mesterséges takarmánnyal könnyen lehetne segíteni, ha mindenütt megjelenne a kellő szellemi és anyagi tőke. A sokkaszálló (4394 kat. hold) *Jád* községben a fűtermő terület 6324 kat. holdjából 2'9 kat. hold esik egy számosállatra, a soklegelőjű (3555 kat. hold) szebenmegyei *Felek* község összes fűtermő területéből szintén csak 2'5 kat. hold jut egy számosmarhára. Ez a 2'5—2'6 számos-állat szinte törvényszerűnek látszik a nyomásos vidékeken, pedig nem elég a terület széna- és legelőfűnyerésre, csak *ugarlegelővel* kiegészítve a megélés, esetleg némi erdei legeltetéssel, ritkább helyeken takarmánytermeléssel, de általában téli szalma s tengeriszár-takarmányozással tartható el ilyen állatlétszám.

A *földművelés* ellátására szükséges *igaerő* mértékét megkapjuk, ha a számosmarhalétszámot *háromfélét* osztjuk, mert juhok, növendék-állatok, sertések stb. nem jármaztatván, az állatlétszámnak csak 1/3-a tekinthető igaerőnek; ezt a tételmet sok-sok összehasonlító kiszámítás előzte meg. A legtöbb szántóföldi területtel bíró Gyergyóalfaluban 1000 darab az iga-állat, egy-egy 6 kat. hold jut, a legkevesebb szántóju (694 kat. hold) Bilása (Fogarás m.) községben $\frac{743}{3} = 271$ iga-állat = 2'5 kat. hold nagyon belterjes szám. Am, ha szántóföldi középarányosnak vesszük *Középarányos* 1700 kat. holdját, így a 869 számosmarha egyharmadával osztva 5'9 kat. hold szántó esik egy iga-állatra, megint csak az látszik, hogy a szántóföldet jól *meglehetne* munkálni.

Nem kevésbbé fontos kérdés: elegendő-e az állatlétszám a *szántóföldi trágyázás* szempontjából. Előbb azonban Hensch nyomán állapítsuk meg, hogy évenként 1 kat. hold föld 50 q istállótrágyát igényel, tehát három nyomásos rendszerben az ugarra 150 q istállótrágyát kell kihordani. Számosállatonként s évenként 120 q a termelés; de mivel legelőállatok, jurókelő

igásállatok stb. trágyája nem számítható fel, megint csak a számosállatlétszám *egyharmada* jöhet tekintetbe. Vegyük pl. a kevés szántóju (800) kolozsmegyei *Méra* községet, itt a hiány 19,380 q trágya.

A szilágymegyei *Hadad* községben 131,480 q az évenkénti trágyahiány. A szász *Holdvilágon* évenként a hiány 23,340 q trágya. De keressünk arányosabb községet. A kolozsmegyei *Erdőfelek* községben 1056 kat. hold szántóra (különös véletlen) 1058 drb számosállat jut. Itt a következő eredményeket kapjuk: terület: $\frac{1056}{3} = 352 \times$
 $\frac{1056}{3} = 352 \times 120 = 42,240$ q a trágyatermelés, a hiány: 10,560 q.

Tehát a nyomásos rendszerrel az lenne a megfelelő arány, ha minden kat. holdra esnék egy számosmarha, de persze sok takarmányt kellene termelni; ez is mutatja, hogy Erdély-szerte az állattenyésztés lehetne a fő termelési ág.

Egyenként számbavéve az állattenyésztési ágakat: a táblázatban a *lőtenyésztés* áll elsősorban, gyakorlatilag azonban a háromnyomású vidékeken nem jelentős. Inkább csak lőtartás van s kevésbbé tenyésztés, ilyenre a csikólétszám-ból lehetne következtetni, például a jelentős lóállományu Feleken (Szeben m.), vagy Jádön (Beszterceanaszód m.) s talán a nagyküklőmegyei *Holdvilágon*, ahol 54 lóra 38 csikó esik. Még jelentős a lóállomány Gyergyószentmiklóson (546 darab), Gyergyóalfaluban (1048 darab), de már a kolozsmegyei *Méraból* csak 6 darabot jelentenek. E vidéken kevés a szerepe a földművelésben a lónak, inkább csak fuvarozásra használják, akár erdős vidékeken, akár a vasutól messze eső vidékeken, akár, mert minden faluban véreben van néhány szegényebb gazdának a „furmányosság”; kevés földjének iga munkáját hamar elvégzi, másnak vállalt fuvar s erre sem az ökor, sem a bivaly nem alkalmas.

A *szarvasmarhatenyésztés* tekintetében mintha a *fehérmarha* lenne túlsúlyban a háromnyomásos gazdasági falvakban. De majd minden községben van pirostarka, helyesebben nyugati korcs is. A fehérmarha jelentős számban még e falvakban is inkább a hegyvidék alatti tájakon található túnegesebben, ahol még sok természetes fűvelő van a magyarok kezén, a színes marha inkább a szászok vidékein terjedt el, vagy ahol már jelentékenyebben termelnek lőherét. A tehéntartás jelentős Középarányban, ahol 239 tehénre 253 drb növendék esik. Ez azt jelenti, hogy sokfelé még a borjunevelés a fő termelési ág, de egyébként általában szokás Erdély belsejében a tehének jármozása is. Legujabban a szászok példája nyomán, nagyobb fogyasztóhelyek mentén a *tejtermelés* szempontjából tartják csak a tehéneket, kivált amióta állami támogatás útján létesült tejszövetkezetek révén a tömegértékesítés jövedelmezőbb és biztosabb is.

Az *ökorlétszám* általában jelentős, mégis ezt terhelni leginkább az igaerőszolgáltatás, kivált jobb gazdánál, kik ezt az erőt mindig és jobban kitudják használni. A kisebb gazdák (10—15 holdasok) inkább tehenet vagy bivalyt tartanak,

SVÁJCI TENYÉSZÁLLATKIVITELI TÁRSASÁG

Sürgöncim: REPRODUCTOR BUDAPEST

VAS LAJOS ÉS BLOCH CHARLES

Telefon: József 33-36.

BUDAPEST-COSSONAY (SVÁJC).

Központi iroda: BUDAPEST, IX., BORÁROS-TÉR 2.

Tenyésztők és exportőrök! **Alpesbérők!**

Cossonayi kiviteli telepünkön állandó bő készlet legelsőrendű tejelő leszármazású tenyészbikákban és tehenekben. **Állandó behozatal;** bármely vasutállomásra bérmentes szállítással. **A szükséges tenyészanyag a helyszínen is kiválasztható!!** Angol hussértés és kosimportunkra előjegyzéseket elfogadunk.

Mérsékelt árak! **Legelsőrendű referenciák!**

mert az, ha nincs járomban, több tejet is termel és otthon termeli a trágyát, nem a közlekedési úton. Némely helyen (Jád, Gyergyószentmiklós) jelentékenyebb az ökörnevelés, mivel a nagy legelőkön a nevelése olcsó és a vásárokon mindjobban értékesül a híres erdélyi ökör.

Ha a havasi vidékeken alig találunk is *bivalyt* s a havasalji övben is csak a védettebb völgyekben nő a száma, de a 3 nyomásos falvakban már általában elterjedt e nem nagy igényű állat. Az bizonyos, hogy erdélyi ember általában szereti ezeket a fekete szörnyetegeket, talán mert zsíros a teje, talán mert igénytelen takarmánnyal és tartással is megelégszik, vagy mert a hegyoldalokon is jól elhuzza az ekét, — ahol a fehér marha meg-megáll, a piros ökör meg lefeszik, avagy talán mert nem sietős lépésű barom s nem fárasztja ki tulságosan a munkában a gazdáját. Sok helyütt a szarvasmarhával majdnem egyenlő arányban tartják.

A juh általában otthonos a 3 nyomásos vidékeken, hiszen sok helyen csak az ő kedvéért tartják az ugart legelőnek, ez járja meg a rétet tavasszal Szentgyörgy napig, nehogy a szénafü tülerősen (!) nőjön és ez járja szénahordás után a kaszálókat, hátha úgy se nő meg a sarju? Falunként a létszám igen változó, de úgy általában 800—1000 darab minden faluban van, mert a szegény embernek, a zsellérnek is megengedik a legeltetést; az övé is elfér a többi mellett, ámbar soha ebből jog nem lehet. Ezt a jogot ugyan gyakran lebillenti a juhásznak fizetett keveske áldomás. No meg a szegény faluvegi ember juha is csinál hasznót az eszében.

A kecske még otthonos e vidékeken, nagyobb ugaros helyeken külön nyájuk is vannak, de általában csak a földetlen munkás emberek tartják tejlő állatnak. Sokerdőjű s kopáros vidékeken (Felek) még jelentőse szökkenhet a létszám.

A sertés már fontos állat itt, talán a legáltalánosabb házi állat, hiszen minden háznál van belőle néhány darab különböző kora, ez a kisgazda üzérkedésre való állata, mert hogy az erdélyi magyar vásárra ne járjon, az igazán nem kívánható, akárhogy is „zár le, old fel” a kir. állatorvos. Erdős vidékeken (Felek, Jád) rendszeres tömegtenyésztés is található.

Erdélyszerte az *uradalmi gazdasági üzemekben* is sokfelé megtaláljuk a nyomásos földhasználati rendszereket s különösen annak kifejezőjét a fekete ugart. Egyes dülök gyenge talajminősége, a trágyahiány, vagy az igaerőhiány, de általában az üzleti töké hiánya magyarázza a rendszer fenntartását, nem ritka helyen legelő hiányában az ugarlegelőre jár az uradalmi csorda, más helyen az ugarlegelő éves hasznóbérelé biztosabb jövedelem a földhozamánál és nem ritkák azok az uradalmak, ahol kényelmes megszokásból tartanak ugart.

Az ugartartásnak, a nyomásos rendszernek ezek az indokai a községi határgazdaságokban is. Nehéz a jövedelmezőség és a hasznosság szempontjából iránytadó mérlegeket felállítani. Még célszerűbb lenne a nyers (bruttó) jövedelmi számítások mérlegeinek összehasonlítása.

A táblázat négy olyan községének szántóföldi nyersjövedelmét kiszámítottam, amelyek fejlődő változatokat mutatnak.

Számításomból a következő jövedelemszámok állottak elő:

Község:	Gazd. terület:	Szántóföldi termé- nyekből nyers- jövedelem:	Esik 1 kat. holdra:
Középjajta	4151 k. h.	131,160 K.	31 K.
Erdőfelek	2607 " "	100,928 " "	38 " "
Monor	3452 " "	107,260 " "	48 " "
Kökös	2112 " "	178,632 " "	75 " "

Ime, ilyen empirikus egyszerű nyersjövedelemszámítás révén is kiderül, hogy a talaj jobb kihasználásával emelkedik a jövedelem. Az erdőfeleki kat. holdankénti átlagot a tengeritemelés emeli 7 K.-val a középjajtai fölé, Monornál a tengeritemelés mellett némi löheretermelés eredményezi a 10 K. többletet, de jelentős a kat. holdankénti jövedelememelkedés Kökösön, ahol az ugar a szántóföldnek csak 23%-a, Középjajtánál 33%, de a kalászosokon s a tengerin túl már sok burgonyát s löherét is termel. Hátha még számításba vesszük, hogy körülbelül 200 q löheremag is terem itt! $200 \text{ q} \times 160 = 32.000 \text{ K.}$, ez a kat. holdankénti nyers jövedelmet 86 K.-ra emeli. Pedig Kökösnek legkisebb a gazdasági területe és mégis legnagyobb az *összes nyersjövedelme*.

Mint a 4 község példájából látjuk, kapás-, takarmánynövények beiktatásával, az ugarterület megszükitésével meg az erdélyi viszonyok között is lehet javítani a nyomásos rendszereket és ha sokhelyütt az ugarlegelő nem lenne fontos, át lehetne térni a zöldugaros rendszerekre egyényári takarmány termelése révén.

Talán befejezésül nem lesz érdektelen a nyomásos vidék birtokarányait felmenni. *Gyergyóalfaluban* 5 kat. holdon alul 30) darab, 5—50 kat. hold között 800 darab, 50—100 kat. hold között 22 darab és 100 kat. holdon felül 16 birtok van. Itt még elég jó az eloszlás. Az alsó-fehérmegyei *Mihálcsfalván* 5 kat. holdon alul 450 darab, 5—50 kat. hold között 180 darab, 50—100 között 4 darab és 100 kat. holdon felül 2 birtok. A kolozsmegyei Magyarapuzon 5 kat. holdon alul 40 birtok, 5—50 kat. hold között 110 drb, de a legnagyobb birtok területe 25 kat. hold. Megint elaprózottnak látszik a terület a kolozsmegyei *Erdőfelek* községben, ahol 5 kat. holdon alul 423 birtok, 5—50 kat. hold között 136 drb s 100 kat. holdon felül 2 birtok található. Mint legjobban jellegzetes felmennem *Középjajtát*, ahol 5 kat. holdon alul 650 birtok 5—50 kat. hold között 850 birtok és 50—100 kat. hold között 200 birtok található, pedig a családok száma csak 415. Itt igazán tagosítás után kiállt a szétnyírbált határ.

Művelődési fokokat jelent az *éke műlyensége*: a kolozsmegyei Hódosfalván 112 faeke van, a fogarasi Bilása községben 20 faeku és már 160 vaseke, a szilágymegyei Hadadon még 92 a faekék száma s csak 33 a vaseké, de már Kézdiszentléleken 40 faekével szemben 1200 drb vaseke áll és 1052 szekér, 920 borona, 8 rosta, 3 nagy cséplőgép, azonkívül triór, szecsakavágó és vetőgép. És a jeles *Kökösön* 450 szekér, 430

vaseke, 380 borona, 4 rosta, 3 nagy cséplőgép s végül 10 másféle gép van.

A legnagyobb oka a nyomásos rendszernek a tagosítatlan határ, a *tagosítás keresztülvitele segítené legjobban*, ámbar sok tagosított birtokon, ahol 3—4 dülöbe lesz kimerve a határ, mégis megtartották az ugaros-fordulás rendszert megint csak az ugarlegelő miatt. *Csérer Lajos dr.*

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Kerpey Kálmán.

A csövestengeri beszáradása.

A tengeri nem minden évben érik be egyformán, sőt egy és ugyanazon évben is vidékenként változik a beértsége és aszerint változik aztán évjáratok és vidékek szerint is a beszáradása. Minél éretlenebb a tengeri, annál több vizet tartalmaz, mely esetben a mázsát nemcsak a tengeri, hanem a benne levő nedvesség is nyomja s így a tengeri beszáradása után annál nagyobb a súlyvesztés. De az érett tengeri is igen sok vizet vesz magába, ha kint akár közvetlen törés előtt, akár a garmadában eső éri. Mert amióta a föld is kereskedelmi árucikk lett, nagyon sokszor a született gazdák helyébe olyanok lépnek, akik a mezőgazdálkodást csak hirtől ismerték. Ezek a gazdák igen sokszor meggyanúsítják a gazdatisztet, vagy ha az nincs, a cselédséget a beszáradási veszteség miatt. Hallottam esetet, amidőn az uraság a gazdatisztal akarta a hiányokat megfizettetni és a felmondás lett a dolognak a vége. Mindezekből kitűnik, hogy nagyon is az elevenbe vágó fontos kérdés ez, miért is saját tapasztalatommal iparkodni fogok a kérdés tisztázásához hozzájárulni.

1911. év őszén elhatároztam, hogy a tengeritörés után minden helyről és minden fajtaból fogok eltenni a beszáradás megfigyelése végett. Egy hl. nagyságu jó zsákba merettem fel a csövestengeriből és azt lemázsálás után felköttem a gerendára és aztán szükség szerint lemázsáltattam különféle időközökben. Így aztán nagyon értékes adatokat kaptam, amelyeket a csatolt kimutatáson egész terjedelmében közlök.

Az 1911. évi termésből a fehértengeri szept. 27-től 1912. év január 8-ig vagyis 103 nap alatt vesztett súlyából 4 kg.-ot, amely 8.16%-nak felel meg, a putyi október 11-től 1912. év január 8-ig, tehát 88 nap alatt 3 kg.-ot, tehát 6%-ot és végül ismét a fehér január 8-tól szept. 16-ig, tehát 282 nap alatt 45 kg.-ot, vagyis 11%-ot s így összesen 387 nap alatt 85 kg.-ot, 17.3%-ot. A putyi tengeri zsákját a tavasszal összerágták az egerek s így abból sok szemet megis ettek és sok ki is folytott s azt aztán nem is mázsáltattam le újra. A fehértengeriből egész az utolsó mázsálás napjáig volt csövestengerikészletünk és azért hagytam az utolsó mázsálást is oly későre.

Az 1912. évi rendellenes időjárás miatt a tengeri későn volt törhető és a korai fajták különösen nagy százalékot vesztettek az első 40—50 napban: 5.4—7.6%-ot, aztán december,

CASE 40 HP szántótraktor

nem gyorsjáratu automobil-motorral, hanem lassujáratu, tehát tartós fekvő motorral bir. Ennélfogva

olcsó motorbenzint és olcsó motorolajat

használ. A galántai bemutató legolcsóbb üzemi és legolcsóbb áru motorja volt.

Vezérköpvi: HAHN ARTHUR és TÁRSAI, Budapest, Üllői-ut 52 K.

Köztelek
1914/18. szám

január, februárban körülbelül 2%-ot, míg márciusban már ismét 10-2-6-8%-ot; május 5-ig, tehát 35 nap alatt a fehér 4-7%-ot és a putyi 6-8%-ot és végül július 3-án mázsálva, 58 nap alatt vesztettek 7-5%-ot. Ezen két első sor adatai végeredményben igen magas százalékesztést tüntetnek fel, amennyiben az 52 kg. fehér 229 nap alatt 37 kg.-ra száradt össze s így a hiány 15 kg. vagyis 28-8%, az 55 kg. putyi tengeri 38 kg. lett 220 nap alatt, a hiány 17 kg., vagyis 30-9%. A november utolján tört putyi már 25-2%-ot vesztett csak, mivel az sokkal érettebb volt, de az eső és ködötől az is folyton nedves volt törés-közben. A lófogú tengerik törése még későbbre maradt, amikor már az eső jobban szünetelt. Ez az oka, hogy csak mintegy 20%-ot vesztettek 177 nap alatt.

Érdekes megfigyelni, hogy a lófogú tengeri száradására milyen nagy befolyással volt a hely szellős vagy kevésbé légjárható volta. Míg ugyanis az első 22 nap alatt a padlásokon 0-2%, addig a görében több mint 3% volt a beszáradás és ez az arány még márciusban is megvolt, míg a júliusi mázsáláskor már az arány egészen fordított, vagyis a padlásokon lévő próbászakok 4-7-8-7%-ot, addig a görében lévő csak 2-6%-ot vesztettek. Ezzel szemben az 1913. évi termései tengerinél óriási eltérést találunk, mert itt a fehértengeri már első 106 nap alatt vesztett 6 kg.-ot, vagyis 12-9%-ot, a putyi 89 nap alatt 3 kg.-ot, 6-5%-ot, míg a lófoguból csak a görében lévő vesztett 5 kg.-ot, 10-4%-ot, a többi 67 nap alatt 3-3-5-4%-ot vesztett. Ebből is kitűnt, hogy a tengerinek legjobb helye van a görében, mert ott a leggyorsabban tud kiszáradni. Hogy a tengeri ilyen sokat vesztett a súlyából az első időszakban, annak oka a száraz ősz és száraz hideg tél, de most aztán beszáradt annyira, hogy a tavasszal már csak kis százalékot kell neki elpárologtatnia.

Ezekből kitűnik, hogy a csövestengeri beszáradása évszámra, fajta és az elhelyezés helye szerint változik, amiből kifolyólag nagyon kívánatos volna, ha minden gazda már a saját maga megnyugtatója miatt is minden évben és minden helyen tenne el próbára csövestengerit s azt időnként lemérve, ő maga állapítaná meg tengerijének beszáradási százalékát, mely esetben megszűnne a gyanúsítás és az ezirányú kérdészködés.

(Paradicsom-p.)

Kiszel Zsigmond.

Nagyon korai puhaszemű tengeri.

Ismeretes dolog, hogy hazánkban a magasabb fekvésektől eltekintve, a bővebben termő közepesen vagy későnérő tengeriféleségek mellett a csekélyebb terméseket adó korai tengerik nem nagy szerepet játszanak és még leginkább olyan években fordul feléjük jobban a gazdaközönség figyelme, mint az elmúltak is voltak, mikor a későn vagy a közepesen érő tengeriféleségek nagy része vagy egyáltalában nem, vagy csak tökéletlenül érett be, vagy olyan viszonyok

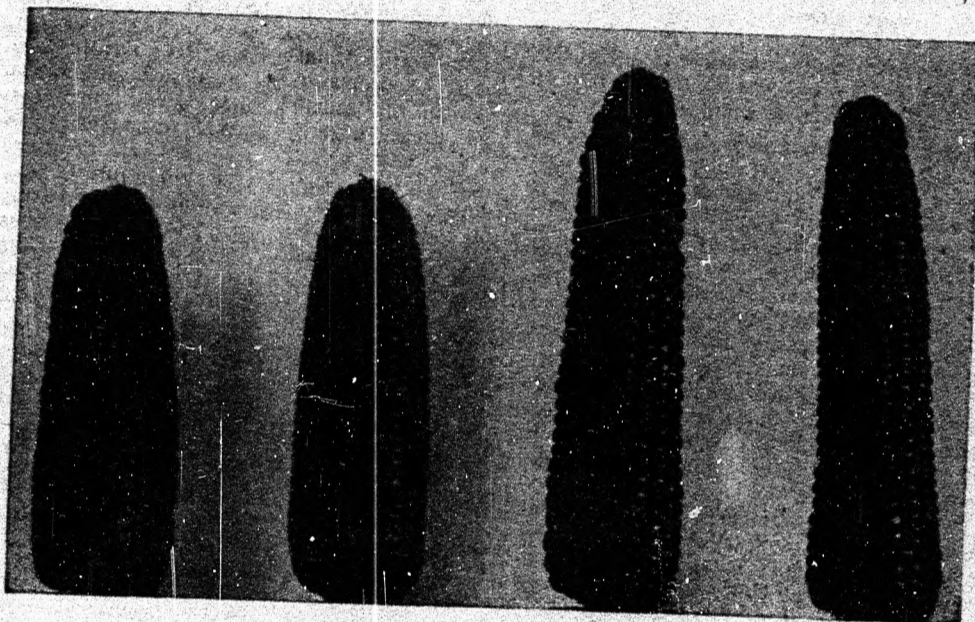
között, mint amelyek mult évtized utolsó éveiben uralkodtak, mikor a kedvezőtlen ősz és tél következtében egész vidékek kénytelenek voltak buzájukat kiszántani, ennek pótlására főleg olyan tengeriféleségekre volt szükség, amelyek a külső körülmények által erősen késleltetett vetési idő mellett is képesek beérni és megfelelő termést hozni.

Legismertebb és hazánkban még leginkább termelt korai tengeriféleségek a cinquantino, de még ennél is inkább a pignoletto és ez utóbbiból kitenyészített alcuthi. Ezek azonban még ott sem bírtak mindenütt elterjedni, hol korai tengeri termelésére szükség van. Munkájuk egy részét szaporítatlan és emiatt részes műveletésbe gyakran egyáltalában ki sem adhatók, másrésztől szemük nagyon üveges, kemény és bár összetételre nézve értékesebb, szenttermésüket emberi eledelnek a rendesen magasabb áron is el lehet adni, mégis, mivel a tengerit sok helyen takarmánynyerés céljából termelik és e tekintetben ragaszkodnak a tengeri puhaszemű-

jelentékenyen megelőzte a fejlődés gyorsaságában. Ugyanez mutatkozott a helybeli akadémia gazdaságában végzett nagyobbarányu termelési kísérleteknél is.

A sárga moldovai egyáltalában nem kinemesített, hanem csak paraszt-tengeriféleség (Landmais), amely hazájában rendkívül korai érése miatt nagyon kedvelt, de nemcsak itt, hanem a szomszédos Bukovinában is állandóan a legnagyobb kedveltségnek örvend. Jellemzésül röviden azt említjük meg, hogy a cső színe és alakja legjobban hasonlít a székely tengeriéhez (lásd az ábrát), de annál vastkosabb testű, azaz vastagabb csutkájú, azonkívül korábban érő. A kiegyenlítettégtől nagyon távol áll, a benőtttség, valamint a szem és csutka közötti arány terén még sok a kívánni való. A tulnyomóan inkább hegyesedő, hosszukás, mint henger alakú csövek között legtöbb a 12-16 soros, a soroknak iránya majdnem mindig eltérő az egyenestől.

Az óvári kísérleti téren elért, előbb említett kedvező eredmények megokolták tették azt, hogy

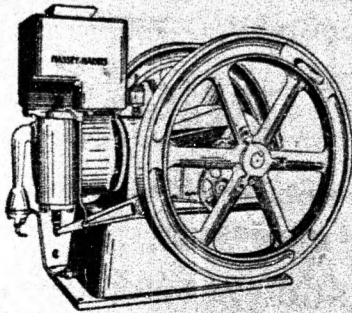

35. ábra. Alcuthi és korai puhaszemű moldvai tengeri.

ségéhez, emiatt sem tudnak megbarátkozni a féleségekkel. Ezt bizonyítja az is, hogy a gazdák igen gyakran fordultak az Orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomáshoz, nem tudna-e ajánlani nekik az előbb említettekhez hasonlóan korai érésű, de puhaszemű tengeriféleséget. Ez a körülmény szolgált főleg ösztönzésül arra, hogy az állomás óvári kísérleti telepein éveken át a legkülönbözőbb származásu tengeriféleségek kísérleteket folytasson. E kísérletek folyamán erősen feltűnt egy Jean Baron Kapri romániai (Banesti) földbirtokos révén hozzánk jutott és e féleségnek termesztője által moldovainak nevezett közepkemény sárgaszemű tengeri, mely a telepen lévő legkorábbi érésű tengeriket is

e féleségnek hazai viszonyaink között való termelési értéke országos jellegű, nagyobbarányu kísérletezéssel állapítások meg. A korai érésű féleségeknek törvényszerűleg jelentkező tulajdonsága lévén a csekélyebb termőképesség, le kell szegeznünk már itt is azt a megállapítást, hogy e kísérleteknek korántsem az volt a célja, hogy e tengerinek termőképessége a hazánkban szélesebb elterjedést elért későbbi érésű és bővebben termő féleségekével hasonlítottassék össze, hanem kizárólag csak arra szolgált, hogy e hazájában rendkívül gyors fejlődése miatt kedvelt tengerinek nálunk is sok esetben nagyértékű tulajdonsága a mi viszonyaink mellett is kifejezésre jut-e?

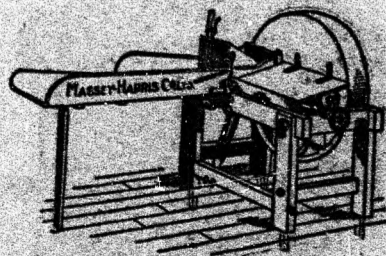
„MASSEY-HARRIS“ BENZINMOTOROK.

**Teljesen megbízható és takarékos
.: üzemelő gazdaságok részére. .:**

A „Massey-Harris“ benzinmotor a legminimálisabb benzinfogyasztás mellett a legnagyobb erőt fejti ki és az elképzelhető legegyszerűbb szerkezettel bír.

Ajánlattal szívesen szolgál!

Massey-Harris Co. Részvény-Társaság, Budapest, V. ker., Klotild-utca 22. szám.

A kísérletek az 1912. év tavaszán kezdődtek 59, az ország legkülönbözőbb részeiben elszórt gazdaságban. Jelen alkalommal célunk nem az, hogy a kísérletnek, amelynek folyamán összesen 19 kísérleti helyről beérkezett jelentések szolgáltatott számszerű, pontos és minden tekintetben számbavehető adatokat, részletes tárgyalásába bocsátkozzunk, amennyiben a kimerítő jelentés a Kísérletügyi Közlemények egyik közelebbi füzetében fog megjelenni, hanem csak összegezni kívánjuk azokat az eredményeket, melyeket e tengerivel értünk.

Az 1912. év rendszeren felüli csapadékkal, rövid, hideg nyárral egyáltalán erős próbára tette a tengeriket. A hosszú tenyészidejű, különösen a kései amerikai félések vagy egyáltalán nem értek be, vagy mint a közepes érésűek nagyobb része is, féleretlen voltak csak letörhetőek. Ilyen körülmények között kétszeresen érdekes volt megfigyelni azt, miként viselkedik a moldovai tengeri éppen ebben a korai érés kimutatására alkalmas időben. Összehasonlítással nálunk ugyanis szőlőben ismer: alsuthi tengeri szolgált és évéghől a moldovai tengerivel egyidejűleg az állomás az alsuthi uradalomból beszerzett eredeti származású alsuthi tengerivetőmagot is osztott szét a kísérletre jelentkezők között.

Összegezve a kísérleti eredményeket, megállapítható volt az, hogy az alsuthi tengeri csöves termése a kísérletek 69%-ában multa felül a korai moldovait, 12%-ban a kettő termése körülbelül megegyezett, 19%-ban az alsuthit multa felül a moldovait. Szemben az alsuthi termése 69%-ban több, 1%-ban körülbelül akkora volt, mint a sárga moldovaié, míg 30%-ban a moldovai fölény volt megállapítható. Hogy a termőképességekre még jobban rávilágítsunk, feltüntetjük a kísérleti adatok összevonásával nyert termésmennyiségátlagokat is: az alsuthi tengeri csövesen 2176, a moldovai 2076 kg.-ot termett 1 kat. holdon, ami megfelel szemben 1530, illetve 1444 kg.-nak.

A kísérleti tengeri termelési értékére nézve egyébként az egyes gazdaságok nagyon eltérő és változó tapasztalatokat szereztek. Tulnyomó részben azonban megállapíthatjuk, hogy *mag az érés korai állapotában a sárga moldovai határozottan felülmúlja az alsuthit, termőképességben alatta marad.* Az érési idő egymásutánjára nézve 15 kísérletező pontos megfigyelései állanak rendelkezésünkre, amelyek szerint 3 esetben az alsuthi és moldovai tengeri egy időben értek be, 1 esetben az alsuthi érett be elsőnek, míg 11 esetben a moldovai előzte meg érésben az alsuthit. *A moldovai tengeri javára mutatkozó e nagy időbeli különbség — mely az egyes kísérletek szerint 30 és 5 nap között váltakozik, de általában körülbelül két hét — koránérés tekintetében határozottan a moldovai tengeri elsőbbségét bizonyítja.*

A termésekre vonatkozó minőségi vizsgálatok a hektolitersúlyra, valamint a szem és csutka közötti arányra terjedtek ki. A hektolitersúlyt illetőleg az alsuthi hektolitersúlya e kísérletek 25%-ában volt nagyobb, mint a moldovaié, 12%-ban megegyező, viszont 63%-ban a moldovai multa felül h.-súly nagysága tekintetében az alsuthit. Az összes kísérleti adatok átlagában az alsuthi h.-súlya 75,8, a moldovaié 76,6 kg. volt. A szem és csutka közötti arányt

tekintve a tárgyalt kísérleteknél az esetek 66 százalékában az alsuthi tengerinél volt a szem és csutka közötti arány kedvezőbb. Megfordítva csak 34%-ban s ha az átlagot e tekintetben is kiszámítjuk, azt látjuk, hogy míg az alsuthi szemtermése az össztermésnek 79,6%-át teszi ki, a moldovainál kevés eltéréssel 79,4%-át.

Az állomás a pontos adatokat szolgáltató kísérletezőket a múlt év végén is megkérte, hogy a kísérleti tengeriket ez évben (1913.) is tovább termelték-e és a vegetáció folyamán végzett megfigyelések ez alkalommal minő eredményeiket adták. A kísérletezőknek egy kisebb töredéke válaszolt erre a felhívásra. Ezek közlésének összegezéséből leszögezhetjük azt, hogy a moldovai tengeri általában ez évben is visszamaradt termőképesség tekintetében az alsuthi mögött. Korábbi tekintetében azonban föléje kerekedett, emiatt főleg az erdélyi kísérletezők körében egyhangulag az a meggyőződés, hogy e félések Erdély hidegebb éghajlata alá volna első sorban ajánlatos.

Az 1912. és az 1913. évben végzett megfigyelések tehát határozott választ adtak a kísérlet tulajdonképpeni céljára az érés korai állapotának megállapítására vonatkozólag. Bizonyított tehát, hogy a moldovai tengeri az alsuthinál korábban ér, puhább szemű félések, mivel nem nemesített félések hozama kedvező viszonyok között a nemesített alsuthit nem éri el, de mivel nemesítésével jelenlegi nem finom és ki nem egyenlített alakján határozottan segíteni lehetne és céltudatos kiválasztással bővebb termőképességre is volna hozható, a kísérlet eredményei alapján nagyon kívánatos és helyénvaló volna e fajta termőképességének javításával foglalkozni. Mert rendkívül gyors fejlődőképességén kívül igen nagy előnye az a tulajdonsága, hogy meglehetősen igénytelen és azonoskorú a puhább félésekhez tartozik, ennél fogva tehát alkalmas a gazdaságoknak is alkalmas korai tengeri félésekük volna, amelyek az eddig ismert korai tengeritől keménységük miatt tartózkodtak. (Magyaróvár.)

Szerényi János.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

ÉS

VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

Az őszi buza átalakítása járó- és tavaszi buzára.

A legutóbbi évek tapasztalatai után azt hiszem nem kell részletesen fejtegetnem a járó- és tavaszi buza jelentőségét. Mert amint azt ismételt tapasztalhattuk, olyan években, amikor a kedvezőtlen őszi időjárás folytán nem vethetjük be az összes buza alá szánt területet, sokat érhet az, ha valóban megbízható járó- vagy tavaszi búzánk van. Az ezidőszertől létező tavaszi- és járóbuzák között vannak jobb és rosszabbak, de egyiket sem tarthatjuk kiválóknak. A bővebben tárgyalásnál ugyanis a késői érés veszedelme és a magasabb minősége, a biztosan beéredő tavaszi búzáknál pedig a gyenge termőképesség azok a tulajdonságok, melyek miatt a tavaszi

búza vetését szükséges rossznak kell tekintenünk. Ezért azt nagyobb arányokban inkább csak kényes helyzetben vetjük, különben pedig csak annyit vetünk belőle, hogy szükség esetén elegendő vetőmagunk legyen.

Ezen az állapoton lényegesen javíthatunk nemesítés útján, mert a közönséges tavaszi búzában is vannak többet érő formák, melyek kitenyészésével a réginél jobb újfajtát létesíthetünk, másrészt a közönséges őszi búzában szintén vannak olyan formák, amelyek kitenyészítve, tavaszi vetésre sikeresen használhatók.

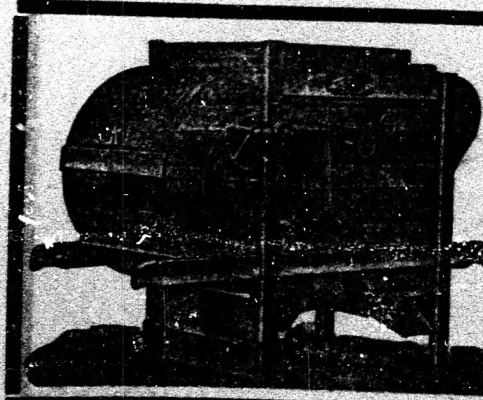
A kérdést eszerint kétféle módon oldhatjuk meg: a tavaszi buza nemesítésével és az őszi búzában lévő arra alkalmas formák kiválasztásával. Az Orsz. m. kir. növény-nemesítő intézet alább ismertetendő munkálatainál egyelőre az őszi búzából kiindulva kezdtük meg az ezirányú munkálatot. Ismeretes, hogy a közönséges magyar őszi buza tavasszal vetve, különösen akkor, ha a vetést már fagy nem éri, hosszú ideig bokrosodik és belőle csak a tövek egy része indul szárba, másrésze pedig a bokrosodás állapotában megreked. A szárba indulók között is sok olyan van, amely későn fejlődik és ennek folytán nem érlel magot. Ezt a legutóbbi évek folyamán a tavaszi buza iránt mutatkozó nagyobb kereslet idején több helyen szomorúan tapasztaltuk, mert a vásárolt tavaszi buza helyett őszi búzát kaptak, másrészt azonban a közönséges járóbúza is ilyen módon keletkezhetett, mert az őszi búzát ismételt tavasszal vetve, a benne lévő tavaszi vetésre nem alkalmas formák kielejtozödték belőle azáltal, hogy nem mentek szárba és nem érleltek magot.

Ez a természeti viszonyok felhasználásával eszközölt kezdetleges tenyész kiválasztás volt; az őszi buza ezen eljárásnál nem azért alakult át tavasszal vethetővé, mert így hozzászokott a tavaszi vetéshez, hanem azért, mert az így vett búzában azon formák jutottak érvényre, melyek tavaszi vetésre is alkalmasak.

Amint azt a magyar buzanemesítő munkálatairól már többször kifejtettem, a mi közönséges búzáink egymástól lényegesen eltérő jellegű, önmagukban tisztán átöröklődő formák keveréke és amilyen különbségek vannak azok fejlődésében, kalászjellegében, termőképességében stb., éppen úgy különböznek azok abban is, hogy egy részük tavaszi vetés esetén is sikerül, más részük pedig ezen célra egyáltalán alkalmatlan. Ez adja meg az alapot arra, hogy az őszi búzából nemesítés útján tavaszi vetésre kifogástalanul alkalmas buzafajtát létesíthessünk.

Mivel ezidőszertől már rendelkezésünkre állnak a magyar buza különböző helyeken tisztán jellegben kitenyészített formái, az okoz nehézséget annak megállapítása, hogy közülük melyik lehet alkalmas tavaszi vetésre. Ha mindégyiket azonos viszonyok között tavasszal vetjük, könnyen megállapíthatjuk, hogy melyik a legalkalmasabb a fenti célra.

Ebből indulva ki, a múlt év tavaszán több nemesítő gazdaság beállította az ezirányú munkálatot és a növény-nemesítő intézet magyaróvári telepén is valamennyi ite megállapított pedigre magyar búzával és az itáliai és bel diószegi és szomgyi búzákból kitenyészített pedigre-for-

Ha Ön meg akarja ismerni a legújabb
eredeti „Kalmár“-rostát

sziveskedjék árjegyzőket kérni, amelyvel több oldalú
anyagilag és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyár Hódmezővásárhely

Vezérkönyvtár: A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRAK VEZÉRKÖNYVÉSE, BUDAPEST, V. VÁGSI-KORUT 32.

makkal beállítottuk ezen kísérletet. Annak megfigyelésére, hogy melyik pedigre őszi buza megy tavaszi vetés esetén szárba és melyik terem kifogástalan magot, elegendő, ha belőlük egyenként csak néhány négyzetméter területet vetünk, mert ha valóban tiszta jellegűek, akkor ugyanolyan módon viselkednek nagyarányu vetésben is, mint kis területen. Ilyen kicsinyben végzett próbavetéssel megállapíthatjuk azt, hogy melyik alkalmas tavaszi vetésre. A továbbiakban biztos alapon végezhetjük a megfelelőekkel a nagyarányu vetést anélkül, hogy kockáztatnánk a vetés sikerét.

Mig tehát a régebbi járóbuza létesítésénél az őszi buza tavaszi vetésre alkalmatlan formái kezdetleges módon kiselejteződtek, de a megmaradtak ugyancsak kevert jellegű buzát szolgáltatottak, addig a vázolt módon eljárva, tiszta jellegben választhatjuk ki mindazon formákat, amelyek tavaszi vetésre alkalmasak. Mint az eddigi tapasztalatok mutatják, valószínű, hogy így nemcsak olyan buzát kaphatunk, amely csak a járóbuza sikerének alapfeltételül szolgáló igen korai tavaszi vetéssel sikerül, hanem olyant is, amely a tavaszi buza vetési idejében is sikeresen termelhető lesz.

Az orsz. m. kir. növénynevelő intézet fentemlített próbavetésénél egy a különböző helyekről származó közönséges magyar, mint a diószegi és somogyi tarbuzák pedigre tenyésztési formái között voltak olyanok, amelyek júliusig teljesen a bokrosodás állapotában maradtak, továbbá olyanok, amelyek megkésve szárát hajtották és kikalászták, de magot érlelni már nem tudtak és végül olyanok is voltak, amelyek magot érleltek. Az utóbbiak között egyesek kifogástalan magot, mások szorult magot termeltek. Ezen sajátságok az ugyanazon pedigre manggal bevetett parcella összes növényein mutatkoztak, például a diószegi buza egyik pedigre formájával bevetett parcella teljes egészében a bokrosodás állapotában maradt és ugyancsak a diószegi buza egy másik pedigre formájával bevetett parcella teljes egészében szárba ment és magot érlelt.

Nyilvánvaló tehát, hogy a nálunk termelt őszi buzákban vannak olyan formák, melyek külön-tenyésztve tavaszi vetésre alkalmasak és ezek a vázolt módon eszközölt próbavetéssel kiválaszthatók. Az ilyen formák gyakorlati értékét azután a tavaszi és járóbuzákkal végzett összehasonlító természetési kísérlettel állapíthatjuk meg.

A növénynevelő intézet tavasszal vetett őszi buzákkal mult évben végzett próbavetése egyébként a következő eredményt szolgáltatotta:

	Magot érlelt	Szárba nem ment
32 diószegi buzából származó pedigre buza közül.....	5	12
30 somogyi tarbuzából származó pedigre buza közül.....	13	2
60 árpádalmi magyar buzából pedigre buza közül.....	23	13
12 esákvári magyar buzából pedigre buza közül.....	7	—
90 csorvási magyar buzából pedigre buza közül.....	84	2
31 bánkúti magyar buzából pedigre buza közül.....	17	2
22 jankafalvai magyar buzából pedigre buza közül.....	14	1
28 drassói magyar buzából pedigre buza közül.....	14	4
12 rumai magyar buzából pedigre buza közül.....	5	—
36 különböző fajtájú vegyes jellegű buzafajtából.....	3	12
33 amerikai, részben vegyes jellegű buzafajtából.....	5	5

A magot érlelt és szárba nem ment fajták számát levonva a kipróbált fajták számából a szárba menő, de magot nem érlelt fajták számát nyerjük.

A különböző vegyes jellegű buzafajták csoportjának adata annyiban érdekes, hogy ezek közül egyedül a bordói, Triticum durum és orosz buza szolgáltatott tavaszi vetésnél magot, szárba nem mentek: a dóni, szibériai, mezőhegyesi, loosdorfi vörösszakalu és weisser kolben, früher kolben, az Attila, square head és a svalöfi különböző square head, valamint a svalöfi grenadier buzák.

A növénynevelő intézet vázolt munkálatával kapcsolatosan természetesen megfigyeljük azt is, hogy az őszi buza különböző formái tavaszi vetés esetén milyen alak- és élettani változásoknak vannak alávétve. Ezen munkálatoknak egyelőre még csak elméleti értékük van. Mivel egyirányban több éven át végzett megfigyelésre van szükség, most arra nem terjeszkedem ki. A fenti adatokkal csak arra kívántam tájékoztatni, hogy a tavaszi vagy járóbuza létesítésére milyen alpunk van az őszi buzában. A további munkálatok eredménye fogja megmutatni, hogy ez uton vagy, pedig a tavaszi buzák közvetlen nemesítése után fogjuk-e tökéletesebben elérni azt a célt, hogy minél kifogástalanabb tavasszal vehető buzafajtánk legyen. (Magyaróvár.) Grabner Emil.

KASZÁLÓ- ÉS LEGELŐJAVÍTÁS.

Rovatvezető: e. Dörner Béla.

A telkesített Szernye-mocsár és a beregi havasi gazdálkodás.

A debreceni m. kir. gazdasági akadémiának a mult év július havában tartott kirándulásának célja a telkesített Szernye-mocsárnak és hazánk okszerű havasi gazdálkodásának tanulmányozása volt.

A Munkács város határában fekvő lecsapolt Szernye-mocsár és lápterület 23.000 kat. hold területű. A terület inkább fellép jellegével bír, mert a fellápokra jellegzetes mohaféleség, Sphagnum található rajta. A terület parcellákra osztva, részint kisgazdáknak, részint nagyobb birtokosoknak van bérbeadva. A terület legnagyobb részét magában foglaló báró Kohner-féle főbérlet megtekintését az uradalom érte-tellen okokból megtagadta. Sok helyen épp a derekig érő fü lekaszálásával foglalkoztak a kisgazdák. Ott legelt egy szabolicsmegeyi birtokos nagyobb gulyája is, mely sokfelől összevásárolt állatokból összeszedve az itten bérrel legelőknön tartózkodik egész nyáron át. Felhívjuk a közeli alföldi vármegyék birtokosait erre a nagy takarmánytermőterületre, amelyen még mindig igen sok állatot vennének fel aránylag olcsó fűbér mellett.

Utközben többször volt alkalmunk ásás utján a talaj rétegeztségét is megfigyelni s egyes helyeken teljesen érett tőzegerületekre is akad-tunk, ahol a kiásott tőzegerület szivacsapintatu, nemezszerű rétegekre volt szétszedhető. Egyes tulajdonosok égetéssel akarták a tőzeg szelidülését siettetni, azonban évtizedekre tönkretették vele a különben őrési, habár középminőségű termést adó területüket.

A Szernye tanulmányozása után a beregi havasokra mentünk. A hazánkban közel két-millió holdat kitevő havasi legelőkből csak a

mármarosai és beregmegeyi havasokon folyik okszerű gazdálkodás ausztriai és svájci mintákra. A tanulmányunk tárgyát képező beregmegeyi havasi területek a Schönborn Bucheim gróf-féle hitbizományi uradalomtól államilag bérrelt területek, mintegy 6000 kat. hold kiterjedésben. Az egész területen nyolc havas van, ezeken vannak a nyári legeltetésre felbajtott állatok részére szükséges istállók és karámok. Az alsóverecei tejjgazdasági iskola pedig a nyári hónapok alatt növendékeivel együtt szintén a Pláj-havason tartózkodik. A nyári legeltetésre felbajtott állatok részint államiak, részint pedig magántulajdonban vannak. Az állam telivér montafóniakat importál és ezeket köztenyésztésre bocsátva javítja a népies teryesztet állományát. A Pláj-havason már saját tenyésztési montafóni bikát használnak, mely legelőre nem jár s ezért igázni szokták. Az idegen tehének legeltetési díja 750 korona, az állam pedig a legeltetés alatt kifejt tej literjéért 10 fillért fizet a tulajdonosoknak úgy, hogy a négyhónapi legeltetés után egyes jól tejező tehének tulajdonosai elég tekintélyes összeghez jutnak.

Az idegen tehének napi tejelési átlaga 3 liter, az államiaké 6 liter; a zsirtartalom 4—45%. A vajat 3 koronáért, a sajtot 160 koronával értékesítik. A havasra felhajtható állatok számát évenként megállapítják számosállatok szerint. Ez mintegy 4000 számosállat. Így például 1911-ben a jelentés szerint 5390 kat. hold területre megállapított havasbírás 4837 darab számosállat volt. Ezzel szemben felhajtottak 335 darab üszőt, 1404 darab ökröt, 41 darab tehenet, 4 darab növendék bikát, 99 darab lovat, illetve esiköt és 5225 darab juhot, ami 3365 darab számosállatnak felelt meg, tehát 1472 darab számosállat-val kevesebbet, mint amennyit felvettek volna. A felhajtott növendékállatok az állam költségén be lesznek oltva seregő üszög ellen.

Az okszerű havasi gazdálkodás 3 legfontosabb kellekét az utat, az épületet s a trágyát illetőleg elsősorban meg kell jegyeznünk azt, hogy az itteni uthálózat nemcsak terjedelemre, hanem minőségre is meglepően jó volt, már pedig azoknak fenntartása és gondozása tetemes költséget igényel. Az utak továbbfejlesztése is folyamatban van. Az épületek legfőbb alkatrésze a fa, ebből vannak nagyrészt a menedékházak is, kettős deszkafallal, kívülről pedig az oldaluk zsindeleyszerűen elkészített burkolattal vannak ellátva. Az istállók falai kőből épülnek, de ezek összeragasztására nem használnak vakolatot, hanem a kővek közeit mohával töltik ki. Az istállóknak almózára, szalma hiányában szénázékot használnak, míg az osztrák havasokon molineával, egy mocsári növényféléssel almóznak. Nagy gond van fordítva az okszerű trágyakezelésre és trágyalényezésre is, mert a havasi gazdálkodásnak a trágyázás igen fontos kelleke, amit azonban részben műtrágyákkal is végeznek. Különösen a trágyalé felhasználása fontos, mert ez a legnagyobb ellensége a havasokon igen elterjedt és legveszedelmesebb gyomnövénynek, a szórfűnek (Nardus stricta) mivel ez a nitrogént nem tűri s annak hatására kipusztul, átengedve helyét a kedvező tenyészviszonyokat igénylő jobb és értékesebb fűeknek.

A vad havasokon a zombékok és mohok irtása is folyamatban van, melyeknek hasznos tulajdonságuk az, hogy humuszt képezve, az utánuk következő jó fűeknek megfelelő talajt hagynak hátra. A zombékok irtása részint a talajról való felfeszítéssel és összegyűjtéssel történik, részint pedig azért, hogy a zombékokat kette

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6

vágva, annak belsejébe égetett meszet szórnak, ami azokat három hónap alatt a legtöbbször kiirtja. A havason folyó munkálatoknak egyik igen fontos és jelentős tényezője a havasi takarmánykísérleti telep, a Kernica-havason. A Kernicán nemcsak a kísérleti telep van elhelyezve, hanem ugyanitt tartózkodik a szűzgulya is, mivel ezen van a legkedvezőbb fekvésű és legvéde-
tebb havasi legelő. A kísérleti telep mintegy 1 hektárnyi területű, egyik sarkában lakóházzal a havasmester részére és egy kisebb magtárral. Az egyes fűfélések fontosságuk és elterjedtségük szerint kisebb-nagyobb parcellákra foglalnak helyet s különösen nagymérvű a Poa alpina, Festuca rubra, Festuca fallax, Dactylis glomerata, Poa violacea, Phleum pratense, Meum mutellinum kiterjedése, mivel ezek szolgáltatják a legértékesebb havasi takarmányokat. A fűmagvak vetése részint vásárolt, részint saját termelésű, részint pedig a máramarosi havasokról áthozott fűfélések magvaival történik.

Északkeleti-Magyarország ezen központját azon felemelő tudattal hagytuk el, hogy hazánk egész mező- és közgazdasági életének egyik legnagyobb fontosságú munkájába nyertünk rövid, futólagos bepillantást, de ez is elég volt ahhoz, hogy büszkeséggel töltsön el bennünket az itt megkezdett nagyfontosságú és óriási horderejű kulturális munka azok iránt, akik ezen munkának buzgó és fáradhatatlan végrehajtói, akik közül talán első helyen kell megemlítenünk Berzeviczy Zsigmond kirendeltségvezetőnek, hegyeshalmi Fischer Ödön beregvármegyei gazd. felügyelőnek és Rácz Pál vereckei gazd. tanárnak a nevét. (Debrecen.) Tokaji István.

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

ÉS TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Ujhelyi Imre.

A levéltéjszövetkezet 13-ik üzletéve.

Ne vegye se szerénytelenségnek, se reklámnak a gazdaközönség, hogy évről-évre beszámoló e lap hasábjain a vezetésem alatt álló tejszövetkezet eredményeiről. Ezuttal is a haladás feletti öröm adja kezembe a tollat, mert ismét nem esekélymértvű haladásról számolhatunk be.

A levéltéjszövetkezet 1900. óta áll fenn. Ez idő alatt legjobb esztendőnk volt az 1907., addig folyton emelkedett a beszállított tejünk. 1907. után visszaestünk valamelyest egy pár évig, míg 1910-től kezdve folytonos emelkedés után 1913. évben az eddigi legnagyobb mennyiséget, az évi 618,226 litert elértük, ami az 1907. évi 76,000 literrel mulja felül. Ezt a tejmennyiséget 288 üzletrész után szállították a tagok s így egy üzletrészre, vagyis egy tehenre 2146 liter esik, ami azonban nem azt jelenti, hogy a tehenek átlagtejelése annyi. E mennyiségből ugyanis hiányzik a néhány száz litert kitevő borjutej,

valamint az a tejmennyiség, amit a gazdák saját szükségük fedezésére visszatartanak.

Kérdés, minek köszönhetjük a tejtermelés ily mérvű emelkedését? Talán a jó takarmánytermésnek? Hát az 1913-ik évet mi itt éppen nem sorozhatjuk ebből a szempontból a szerencsések közé. Határunkon június 6-án egy olyan hatalmas jégeső zudult végig, amilyenre a legöregebb emberek sem emlékeznek. Ez a jégverés nemcsak a gabonafélékben tett egy jó részén a határnak 100 százalékos kárt s egészben véve gyengén becsülve 50%-os kárt, hanem természetesen a takarmánytermés is nagyon csökkentette. A búkkönyt s a hideg időjárás folytán rövidnek maradt hereféléket össze-vissza tépte s még a répa sem tudta kiheverni a hatását, mert nem járt utána kedvező idő úgy, hogy 1913-ban minden takarmányunk — kivéve a baltacimot — rosszul sikerült. Igaz, hogy az előző évi takarmánytermés jó volt s ennek hatása 1913-ra is áterjedt, mégis ezidőszert gazdiunk legnagyobb része takarmányhiánnyal küzd.

Mint fontos körülményt nem hagyhatom említés nélkül azt, hogy múlt év október havában a száj- és körömfájáson is áttertek teheneink, amely körülmény szintén kedvezőtlenül befolyásolta tejtermelésünket.

Miután a taglétszám lényesen nem szaporodott, akik az utóbbi időben néhányan beléptek, többnyire a napszámos-osztályhoz tartoznak s legfeljebb egy tehénkéjük van, a tejtermelés fokozódásának egyedüli okának az okszerű tenyészkiválasztást és a jó leszármazással bíró apaállatok alkalmazását tarthatom. A mi mesterünk, Ujhelyi Imre megtanította gazdáinkat a tejlőversenyek révén arra, hogy megismerkedjenek állataik tejlőképességével s csak azokat tenyészessék tovább, amelyeknek tartása haszonnal jár. Községünk bikáit egytől-egyig ő szerezte be s az eredmény fényesen bizonyítja, hogy nem volt oka megbánni a községnek azt, hogy rája hallgatott. Hogy erről az egész község meg van győződve, azt a legutóbbi községyűlések egyikén is lehetett látni. A bírónk félve hozakodott elő, hogy az igazgató ur egy kétezer koronás bikát akar szerezni és a magas ár ellenére is a képviselőtestület egyhangulag elhatározta a bika megvételét.

Teheneink tejlési átlagainak emelkedését különben a tejlőversenyek eredményei is bizonyítják. 1901/2-ben az átlag 2304 liter volt, 1904/5-ben 2862, 1906/7-ben 2950, 1908/9-ben 3244, 1910/11-ben 3377, 1911/12-ben 3377, 1912/13-ban 3319 és 1913/14-ben 3521. Az emelkedés tehát az első években erősebb volt, amit nézetem szerint annak lehet tulajdonítani, hogy gazdáink az első években a versenyző tehének kiválasztásánál válogatósabbak voltak, ma pedig már minden tehénnel részt vesznek a tejlőversenyekben. Ma már ugyanis nem annyira az a céljuk, hogy díjat nyerjenek, hanem az, hogy teheneik tejlőképességéről hiteles adatok legyenek, mert a tejlőversenyénél az adatokat egy hites ember jegyzi föl s így az adatok valódiságához kétség nem férhet.

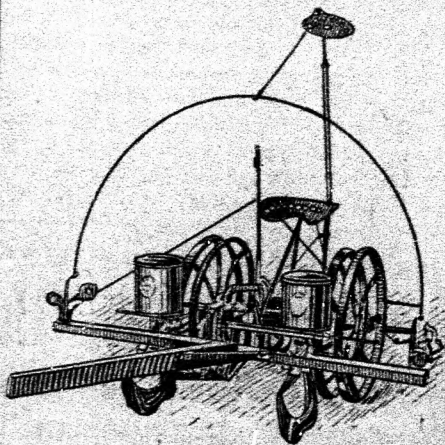
A tejlési átlag fokozása céljából — okulva a kiliti gazdák példáján — meg fogja honosítani tejszövetkezetünk az olajpogácsa etetését s hozatunk is már január havi közgyűlésünk határozatából kifolyólag a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület útján egy vagonnal. Magam is osztom azt a nézetet, hogy a kilitiek csakis az olajpogácsa etetésének köszönhetik, hogy egy ugrással majdnem elérték bennünket.

Tejünkért, amely legnagyobb részben mint tej értékesült, 115,047 koronát vettünk be. Vajat csak a nyári hónapokban (jul.—aug.) készítettünk. Tej alakjában értékesült 505,928 liter, vaj alakjában 112,297 liter; arány 1:4:5. Tejét október 1-ig 20 fillért kaptunk literenként ab állomás, a vajért 3:50 koronát. Október 1-től annyiban változtak az árak, amennyiben a tejárból 2% engedményt kap az átvevő apadás és veszteség címén, a vajért pedig 3:30 K-t fizet kg.-ként. A nyers értékesítési ár: literenként átlag 18:6 fillér volt (1912-ben 18:25). A tej átlagos beváltási ára, tehát az az ár, amit a tagok készpénzben kifizetve kaptak, átlag literenként: 18:81 fillért tett ki (1912-ben 18:68 fillért). A tiszta értékesítési ár a következőképpen alakult: Tejét mérlegünk szerint kifizettünk 103,964.70 K-t, 89,837 liter sovány tej értéke a 4 fillér = 3,593:48 K., mérlegszerinti fölösleg 1,144:63 K., összesen 108,702:81 K., ezt elosztva a literek számával, kapunk 17:58 fillért (1912-ben 17:37). A literenkénti költség 1:62 fillér (1912-ben 1:64) volt. A pénztári forgalom 233,841:94 K. volt. A tagok száma az év végén 173, az üzletrészeké: 288.

Szövetkezetünk múltévi működéséből és történetéből még a következő fontosabb mozzanatokat említem fel:

Tejszövetkezetünk a vármegyei telefonhálózatba kapcsolhatta be magát s e tekintetben sokat köszönhetünk Szantagh Jenő főispán urnak. Községünk telefonközpontot és távirdaállomást kapott, amikre pedig egy törekvő, haladni kívánó községnek szüksége van. Szövetkezetünk telefon útján gyorsan érintkezésbe léphet az átvevő uradalommal s ennek útján a bécsi tejszarnokkal. Meg van könnyítve általa a szarvasmarhatenyésztő egyesület munkája és sok esetben hívtuk föl az állatorvost is telefon útján.

Mint szomorú tény föl kell említenünk, hogy a szövetkezet öt tagjával szemben egy 1912. április havában hozott s a győri törvényszék által jóváhagyott határozatunkat kellett alkalmaznunk, mely szerint az a tag, aki a hatóság által először éretik tejhamisításon, fél évre a tagok kötelekéből kizáratik, ismétlés esetén pedig teljesen. Hálásan kell itt megemlítenem, hogy szolgabíróságunk szorgalmasan végezte ezeket a tejlellenőrzéseket. Csakhogy a pénzbüntetések újabb hamisításokra csábíthatnának, azért hoztuk ezt a határozatot s mondhatom, hogy a félévi kizárás keményebb büntetés, mint a hatóság pénzbüntetése. Nem ismerem fontosabb feladatot egy tejszövetkezet vezetésében, mint ezeknek a tejhamisításoknak a kiküszöbölését. A tejszövetkezetnek a létalapját ingathatják meg a tej-

A „McCORMICK” tengeriültetőgép

óriási előnyöket biztosít a gazdaságnak,
mert 50% vetőmagot takarít meg,

nagy idő- és pénzmegtakarítást jelent, mert egy ember kezeli, megadja a lehetőséget
arra, hogy a tengerit nemcsak hosszirányban, hanem keresztben is fogatos erővel
megműveljük.

Minden gazda nagyobb terméseredményt biztosíthat magának

Kérjen kimerítő katalógust és ajánlatot a

Magyarországi Nemzetközi Aratógép-Társaságtól Budapest, V.
Váciut 98.

Köztelek
1914/18. évi

hamisítók, ha nagyon elszaporodnak. Szerencsére nálunk már nincsen egy sem, mert a legutóbbi vizsgálatok alkalmával már nem találtak hamisított tejet.

Tejszövetkezetünk idei közgyűlésén elhatározta, hogy a berni tejjgazdasági kongresszusra s a vele kapcsolatos tanulmányi kirándulásokra két igazgatósági tagot küld ki. Elhatározta azt is, hogy a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület által Svájból hozandó üszökre előjegyzéseket gyűjt.

A levélti tejszövetkezet 1913. évi mérlege a következő volt:

A) Mérlegszámla.

Tartozik:		korona
Pénzmaradvány		537.12
Épületek értéke	} Értécsökkenési leírás után	14,062.45
Berendezések értéke		9,714.90
Takarékbetét		3,372.73
Adóssok számláján		272.46
		27,959.06
Követel:		
Üzletresz sz.		578.-
Tartalékalap		26,238.43
1913. évi fölösleg		1,144.63
		2,7959.06

B) Eredmény számla.

Tartozik:		korona
Tejért		103,964.70
Kezelési költség		4,300.13
Épületek fenntartása		127.83
Berendezések fenntartása		620.68
Különböző szükségleti cikkek		3,448.88
Értécsökkenési leírás épületeknél		300.-
" " berendezéseknél		700.-
Különböző kiadások		428.62
Távbeszélő felállítás		102.32
Kétes követelések leírása		4.20
Fölösleg		1,144.63
		115,132.99
Követel:		
Tejért		100,198.02
Vajért		14,849.34
Kamatokért		85.63
		115,132.99

(Levélti) Haas Lőrinc.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A burgonya használhatósága a tejjgazdaságokban.

Kleberger dr. giesseni magántanár részletes gyakorlati kísérleteket végzett annak tisztázása céljából, hogy a tejjgazdaságokban mennyiben, mily mennyiségben és mily alakban ajánlatos a burgonya etetése. Érdekes vizsgálódásai folyamán a burgonyának a tejjgazdaságokban való használhatóságára vonatkozólag nyert tapasztalatait a következőkben foglalja össze (Deutsche Landw. Tierzucht 1913. évi 48. szám):

1. Nyers burgonya etetése esetén a kielégítő értékesítésnek alapfeltétele az anyagnak lehető tökéletes megtisztítása, ami kellemetlen emész-

tési zavaroknak is elejét veszi. Kötött, agyagos talajban termelt burgonyát először meleg vízben kell megmosni és azután hideg vízben leöblíteni.

2. A jól felaprózott nyers burgonya jó eredményvel etethető tehennel. A répadagnak

abrák etetését tette szükségessé, ami a jövedelmezőséget lényegesen csökkentette.

4. Takarmányozási szempontból a szárított burgonya is kedvező sikerrel etethető a tejjgazdaságokban. Legkedvezőbb a hatása akkor,

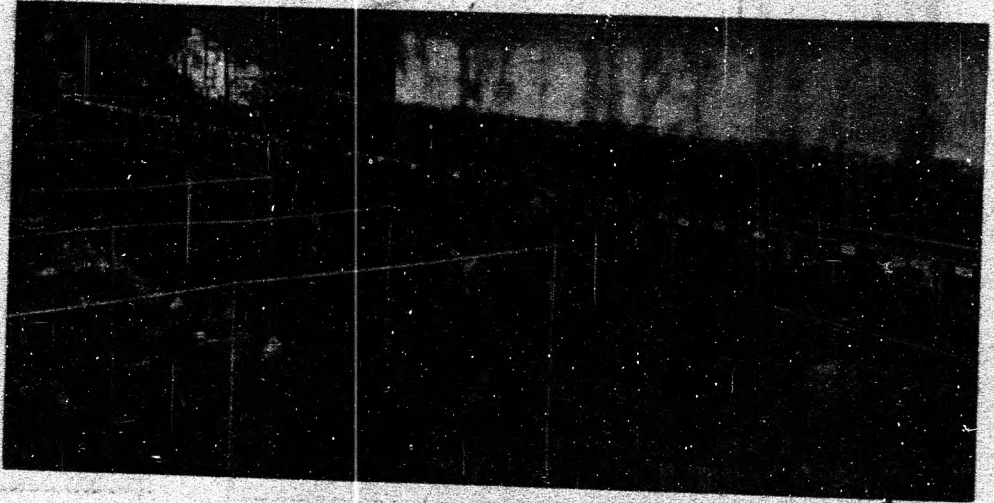

36. ábra. A budapesti országos baromfi kiállítás.

körülbelül 2/3 részét lehet helyettesíteni vele anélkül, hogy a tejelésben vagy az állatok gyarapodásában változás volna tapasztalható. A répának burgonyával való teljes helyettesítése nem ajánlatos, legalább is a kísérletnél ez esetben a takarmányfelvétel és értékesítés rosszabb volt.

3. A darabonként és naponként etetendő

ha vele valamely fehérjében szegény és szénhidrátban gazdag takarmányt helyettesíthetünk (például réti széna). Ha vele fehérjében gazdag takarmányokat óhajtunk pótolni, akkor okvetlenül szükséges, hogy azonkívül valamely fehérjében gazdag takarmányt (például olajpogácsát) is etessünk. Ha a szárított burgonyát olyan adagolásba illesztjük be, amely kevés izletes takarmányt tartalmaz,

37. ábra. A budapesti országos baromfi kiállítás.

nyers burgonya mennyisége különböző lehet az állatok fajtája, tartási módja, takarmányozása stb. szerint. A fekete-tarka lapálymarhával folytatott kísérletnél a 4 kg.-os adag értékesült a legjobban. Ennél nagyobb adag több fehérjedus

az esetben nagyon ajánlatos valamely az izleteséget javító takarmánynak is az etetése, hogy az előírt egész adag megevezését biztosítsuk. A kísérletek folyamán a zöld melasznak e célból való használata nagyon jól bevált.

Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. u. Ipartelepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magasnyomású nyersolajmotor. 4 HP-től kezdve minden nagyságban készül.

Prager Maschinenbau A.-G. (vormalis Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)

bronsmotorgyárának gyártmánya!

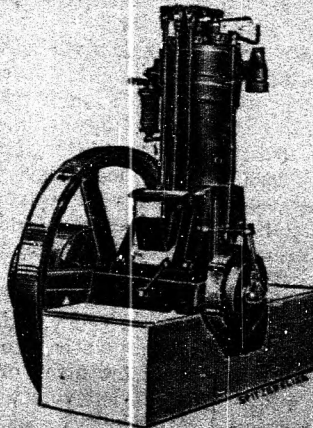
FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK

MŰSZAKI IRODÁJA

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÉCSEY-UTCZA 2. SZÁM.

TELEFON 120-70.

TELEFON 120-70.

- Legegyszerűbb szerkezet.
- Nincs előmelegítő lámpa.
- Nincs gyújtógyertya, sem gyújtócső.
- Nincs villamos gyújtó.
- Nincs vízbefecskendezés.
- Nincs légszivattyú.
- Nincs nyersolajszivattyú.
- Nincs fűt- és koromképződés.
- Nincs hatósági ellenőrzés.
- Nincs robbanás vagy tűzveszély.
- Nincs elpiszkolódás.
- Nincs üzemzavar.
- Legkevesebb üzem.
- Legkevesebb fogyasztás.
- Minden pillanatban indul.
- Mindig üzembiztos.
- Bárki kezelhető.

5. Jövedelmezőségi szempontból a szárított burgonya etetése nem bizonyult kedvezőnek. A használatára esetén beálló veszteség akkor volt a legkisebb, ha fehérjében szegény takarmányt helyettesítettek vele, a legnagyobb pedig akkor, ha fehérjében gazdag takarmány (pl. tengerimoslék) pótlására használták. A kísérletezés folyamán megállapított adatok szerint a szárított burgonyát a tejgazdaságokban jövedelmezőleg etetni csak az esetben lesz lehetséges, ha ára leszál legálább métermázsankint 12—13 márkára, vagy az összes többi tejelőtakarmány ára jelentősen emelkedni fog.

K-r.

BAROMFITENYÉSZTES.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

Képek az országos baromfi-kiállításról.

A kiállítás lezajlása után lapunkban ismertettük azt általánosságban s akkor azt ígértük, hogy később képeket és azokkal kapcsolatos észrevételeinket is közölni fogjuk. A képek kidolgozása soká készt, így csak most válthatjuk be ígérletünket.

Az az általános kedvező és kellemes benyomás, amely igen soká fog élni abban, aki a kiállítást megszemlélte, a részleteket a szakértő szemével nézve sem változott, sőt azt lehet

Ami pedig a színféléseket illeti, a fehérek határozottan jobbak s tökéletesebbek, mint a sárgák, ami ismét azt igazolja, hogy a sárgákkal szemben a sport- és fajtatenyésztés szempontjából a fehérnek van nagyobb jövője. De ide iktatom egyik jeles és uttörő tenyésztőnek ezirányú bírálatát, mely szerint „ez a nemes tyukfajta, mondhatni, valamennyi többi nemes tyukfajta között első helyen vezet és nagy teste, fehér husa és jó tojóképeségével, mint regenerátor a köztenyésztésben elvitázhatatlanul nagy becsértékkel bír s a jövőben még jobban el fog terjedni”.

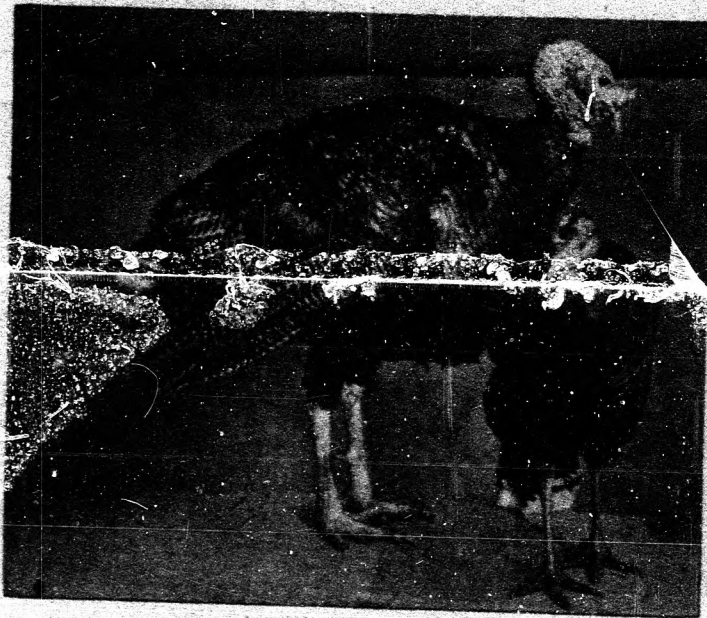
A 39. ábrán bemutatott fehér orpington kakas és tojó első díjat nyertek s a természetben sokkal, de sokkal szebbek voltak. A képen nem állnak fesztelenül, hanem összehúzódnak, miáltal alakjuk nem érvényesülhetett. Ezt a felvételi hátrányt leszámítva, lájuk a kakas és a tojó hatalmas mellszélességét, alacsony, zömök állását, ami egy hus- és tojófajtanál a főkéllék.

A 40. ábrán a kendermagos plimut kakast mutatjuk be, amely fajtanak nálunk még mindig tekintélyes táborra van. Hogy ilyen kifogástalan külsejű plimutok vannak még ma is nálunk, annak csak az a magyarázata, hogy az a néhány tenyésztő, aki változatlan kitartással és a jövőben való lelkes bizalommal tenyészt őket, talpraesett szakember, akiknek kezében a jó is csak jobbá válhat. E fajtában is igen szép és kifogástalan példányokat láttunk a kiállításon s a képen itt bemutatott kakas is első díjat nyert. A köz-

baromfi-fertőzőbetegségeket leküzdeni s ennélfogva egész vármegyék baromfiállománya meggyévről-évre tönkre. A pulyka főleg az alföldi, a melegebb vidék tanyáinak az állatja s ha ott nem sikerül, akkor vége a kivitelnek is.

A 42. ábrán egy csapat emdeni ludat láthatunk, elől egy délceg gunárral, amely a csapat tökéletes kifejezője és jellegzője a számtalan ludfalkának, amelyet ma már ilyen minőségben szerte az országban találunk. Öröm és gyönyörűség nézni egy-egy ilyen falkát az ország határvidékein, ahol a ludtenyésztés még sem áll oly magas fokon, mint az ország mélyebb fekvésű részein. Nagyobb tervszerűséggel és több következetességgel azonban a ludtenyésztésben is többet érhetünk volna el. Kellene is e célból részletesebb munkatervet készíteni, de aztán keresztül is vinni.

A 41. ábrán egy pár pekingi kacsát láthatunk. A kép olyan, mintha ezek az állatok nem volna a fehértollazatúak, hanem színesek. Pedig csak az árnyék sok rajtuk. A kiállításon mesépekingi kacsák voltak láthatók s ez a fajta a köztenyésztésben is igen szépen terjedett el. De ez még nem jelenti azt, hogy most már álljunk meg, vagy éppen más fajtaival kísérletezzünk. Nem. Ki kell említeni a pompás állat mellett tartani s addig meg nem állni, míg egy tarka kacsát látunk. Értékes tolla, kitűnő husa első-rangu kiviteli cikké teszi s így semmi okunk sincs arra, hogy tőle elpártoljunk. A képen látható kacsák eszményien szépek, jó állásuak, a széles mell és a hosszú hát az, ami rajtuk becses.

38. ábra. Az országos baromfi-kiállításon I. díjjal kitüntetett bronz pulykák.

39. ábra. Az országos baromfi-kiállításon első díjjal kitüntetett fehér orpingtonok.

mondani, hogy midőn e sorokat írom, a kiállításnak csak a jobbik, fényesebb része lebeg lelki szemem előtt, míg az árnyoldalak, az észlelt hibák úgy elmosódtak, hogy azokra már már alig emlékszem.

A budapesti országos baromfi-kiállításon a tyukfajta között — ami természetesen nálunk, ahol az orpington oly mesés térfoglalást ért el — a sárga és fehér orpingtonok uralták a helyzetet 238 ketreccel. Ez oly szám, amilyent eddig egy kiállítás sem tudott felmutatni, bár udvarkiallítás rendszerénél láttunk már sokkal több orpington is. A 238 ketreccben elhelyezett orpingtonok közül a fehérszínűeké lett a babér, mert ezek általában szebbek és fajtatani szempontból is értékesebbek voltak a sárgaszínűeknél.

Ami az orpingtonok fajta szempontjából való haladását illeti, — amint az egyes szaklapokban olvastam — helyes volt az a bírálatom, hogy az orpingtonoknál nagyobb haladást nem látok s így most is csak azt állíthatom, hogy bár szépek és jók voltak az orpingtonok, a kiállított tenyésztésanyagunk 60%-a — az a tenyésztők művészetétől többet várhattunk.

tenyésztésben a plimutok is igen jól érvelésűnek, de mivel a kiosztott nemes tenyésztésanyag száma e fajtában, az orpingtonoknál szemben elenyésző csekély, nem mutathatnak fel oly elterjedést a népies tenyésztetekben, mint az orpingtonok s ezek közt is különösen a sárgák.

A kiállításon láthatók voltak a vágott baromfiak is néhány kereskedő gyűjteményes kiállításában s ott a tollgallérok 80%-a sárga volt, ami azt bizonyítja, hogy azok viselőinek vérebe a sárga orpington fajta uralkodott. Az ily vágott baromfiak, amelyek nyilván telivér és magas vérű orpingtonok lehettek, valóságos húsfőmegek néstek ki. Ez a kivételes áru.

A 38. ábrán a hatalmas bronzpulykakat és mellette az alig félakkora tojót láthatjuk. Ez a tojó fiatal állat, míg párja az már öregebb legény, amit nemcsak nagy teste, de jókora sarkantyúja is bizonyít. A pulykatenyésztésben sem látok olyan országos haladást, amilyen elérhető lett volna, ha talán külső erélyesebben kezelnék ezt a szakot. Pulykakiállítások különösen Angliában korábban lehettek, de valahogy nem bírjuk a rejtett pusztításokat véghez vinni.

A kiállítás balközéjébe a rejtett kiállítás volt. Aki az állatokkal szemben ott kedvet lelt, az ily-úgy, ly-úgy csoportot, mint amilyen a galambok között volt, és csinos és finom izlésű berendezésével, eddig egy kiállításom sem láttam. Volt is ennek az állatoknak nézője természetesen sok, de előkelő is, mert csak az edes kis állatok mindenkit odavonítottak.

A házinyulatenyésztés terén az utolsó 10 év alatt igen nagy haladást értünk el és most látom, a házinyulak között elégek készen helyezkedtek el, sőt a házinyulak a legalkalmasabb körülmények között állnak. A házi nyulak a kisemberek, az ifjúok és egyéb szegény sorsuak közelébe vannak hozva s a házi nyulak, sem a hivatalos állományban, sem a házi nyulakban nem fejthető ki, rá a házi nyulak olyan, mint a gyermek. Más, a házi nyulakról szóló kiállítás kíván. A kiállítás a házi nyulakról láthatunk, különösen a házi nyulakról voltak szépek és szeretőek a házi nyulak. A házi nyulak tenyésztése is most a huszárok, de hivatalos még fehér huszárok is láthatók. A házi nyulak tenyésztésének Teréz királyné (Budapest).

Közlelet
1914/18. márc.

V. Nádor-u. 14.) szörmeáru-cég gyárában olcsón és kitűnően kidolgozva gyermek és felnőttek ruhájául igen jól felhasználható s az ilyen bundáskáknak tartóssága mesészerű. Egy-egy gyermekbundára 12 darab nyulbőr kell, melyeket 2 koronába számítva (a kidolgozás darabonként 80 fillérbe kerül) a bundák bélésével, szűcs- és szabómunkával együtt darabonként 50 koronába kerül, ami rendkívüli tartósságukat véve figyelembe — lehet 10 évi használati időt számítani — igen olcsó ruházat.

A budapesti országos baromfikiállításról szóló újabb futólagos ismertetésemet azzal zárom be, hogy: „fel a további munkára”.

(Eperjes.)

Hreblay Emil.

IRODALOM.

Magyarország vizierői. A m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából írta: *Viczián Ede*, kir. műszaki tanácsos. Második kiadás. Budapest, 1913. 11. számú földművelésügyi minisztériumi kiadvány.

azért csak gondozott vidéken célszerű építeni. Azért, ha országunk megakarja őrizni folyóvizeink eleven erejében rejlő értékeit és ezzel együtt vizgazdálkodását is biztos alapokra kívánja helyezni, óvja meg erdőit és ha új törvényeket alkot, ne feledje el, hogy a sikeres szabályozásnak egészséges vízgyűjtőterület az alapja, amelynek épségét az erdőtakaró védi meg.

Felülről számítva ott kezdődnek a vizierő kihasználására alkalmas szakaszok, ahol a forrásvidékről összefutó csermelyek hozzáférhető völgyekben már állandóbb jellegű vízfolyásokká egyesültek, lefelé haladva pedig körülbelül ott érnek véget, ahol a fővölgyekben a szabadjózás kezdődik.

A vizierők kihasználásában bár örvendetes a fejlődés, azonban még mindig nagy nemzetgazdasági veszteség, hogy jelentősebb vízfolyásaink hajtóerejének több mint 9/10 része kihasználatlan, mert (a jelentéktelen malmokat figyelmen kívül hagyva) a 15—20 egyént foglalkoztató s az ennél nagyobb szabású ipartelemek hidroelettromos műveinkkel együtt az őszi alacsony vízállások idején megmért 1.700.000 lóerőnyi

Az lenne a helyes iparpolitika, amely a tőke, evjáradék vagy gépek alakjában nyújtott államsegély helyett a nyers folyószakaszok erőit örökértékű befektetésekkel, megfelelő szabályozással sok helyen koncentrálná.

A vállalkozási szellem hiánya és szegénységünk az okai, hogy a földgázforrásoknál is értékesebb, mert örökös kincseket érő vizierőink legnagyobb részben kihasználatlanul veszendőbe mennek.

Viczián Ede könyve általános közgazdasági fejtegetéseiben, a vizierő fölvetelén kívül a vízmércék, jellegzetes vízállások, a vízállások évi időtartamai, vízmennyiségek, esésviszonyok és vizierők, a legerősebb folyószakaszok, a tározás című fejezeteket, a vízjogi törvényeket és rendeleteket, vízügyi térképeket és rajzokat tartalmazza. Mindenesetre nagyban hozzájárul e könyv vizierőink jövőndő nagyobb kihasználásához.

R. B.

Az e rovat alatt ismertetett könyvek megrendelhetők a *Pátria v.-i. gazd. szakkönyvkereskedésében* Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Közlelet.)

40. ábra. A budapesti országos baromfikiállításán I. díjjal kitüntetett plimut kakas.

41. ábra. A budapesti országos baromfikiállításán I. díjjal kitüntetett pekingi kacsák.

E mű Magyarország vizierőit ismerteti. Mivel hegyeink vizeiben az eleven erőnek óriási mennyisége rejlik, amelynek kihasználása mezőgazdaságunknak és iparunknak egyaránt érdeke, e vizierőstatistika általános érdeklődésre tarthat számot. Az általános részből megtudjuk, hogy még vízszegény őszi időszakban is 7850 olyan folyókilométerünk van, ahol az általános érték 130 lóerő és ezenfelül 900-at tesz ki az olyan folyókilométerek száma, ahol az átlagos érték 750 lóerőre rug. Vizeink baja, hogy esésük rendszerint csak költséges műsatornával, duzzasztó gáttal összpontosítható. A vízmennyiség nálunk erős ingadozásokat mutat. A vízjárás veszélyességének és a vízmennyiség ingadozásának legfőbb oka hazánk szélsőséges időjárása. A völgyzárógátakkal megteremtett mesterséges vízgyűjtőmedencék azonban az ingadozásokból eredő különbséget kiegyenlítik.

A völgyzárógátakkal való szabályozásnak azonban előfeltételei vannak. Erőkimélés, okszerű legeltetés, vízmosságok megkötése stb. azok a dolgok, amelyek a hegyoldalakokat megóvják az elkarstosodástól, a völgyeket a hordaléktól, a vízjátékot a szélsőségektől. Völgyzárógátakat

természetes energiából csak 140.000 lóerőt foglalnak le. Föltéve, hogy a hátralevő 1.540.000 lóerőnek kihasználása pénzügyi szempontból tekintve csak 1/3 részben gazdaságos, még akkor is 500.000 lóerőre rug az az erőmennyiség, melyet elsősorban kihasználatlanak mondhatunk. A vízmű és a turbínák együttes hatásfokát 50%-nak véve, még az alacsony vízállások idejében is másodpercenként 250.000 tengelyen mért lóerőkihasználását mulasztjuk el. Pedig ez a gyakorlatilag hasznosítható motorikus erő tározással még kétszer-háromszor akkorára növelhető.

E rengeteg kihasználatlan erőből mennyit hasznosíthatna a mezőgazdaság is. A havasi gazdálkodás föllendítéséhez elsősorban olcsó és gyors közlekedésre van szükség, amit villamos vontatású kisvasutak segítségével könnyen meg lehetne teremteni. A hegyi vízfolyások óriási erőinek tervszerű és céltudatos fölhasználása alkalmas elektromos centrálék építésével pezsgő életet, mezőgazdasági gyárat teremthetne a lakatlan völgyekben. A villamos erőátvitel egész könnyűszerrel részesíti áldásaiban az 50—100 km. átmérőjű körzeteket.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetés, lapreklamációs, címváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

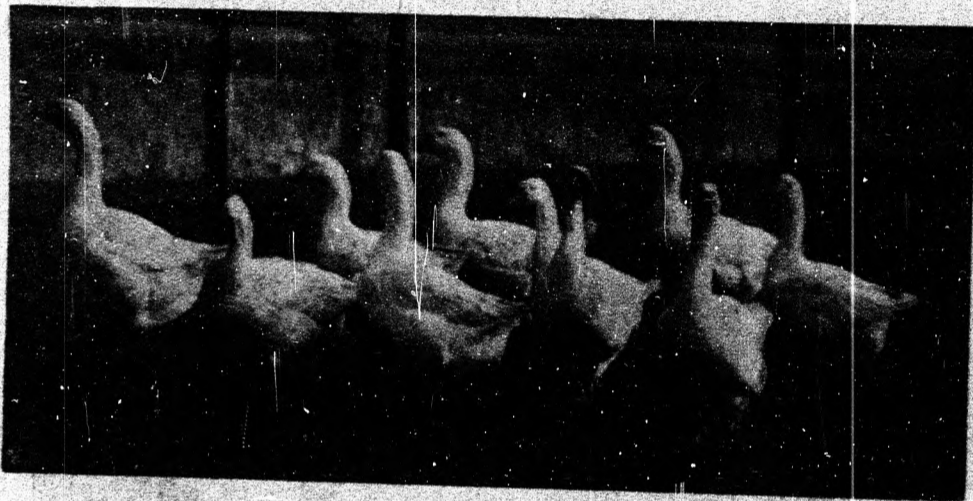
Répaesavanyítás. 33. sz. kérdés. Hogyan kell a répát elvermelní? Eláli-e a répa nyárig vermelve? Milyen mennyiség adható a vermetl répából 1 darab szarvasmarhának? Igaz-e, hogy a romlott savanyított répa etetése mellett könnyen fellép az antrax? *G. E.*

Felelet a 33. sz. kérdésre. A nyári etetésre besavanyított répát felaprózzuk és annyi polyvával keverjük, hogy a vasvillán megálljon, ami 5—6 kcsár répánál 1 kosár polyvával érhető el. A körülbelül 1,5 m. mély, 2 m. széles és tetszőszerinti hosszúságú verem fenekére szalmát hintünk, hogy a répa tiszta maradjon s ezután a polyvával kevert répát rétegenként berakjuk

és jól letiporjuk, a föld színe fölött pedig 1 m. magasan függőleges falakkal kazalszerűen s azonnal tetőszerűen rakjuk. Végre kevés szalmával úgy az oldalait, valamint tetőszerű részét betakarva, legalább 0.5 m. vastagon beföldeljük s az oldalakon jól odacsömöszöljük a földet. Az említett méretek mellett a verem folyóméterjére mintegy 40 q répa és 8 q polyva számítható. A kifejlődött szarvasmarha 20—30 kilogramm besavanyított répát kaphat naponta. A jól besavanyított répa éveig eláll, romlani nem képes, de sulya folyton fogy, mert bár élénk erjedés csak az első hetekben mutatkozik, de az később sem szűnetel teljesen. Lépfenét nem okozhat a romlott répa, mert ezt a ragályos betegséget egy baktérium okozza, mely csak akkor juthat a répára, ha a verem közelében lépfenében elhullott állatokat ástak el.

Cselkó István.

Sertés hizlalás. 34. kérdés. Párónként 70—80 kilogramm $\frac{1}{3}$ részben mangolica, $\frac{2}{3}$ részben yorkshirei $\times$ mangolica süldőimmet miként lehetne legelősebben meghizlalni? A hizlalás első szaká-

42. ábra. A budapesti országos baromfiállításon I. díjjal kitüntetett emdeni bida.

ban felhasználható-e a lóhere polyva? Az abrak-takarmányt a piacon kell beszerezni. *J. P. Felelet a 34. sz. kérdésre.* A különféle polyvanelemek nagyon alkalmasak arra, hogy a sertést a hizlalásra előkészítsék, mert a polyva kitágítja az emésztőcsatornát s azonkívül élénkebb működésre szoktatja, minélfogva a sertés később, a polyvamentes hizlalás alkalmával, több darát képes enni s egykönnyen nem kap emésztési zavart. Az előkészítő időszakot 6 hétre célszerű kiterjeszteni, de a polyva mennyisége csak mintegy $\frac{1}{7}$ annyi kg. legyen, mint ahány kg. a dara s etetési módja az, hogy nyersen vagy leforrázva a darához keverjük és vízzel sűrű péppé alakítjuk. Ilyen takarmányt annyit kapjon a sertés, amennyit enni képes. A közvetlenül ezután következő hizlalásnál csak lóherényített takarmányt, túlnyomóan vagy kizárólag darát alkalmazunk. Figyelem fordítandó még arra, hogy a sertés legendó fehérjét kapjon. Ebből a szempontból a legmegfelelőbb sertés hizlaló takarmányok egyike az árpadara, míg ellenben a bár táplálébb tengeri csak akkor jó, ha vagy ugyanannyi árpával, vagy nyolcas buzalissal, vagy $\frac{1}{4}$ annyi lóbab-

bal, vagy megfelelő mennyiségű fehérjében gazdag más takarmánnyal (de nem korpával) keverjük. A nyolcas lisztet igen ajánljuk, mert fehér, tartalma jóval nagyobb mint az árpáé s kenyénytörtékben is rendszeren felülmúlja az árpát. Budapesten február 10-én a takarmányárpa q-ja 14.20—14.40, az új tengeri 13.60 és a nyolcas liszté 13.80 K. volt. A táptartalomhoz viszonyítva az árpa volt a legdrágább, a tengeri a legolcsóbb, a nyolcas liszt pedig talán csak annyival volt drágább, mint a tengeri, amennyibe utóbbinak darálása kerül. Miután 140 sertést szándékozik hizlalni, naponta mintegy 2 q takarmányt számítva, ha csak 150 napig tartja sertéseit, legalább 3 vagon takarmányra lesz szüksége. Mi tehát azt ajánljuk, hogy egyelőre vásároljon 1—1 vagon árpát, tengerit és nyolcas lisztet. A hizlalás menete pedig az lehetne, hogy az előkészítő időszakban csak $\frac{1}{7}$ annyi herepolyvával kevert nyolcas lisztet, 6 hét múlva pedig fele árpát s fele tengerit etetve, de mindig annyit, amennyit a sertések számmottevő maradék nélkül enni képesek. Az előkészítő időszak

után esetleg megmaradt nyolcas lisztet is feltehető a hizlalás kezdetén darával keverve.

Cselkó István.

Csikók jártatása és edzése. 35. kérdés. Hogyan kell istállóban és kifutóban nevelt csikókat jártatással edzeni?

Nyitrai gazda.

Felelet a 35. sz. kérdésre. Az egész napon át az istállóban álló csikókat feltétlenül jártatni kell naponta, de télen az egy óra hosszat tartó, izzadásiig való „futtatás” nem célszerű, mert az friss levegőn való tartózkodásnak kevés és könnyen meghűléseket okozhat. A csikókat reggel 2 órán át kell hajtani a kifutóban, délután pedig legalább 1 órán át, de ha lehet, szintén 2 óráig, nagyobb részt lépésben, ügetéssel változtatva akként, hogy eleinte rövidebb, mintegy 5 percig tartó ügetések végeztessenek, később — mikor a csikók már izzadás nélkül bírják, — az ügetések 15 percig tartanak, közben-közben pedig 20—30 percig lépésben járjanak. Jó talaj mellett az ügetés egy része lassu vágatással pótlandó, kezdetben hetenként egyszer, kétszer 1 percig; később fokozatos gyakorlat után a vágatást 3 percig is lehet végeztetni. Mindennek

azonban nagyobb izzadás nélkül kell történnie, ami csak úgy sikerül, ha az edző munkát kellő fokozatossággal végeztetjük. Míg a csikók a szabadban vannak, az istállójuk alaposan szellőztetendő. Az enyhébb idő beálltával a csikók jártatás után a kifutóban maradnak, hogy minél több időt töltsenek a friss levegőn. Ezért sem szabad hűvösebb időben őket megizzasztani.

K. M.

Háromévi cukorrépa sor- és növény-távolsági kísérletek eredménye.

(Beszámoló a földművelési és növénytermelési szakosztály I. évi február 14-iki ülésén.)

Hazánkban cukorrépánál a leghelyesebb sor- és növénytávolságnak a 14" $\times$ 8" (37 $\times$ 21 cm.) volt a legutóbbi időkig megállapítva. A rosszabbodó munkáviszonyok azonban a gazdát a cukorrépánál is a kézierőnek lehetőleg fogatos erővel való pótlására készíteték, amikor nem egy gazda kezdte a 14" sortávolság szűknek tapasztalni és közben már évek óta áttértek a szélesebb sortávolságra, mert állítólag a szélesebb sortávolságra való áttérés nem járt semmiféle terméscsökkenéssel, sőt nem egy helyen még fokozta is a termést.

Hogy az esetben, ha nem hat a termésre károsan, a szélesebb sortávolság mennyivel előnyösebb a sűrűbnél, azt hosszadalmasan nem kell vázolni: a szélesebb sorokba való vetésnek legfontosabb előnye, hogy kevesebb sorlécen ugyanazon a területen, vetőmagot takarítunk meg, a sorba vagy sorra való trágyázásnál műtrágyát, továbbá a répa ellen a bogár ellen való permetezésénél permetezőanyagot és munkát stb., amellyel könnyebb lesz a répa föld megmunkálhatása, gyorsabb és olcsóbb az egyezés és szedés stb. Ha pedig azon gondolkodunk, hogy a szélesebb soroknak mi lehetne különösebb hátránya, akkor egyhamar más talán nem is jut eszünkbe, mint az, hogy a szélesebb sorokba vetett répa később borul össze, azaz későbbben zárja sorát és így különösen gazosodásra vagy cserepesedésre hajló talajon a szélesebb sorokban álló répa több kapálást, illetve gazolást igényel. Ezzel szemben fel lehet hozni azt, hogy ez csak ott okozhat bajt, ahol a répa-munkát még kézzel adják meg, mert ahol fogatosan művelik a répát, a szélesebb sortávolságnak csak előnyét kell betudni azt, hogy többször, illetve tovább kapálhatnak és még a nyár-életi esők nedvességét is ilyformán a talajban konzerválhatják.

Majdnem minden érv tehát a szélesebb sortávolság javára döntötte a mérleget és így az Országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás is, mely egyébként már 12 éve cukorrépa kísérleteket végezve, ismételtén foglalkozott a cukorrépa sor- és növénytávolságnak kérdésével, az erre a kérdésre vonatkozó kísérleteket az 1911. évben újból felvette s az 1912. és 1913. évben folytatta.

Az 1911. évi kísérletekről a „Köztelek” 1912. évfolyamának 20-ik számában részletesen beszámoltam és ezért ez alkalommal az 1911. évi kísérletekről röviden csak annyit kívánok fel-említeni, hogy azoknál a 14" (37 cm.), 16" (42 cm.), 18" (47 cm.) és 24" (63 cm.) sortávolság és 8" (21 cm.) és 12" (32 cm.) növény-

HEUCKE A.
GŐZEKEGYÁR.

Budapesti mászati Irodája: U., Batona József-utca 26. Telefon 106—02.

Vonzóképviselet:

Komáromvidéki Takarékpénztár R.-T.

Saját pénzének ellensége,
ha mást használ, mint

**Heucke-féle gőzekét
tulhevitővel!**

Közlelek
1914/18. szám

távolság került összehasonlításra. A kísérletek általában a 16" sortávolság épp oly jó, sőt némileg jobb eredményt adott, mint a 14", a 18" már csak kivételesen mutatkozott jónak, míg a 24"-es sortávolság a mi viszonyaink között határozottan soknak bizonyult, amint a 12"-es növénytávolság is. Nagyjában tehát a kísérletek azt az eredményt adták, hogy a sortávolságnak egyes gazdák által követelt mérsékelt emelése ellen kifogást emelni nem lehet, annyiban, amennyiben a 16"-es sortávolság nem jár mindig feltétlen termésnöveléssel vagy a répa minőségének figyelembevehető hanyatlásával, sőt néha a termést még fokozza is. Természetesen már akkor hangsúlyoztam, hogy ezt az eredményt nem szabad általánosítani, vagyis nem szabad abból azt a következtetést vonni, hogy most már minden cukorrépa-termelő térjen át a szélesebb sortávolságra; arra nemcsak a kísérletek csekély száma nem jogosíthatott fel senkit, hanem e kísérleteknél is előfordult, hogy a 14"-es sortávolság mégis jobbnak bizonyult a 16"-nél.

14" × 8"	16" × 8"	14" × 10"	16" × 10"
sor- és növénytávolság, mely megfelel			
112	128	140	160
négyzetöghüvelyknyi tenyésztőterületnek			
a) 1912. évi kísérletek:			
1	1	2	2
2	1	2	1
2	2	1	1
2	1	1	1
2	3	1	1
2	1	1	1
3	1	2	1
2	2	1	1
1	2	1	1
1	2	1	3
2	1	4	3
2	1	1	1
24	20	19	19
b) 1913. évi kísérletek:			
3	1	1	2
1	3	2	1
4	1	2	3
1	1	1	2
1	3	2	3
2	1	4	3
1	1	3	2
1	1	3	2
1	2	1	2
3	2	1	2
1	1	1	1
1	1	1	1
1	2	2	2
2	3	1	3
1	1	1	1
2	1	2	1
1	1	2	2
1	1	2	2
1	2	1	3
1	1	1	1
1	1	1	1
1	1	1	1
32	32	36	42

Hogy egyébként e kérdésre vonatkozóan minél több kísérleti anyagot gyűjthessen az állomás, mint említettem, 1912. és 1913. évben is folytatta cukorrépával a sor- és növénytávolsági kísérleteket és ez alkalommal eme két utolsó évnek kísérleteivel, illetve azok eredményével kívánok behatóan foglalkozni, megjegyezve, hogy a teljesen kimerítő és részletes leírás a Kísérletügyi Közleményekben lesz nyilvánosságra hozva. Az 1912. évről 13, az 1913. évről pedig 22 teljesen kifogástalan kísérlet eredménye áll rendelkezésre, amelynek megtárgyalásánál egy-

öntetőség kedvéért ugyanazt a módot fogom követni, amely az 1911. évi kísérletek ismertetésénél a „Közlelek”-nek fentemlített számában használtam. Mindkét évben a kísérlet tervezete egyformán a következő volt: 1. és 3. parcella sortávolsága 14", növénytávolsága 8", 5. és 7. parcella sortávolsága 14", növénytávolsága 10", 2. és 4. parcella sortávolsága 16", növénytávolsága 8", 6. és 8. parcella sortávolsága 16", növénytávolsága 10". Mindkét évben azonkívül 6-6 cukorgyári gazdaságban a kísérlet bővíve végeztetett annyiban, hogy a fentiekben kívül még két-két parcellán a 18" × 8" és a 18" × 10" került kipróbálásra. Amint látjuk, ezen kísérleteknél a 24" sortávolság és 12" növénytávolság, mint a mi viszonyaink között túlságosan nagy, már mellőztetett.

A kísérlet eredményéről leggyorsabb tájékoztatást nyújthatnak ama összeállítások (lásd a) és b) sz. táblát), amelyek a különböző sortávolságnál elért terméseredményeknek értékszámait tüntetik fel; az értékszámok az egyforma terület, hogy egy-egy gazdaságban az a parcella, amelyen a legnagyobb termés volt, az 1 érték-számot kapta, az annál gyengébb a 2-öt, a még rosszabb a 3-at stb. Megjegyzem azonban, hogy az 5%-nál kisebb terméskülönbségek nem vettek figyelembe, mivel ilyen csekély ingadozás kísérleti hiba számba mehet. Az oly termések tehát, amelyek egymástól 5%-nál jobban nem tértek el, egyforma értékszámot kaptak.

Ha az 1912. évi értékszámokat tartalmazó és összegező a) táblázatot nézzük, azt látjuk, hogy a 14" × 10" és 16" × 8" távolságok a kísérlet általában, vagyis az értékszámokat és azok összegét tekintve, körülbelül egyforma eredményt adtak, de a kísérletek általában határozottan jobbat, mint a 14" × 8". Míg azonban 1912. évben inkább a nagyobb tenyésztőterületek szolgáltatták a nagyobb terméseket és a 14" × 8" legkisebb tenyésztőterület komaradt, addig 1913-ban — a b) táblázat szerinti — a 14" × 8" körülbelül egyenértékűnek bizonyult a 16" × 8" távolsággal és mindkettő jobbnak a nagyobb tenyésztőterületeket szolgáló 14" × 10" és 16" × 10" távolságoknál.

Ez az ellenmondás is arra int, hogy sablont még e téren sem szabad felállítani; de másrészt szolgáljon az ellenmondás magyarázatul az, hogy bár az 1913. év csapadékosabb volt, mint az 1912. év, mégis a véletlen úgy hozta magával, hogy a kísérletek 1912. évben nagyobb átlagterméseket mutattak fel, mint 1913. évben, amennyiben 1912. évben a kísérleti parcellák kat. holdankénti termésének átlag 242 q, 1913. évben pedig 206 q volt. Szóval az 1912. évi kísérleteknél a répa inkább kitudta a nagyobb tenyésztőterületeket nagyobb terméseivel használni, mint 1913-ban.

A szóbanforgó kísérleteknél összehasonlításra került két növénytávolságot, a 8" és 10"-et tekintve pedig szintén azt látjuk, hogy — általában beszélve — 1912. évben a 10", 1913. évben pedig a 8" bizonyult jobbnak. Ami pedig azt a 6-6 cukorgyári kísérletet illeti, ahol a 18" × 8" és 18" × 10" távolságok is összehasonlítás tárgyává tetettek, röviden e kísérletek eredményéről e helyen csak annyit említek fel, hogy ezek megerősítették az 1911. évi kísérleti eredményt, mert mind a három esztendőben kitűnt, hogy ez a nagy sortávolság csak kivételesen szolgáltat akkora termést, mint a kisebb sortávolságok.

Ez érdekes annyiban, mivel a 14" × 10" és 18" × 8" adta tenyésztőterület között nagyságra nézve lényeges eltérés nincsen; az első ugyanis 140, a második pedig 144 négyzetüvelk tenyésztőterületet ad a repának; és ha mégis azt látjuk,

hogy a kísérletek általában a 14" × 10", — de még a nagyobb tenyésztőterületet eredményező 16" × 10" is, — sokkal jobb eredményre vezetett, mint a 18" × 8" távolság, akkor megerősítve látom a már az 1911. évi eredmények kapcsán felemlített ama nézetet, hogy a termésre nemcsak a tenyésztőterület nagyságának, hanem annak elosztottságának is van befolyása.

Hogy a répa csakugyan akkor fejlődhet jobban, ha egymástól lehetőleg egyenletesen elosztva foglal a táblán helyet, vagyis hogy akkor szolgáltat nagyobb terméseket, ha a neki juttatott tenyésztőterület alakja a négyzetet megközelíti, azt az állomásnak saját kísérleti telepén 1912. évben erre vonatkozóan végzett kísérletei is igazolják. A c) számú táblázatban közölt adatokból világosan látható, hogy egyforma nagy tenyésztőterületnél azok a parcellák adták a legnagyobb termést, amelyek a cukorrépaegyedek négyzetkötésben álltak egymástól és viszont, — egyforma tenyésztőterületnél, — minél nagyobb lett a sortávolság és minél kisebb lett a növénytávolság, annál kisebb lett a termés is.

c) Az 1912. évben Magyaróvárott végzett sor- és növénytávolsági kísérletekhez.

Sor- és növénytávolság	Tenyésztőterület	Gyökértermés					
		1—1 áron					
		I.	II.	III.	IV.	Átlag	1 kat. holdon
cm.	cm ²	m é t e r m á z s a					
27,5 × 57,5	756	5,76	5,66	5,60	5,74	5,69	327,44
37 × 20	740	5,42	5,50	5,30	5,35	5,38	309,60
30,5 × 30,5	930	5,48	5,50	5,36	5,40	5,44	313,05
37 × 25	925	5,22	5,30	5,16	5,20	5,22	300,39
42 × 22	924	5,02	5,02	4,96	4,96	4,99	287,15
47 × 19,5	916	4,84	5,00	4,72	4,90	4,86	279,67
33,5 × 33,5	1122	5,50	5,50	5,34	5,40	5,44	313,05
37 × 30	1110	5,20	5,20	5,30	5,30	5,25	302,12
42 × 26	1092	5,10	5,20	4,96	5,12	5,09	292,91
47 × 25,5	1104	4,58	4,64	4,70	4,74	4,66	268,16

A gyakorlatban természetesen keresztülvihetetlen a repának négyzetkötésben való termesztése, a kísérletet csak bizonyosságul közöltem annak, hogy a növénytávolság rovására a sortávolságot csak bizonyos mértékig növelhetjük és e téren túlzásokba annál kevésbé mehetünk, mert a növénytávolságnál a 8" alsóhatár annyiban, hogy ennél sűrűbben álló repát már nem lehet kellően körülcspálni.

A sűrűbb vagy ritkább állás elbírálásánál figyelemmel kell lenni arra is, vajjon a nagyobb sor- és növénytávolság nem rontja-e a cukorrépa minőségét, azaz a nagyobb távolságoknál nem lesz-e a répa alakja túlságosan nagy vagy formátlan, vagy esetleg nem csökkentik-e nagyon a cukortartalmat. Hosszu számomatok közlése helyett e helyen csak arra szorítkozom, hogy a kísérletek általában a sor- és növénytávolságoknak tárgyat mérsékelt emelése a minőségre figyelembevehető hatással egyáltalában nem volt.

Az összes kísérletek eredményeit összehajlítva tehát a 14" és 16" sortávolság a cukorrépánál körülbelül egyenértékűnek bizonyult, azaz hazai viszonyaink között az eredeti 14 hüvelyk sortávolság nem állítható oda szabálynak, mert ahány esetben ez a 14"-es sortávolság a legjobbnak, illetve a legnagyobb termésadónak mutatkozott, legalább is ugyanannyi, ha nem több esetben is

Hizott sertéseket, SCHLEIFFELDER és TÁRSAI A szállítás és eladás módjaitól felől díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál. Magyar levelezés.

levágásra való hussertéseket a bécsi vásáron legelőnyösebben értékesít

:: Wien, St.-Marx. ::

16"-es sortávolság épp oly jónak, sőt még jobbnak bizonyult különöse azért, mert a termés mennyiségének és minőségének csökkenése nélkül a répa termelését megkönnyítette és olcsóbbá tette. Ismétlem újból, hogy ebből még nem következik az, hogy a régi 14"-et hagyjuk el teljesen és helyette szabállyan a 16"-et fogadjuk el, mert vannak és lesznek oly viszonyok és körülmények, amelyek a 14"-es sortávolsághoz való ragaszkodást a kísérletek tanulsága szerint is megokolttá teszik.

Ahol például bármi oknál fogva kívánatos, hogy a répa sora mielőbb zárjon, azaz levélzete mihamarabb összehorjuljon és a talajt beárnyékolja, vagy ahol a szélesebb sortávollal járó kigazlászó folytan netán szükséges többszöri kapálás megadása nehézségekbe ütközik, különösen ott, ahol még kézzel kapáltatják a répát, ott mindenesetre a szélesebb sortávolságra való áttérés megfontolandó. Nem szabad továbbá arról sem megfeledkezni, hogy az esetekben, ha a cukorrépa tagabb sorokba tesszük, azzal egy holdon a répaegyek számát csökkentjük; nagyon természetes, hogy ez esetben csak akkor érhetünk el akkora terméseket, mint a szűkebb sortávolságnál meghagyott jóval több répaegyed után, ha a kevesebb számú répa jóval nagyobbra bír nőni a sűrűbben meghagyottnál; amennyiben tehát a viszonyok lehetővé teszik, hogy a ritkábbra hagyott répa jóval nagyobbra megnőjön, a szélesebb sortávolság nem fog a szűkebbnél rosszabb terméseredményt adni; beleszól továbbá a répa fajtája is annyiban, hogy minél kisebb valamely fajtának termőképessége, azaz minél kisebb testű a répa, annál kevésbé lehet tőle a széles sortávolságnak kihasználását reményleni. Viszont azonban tulságos csapadékos viszonyok között és nagyon buja talajon a szélesebb sortávolság annyiban lehet hátrányos, hogy a répa tulságos nagyra fejlődve, alakatlan formájával, rengeteg fejevel és kevés cukortartalmával a cukorgyár szempontjából kifogás alá eshet stb.

A mi gazdáinkat persze az érdekelheti a legjobban, hogy a nálunk oly gyakori szárazság és a kisebb-nagyobb sortávolság között milyen összefüggés van? Nevezetesen szárazságra hajló viszonyok között jobb-e 16" sortávolság, vagy pedig a 14" sortávolság mellett számíthatunk-e nagyobb termésekre? Erre nézve a kísérletezők által bementett tapasztalatok, illetve nézetek homlok-egyenest ellenkezők; míg ugyanis a kísérletezők egyik része száraz viszonyok között a nagyobb sortávolságnak ad előnyt azért, mert kevesebb növényegyet ad ugyanarról a földterületről kevesebb vizet fog fogyasztani és így a szárazságnak jobban fog ellenállni, mint a sűrűállású répa, addig mások ezzel épp ellenkezően a keskenyebb sortávolságnak adnak előnyt az okból, hogy jobban beárnyékolva a talajt, azt a nap és szél szárító hatása ellen jobban megvédi és oly száraz viszonyok között, amikor a répa normálisan nem tud fejlődni, vagyis a ritkább állású répa is csak kicsi marad, a holdanként több répát adó kisebb növényávolság mégis csak nagyobb termést ad. A nézetek eme ellentétessége legjobban a kísérletezőknek erre vonatkozó nyilatkozataiból tükröződik vissza, amely nyilatkozatok egyben arra is világosságot vetnek, hogy az illető gazdák az ő viszonyaik között a szélesebb vagy keskenyebb sortávolságot tartják-e elő-

nyösebbnek; ez okból a kérdés jobb megvilágítására egy néhány nyilatkozatot közlök először is azokból, amelyek száraz viszonyok között a ritkább sortávolságot mondják jobbnak és a sűrűbben álló répatól csak megfelelő csapadékviszonyok között várnak nagyobb terméseredményt.

"A nagyobb sor- és növényávolságot itt, ahol csapadék rendszerint kevés és elosztása is rossz, határozottan előnyös, különben mutatja ezt a nagyobb terméshozam is." *Felsőszászberek* 1912. Ugyane helyen a kísérletet 1913 évben is megisméltették, amikor a kísérletező hasonlóan nyilatkozott: "A nagyobb sortávolság előnyösebbnek tartom nálunk, dacára annak, hogy az idén ez kevesebbet termelt, de ez az idei sok csapadéknak tudható be; a mi száraz klímánknál jobb a nagyobb sortávolság".

"A sortávolság csekélymértvű növelése semmi esetre sem hátrányos, mert az idén is (1913.) legtöbbet adtak a 16" x 8"-es parcellák és azt hisszük, hogy szárazabb esztendőben a különbség a 16" sortávolság javára még nagyobb lesz." *Moson* 1913.

"A több évi kísérletezés bebizonyította, hogy a 16" sor- és 8" növényávolság adta a legnagyobb termést s a répasorok ezen vetési módja legjobbnak bizonyult a gépektől való megmunkálásra; hogy ez évben (1913.) a 14" sortávolságú parcellák nagyobb termést adtak, az az ideai sok csapadék következményének tulajdonítható." *Szerencs* 1913.

Mások éppen az ellentétes véleményen vannak, illetve a fentiekkel ellenkező tapasztalatokat tettek; így például:

Toponáron mindkét évben meglehetősen abnormis időben a 14" sortávolság nagyobb termést adott a 16"-nél. A répának a szárazsággal szemben tanúsított magaviseletéről pedig a következőket tudatta a kísérletező 1912 évben: "A naponta, de esős napok után tüzetesebben megsemelelt különféle távolságra vetett és egyeztetett répáknál azt tapasztaltam, hogy a közelebb vetett és egyeztetett parcellákon, ahol a talaj erősebben be volt árnyékolva, a talaj napok múltán sem száradt úgy ki és az e parcellákon levő répák fejlődtek üdebben és szemmel láthatólag erőteljesebben fejlődtek. Ezeknél a termés is jóval több, bár a répaegyek a széles soroknál sokkal nagyobbak". 1913. évben pedig: "A ritkább állású répa a tenyésztés elején a szárazságnak jobban ellentállott, levélzete üdebb maradt, mivel azonban a rövid ideig tartó szárazságot (május 22-től június 23-ig) hosszantartó esőzések váltották fel, ez a különbség utóbb eltűnt. Szedéskor a nagyobb sor- és növényávolságú parcellák egyedei nagyobbak voltak, mégsem ezek adták a legnagyobb termést. A nagyobb sortávolságot hátrányosnak tartom; mert a répa talaja sokkal gyorsabban elgyomosodik és hamar kiszárad a kellő beárnyékoltság hiányában."

Továbbá: "A nagyobb sortávolság a gazdára hátrányosabbnak mutatkozik úgy az elszállított répa tömege, mint a visszamaradt fej mennyisége, — mint kitűnő takarmány, — tekintetben; a sűrű vetés talaja nem szárad ki oly hamar, mint a ritka vetés". *Ihráz* 1913.

"A nagyobb sortávolságnál a talaj könnyebben gyomosodik és szárad ki, mint a sűrűbben

vetett répánál; több kapálásra lévén szükség, az megdrágítja a termelést." *Nagygyáj* 1913.

"A sűrűbb állású répa fejlődésében előrehaladottabbnak látszott és nagyobb ellentállóképességet birt a szárazsággal szemben, amelylyel ezen a vidéken július végén és augusztus hónapban megküzdöttünk. Szem előtt tartva a száraz éghajlati viszonyokat, a túlnagy sortávolságban való vetés hátrányos, mert a répa levelei nem borítják be a talajt, minélfogva a szárazság jobban feltartóztatja a répát fejlődésében, de hozam tekintetében is előnyösebb a sűrű vetés." *Nagysurány* 1913.

E néhány nyilatkozat is elég éles világosságot vet arra, hogy egy és ugyanazon dologra nézve milyen eltérő tapasztalatokat nyertek egyes gazdák és abból milyen ellentétes nézetek alakultak ki. A kísérleti eredmények alapján nagyjában a kísérletezőknek fele a sűrűbb, a másik fele pedig a ritkább sortávolság mellett foglal állást, bizonyoságul annak, hogy sem az egyik, sem a másik távolságot általános szabályként előírni nem lehet, hanem azt saját viszonyai között minden egyes gazdának magának kell kísérleti úton megállapítania.

Gyárfás József.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	469
Egyről-másról	469
Háromévi cukorrépa sor- és növényávolsági kísérletek eredménye	480
Mezőgazdasági üzem és számtartás. Háromnyomású kisgazdaságok Erdélyben	471
Növénytermesztés és műtrágyázás. A csövestengeri beszáradása	472
Nagyon korai puhaszemű tengeri	473
Növénynevelés és vetőmagtermesztés. Az őszi buza átalakítása járó- és tavaszi buzára	474
Kaszáló és legelőjavítás. A telkesített Szernye-mocsár és a beregi havasi gazdálkodás	475
Szarvasmarha- és sertésfenyészítés. A levélteljeszövetkezet 16-ik tüzeltéve	473
Takarmanózkodás. A burgonya használhatósága a tejgazdaságban	477
Baromfi-tenyésztés. Képek az országos baromfiállításhoz	478
Irodalom	479
Levélzetrény	479
Vegyesek	482
Mezőgazdasági üzemi intézet terve. — A m. kir. növényélet- és kertészeti intézetének. — Munkatársaink a gazdasági intézetért. — Országos Állategészségügyi Tanács. — A szőlőgazdák és a vámpolitikák. — Újabb adatok a keleti marhavésznek elterjedéséről. — Északamerikai cikorkatermelési és értékesítési viszonyai. — A szőlő- és körömfajtás előjuttatása. — A soproni agrár-bál. — A mezőgazdasági szemle. — Mezőgazdasági cselődek szerzése. — Saját nevelési állatok kimerése. — Tenyészállatbehozatal Angliából.	484
Kereskedelem, tőzsde	485
Szerkesztői hírek	488

Felhívás a tisztelt gazdaközönséghez

a hazai takarmányrépamagtermelés érdekében.

Elérkezettnek látom jelenleg az időt, hogy a répamag termelését az országban teljes erővel felkaroljuk, illetve lényegesen nagyobb mértékben, mint eddig, meghonosítsuk. Amennyiben ehhez legjobb tehetségem szerint hozzájárulni kötelességemnek tartom, felkérem a magyar gazdatársadalom azon tisztelt tagjait, kik nemcsak anyagi szempontból, hanem szeretettel és odaadással öhajjták tevékenységüket ezen különben jól jövedelmező termelési ágának szentelni, sziveskedjenek velem érintkezésbe lépni. Felajánlom, hogy egy-egy uradalomnak vagy gazdaságnak egész száz holdig is adhatok megbízást magtermelésre, azonban husz holdnál kisebb területekre nem.

Kiváló tisztelőttal
MAUTHNER ÖDÖN
 os. és kir. udvari magkoreskedőse
 BUDAPESTEN.

Mezőgazdasági üzemi intézet terve. Közelidő az új kereskedelmi szerződések kötésének ideje. Folytak a vámpolitikai tanulmányok s közörik a különböző közgazdasági érdekek képviselői a fegyvereiket. Ilyenkor érezzük leginkább mezőgazdasági üzemstatisztikánk hiányait. A nyár folyamán az OMGE. egy mezőgazdasági üzemi intézet felállítását végeztette a kezdő lépéseket. Ennek az intézetnek a jövedelmező gazdálkodás előmozdításán kívül *vámpolitikai kérdések tanulmányozásához*, állításaink igazságának megalapozásához szükséges *adatoknak rendszeres gyűjtése és szakszerű feldolgoása* lenne a feladata. A kormány részéről néhány ezer korona évi költségadományra van szükség, amely azonban dusan gyümölcsözne a tisztalítás eredményeiben. Reméljük, ennek a nagyfontosságú felderítő szervezetnek a létesítését nem fogják megakadályozni az ismeretes pénzügyi szempontok, amelyek rendszerint az elemi szükségletek kenyerén akarják megtakarítani a katonai kiadások kalácsát.

A m. kir. növényélet- és kertani állomás áthelyezése. A m. kir. növényélet- és kertani állomást a földművelésügyi minisztérium Magyaróvárról Budapestre (II., Debrői-ut 17.) helyezte át. Amikor az áthelyezést a gazdaközönség tudomására hozzuk, ismételtén felhívjuk figyelmét arra, hogy az intézet ingyen áll a gazdaközönség rendelkezésére. Megvizsgálja a hozzá beküldött beteg növényeket és növényi részeket s utmutatást, tanácsot ad a baj elhárítására. A növényélettan körébe vágó minden kérdésre kimerítő választ ad s kívánságra ingyen küldi meg az intézet kiadványait. Az érdeklődőket csupán a levelek postaköltsége terheli. Minden gazdának, kertésznek, gyümölcstermelőnek érdeke, hogy e rendkívül fontos gyakorlati célt szolgáló intézetet minél gyakrabban igénybe vegye.

Munkatársaink a gazdatiszti internátusért. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete által építendő fiuinternátus javára a „Köztelek” munkatársai közül egyesek az idén is átengedték írói tiszteletdíjaikat. Január hóban e címen befolyt 58:40 K. Ehhez hozzájárultak: *Szűcs János* intéző Hőgyész, *Székkács Elemér* jószágfelügyelő Árpádhalom, *szigeti Györfly László* intéző Poroszlóráboly, *Besembek Alfonz* ellenőr Szénás, *Németh Pál* intéző Tiszakifalud és *Elekes Árpád* intéző Harasztos. E helyen említjük meg, hogy az internátus építkezéséhez, ha valami külső akadály közbe nem jön, már ez év tavaszán hozzáfognak és azt az egyesület nagytiszteletben álló volt elnökéről *Bujanovics-internátusnak* nevezik el.

Országos Állategészségügyi Tanács. A földművelésügyi miniszter az Országos Állategészségügyi Tanács elnökévé *Hutyra Ferenc* dr. udvari tanácsost, a m. kir. állatorvosi főiskola rektorát, alelnökévé *Uhyarik Titusz* m. kir. állategészségügyi főfelügyelőt, rendes tagjaivá: *Breuer Albert* székesfővárosi állategészségügyi igazgatót, *Magyary-Kossa Gyula* dr. m. kir.

állatorvosi főiskolai tanárt és *Pirkner János* nyug. miniszteri tanácsos, országgyűlési képviselőt az OMGE. képviseletében, továbbá rendkívüli tagjává *Fokányi László* m. kir. állategészségügyi főfelügyelőt, *Illés Vince* és *Kondor Mihály* m. kir. állategészségügyi felügyelőket, *Ruisz Gyula* m. kir. jószágigazgatót, *Küssler* Henriket, a magyar élelmiszerszállító r.-t. vezérigazgatóját a budapesti kereskedelmi és iparkamara képviseletében, *Folkusházy Lajos* tanácsnokot a székesfőváros képviseletében és végül *Forró Lajos* m. kir. államvasuti fogalmazót a m. kir. államvasutak képviseletében, 1914. évi január 1-től kezdődőleg hat év tartamára ki-nevezte.

A szőlősgazdák és a vámpolitika. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete *Izelénski Róbert* gróf elnöklésével igazgató-választmányi gyűlésen a szőlészeti vámok ügyében állást foglalt. *Drucker Jenő* dr. kir. tanácsos igazgató részletesen ismertette a szőlő, bor és a melléktermékek vámjait és a szőlősgazdákat érdeklő összes vámpolitikai kérdéseket. A választmány kimondta, hogy Ausztriával vámszerződés kötését, mezőgazdasági termékeink együttes védelme szempontjából a jövőben is szükségesnek tartja és ezzel kapcsolatban követeli, hogy a monarchia mindkét részében teljesen azonos bortörvény legyen, hogy azok a hátrányok, melyeket borkereskedésünk a kétféle bortörvény következtében szenved, megszűnjenek. Együttal a törvényeknek minden viszonyok között a szigorú végrehajtását követeli. Magyarországon és Ausztriában is a valódi konyak főzését közösen megállapítandó elvek szerint nemcsak vámvédelemben, de esetleg támogatásban is kell részesíteni. Az 1906-ban életbe léptetett vámpolitika, mely hazai borkereskedésünket a külföldi versenytől megóvta s így lehetővé tette, hogy a termékek árai a monarchia határain belül érvényesülő kereseti és lánalati viszonyok szerint alakuljanak, a jövőben is okvetlenül fenntartandó. Követeli, hogy az általános vámtarifának összes a szőlőművelésre vonatkozó tételét az új nemzetközi kereskedelmi szerződésekben is alkalmaztassanak. Viszont tiltakozik az ellen, hogy a jövőben szőlőtörköly bárhonnan vámentesen behozható legyen, mert ez a borhamisítás veszedelmét mozdítja elő és a hazai törkölyből készült pálinkának erős versenytámaszt, egyttal a szeszcesempeszetre is módot nyújt. Miért is a törkölyre az általános vámtarifa 15 koronás vámját kívánja alkalmaztatni a egyesület és tiltakozik az ellen, hogy mindaddig, míg Ausztriában a mesterséges édesbor készítését a törvény megengedi, a külföldi mazsolának vagy aprószőlőnek bármiféle vámkedvezményt nyújtanak. Az új kereskedelmi szerződésekre kimondja a választmány, hogy a Németországgal kötendő szerződésben a német borkereskedés felemelését borkivitelének szempontjából veszedelmesnek tartja, miután Németország ugyszólván egyetlen vámkülföldi piacunk. Amennyiben Németországban a birodalmi gyűlés által elfogadott azon határozat, hogy a jövőben a külföldi bor is megadóztatható legyen, törvényre emelkednék, az új kereskedelmi szerződésben biztosítékot követel az egyesület az iránt, hogy

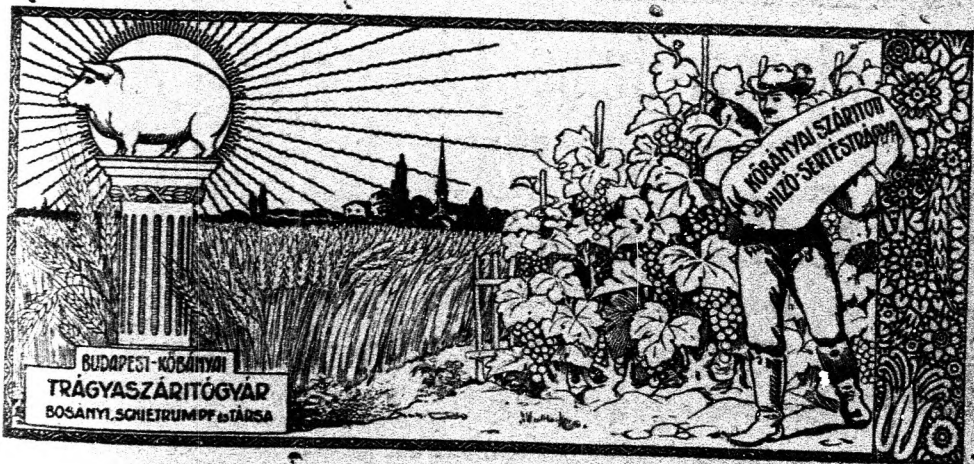
horaink a német belföldi borokkal szemben semmiféle hátrányba ne részesüljenek. Kimondja a választmány, hogy Németországban a tokaji bor különleges védelme, melyet a jelenleg érvényben lévő szerződés megállapított, a jövőben is fenntartassék és ezzel kapcsolatban a magyar mesterséges édesborok (ugynevezett gyógyborok) árusítása és forgalomba hozatala megtiltassék. Oroszországi borkivitelünk fellendítése szempontjából elkerülhetetlenül szükségesnek tartja az egyesület, hogy a jelenleg érvényben lévő jóformán akadályozó vám lényegesen csökkentessék. Az egyesület ezen határozatot a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ elé terjesztette.

Újabb adatok a keleti marhavészrekről. A bolgár hivatalos állategészségügyi kimutatások szerint, multévi november 21-étől az 1914. évi január hó 29-éig a keleti marhavész a *burgasi* kerület 8 járásának 41 községében állapított meg s ugyancsak egy községben megszűnt; a *gümürdjina* kerület 5 járásának 35 községében állapított meg és 6 községében szűnt meg; a *stara-zagora* kerület 2 járásának 4 községében megszűnt; végül a *várnai* kerület 2 járásának 5 községében állapított meg. Folyó évi január 29-én tehát Bulgáriában a keleti marhavész 3 kerület 15 járásának 74 községében állott fenn.

Északamerika ciroktermelési és értékesítési viszonyai. Az Egyesült-Államokba irányuló cirok-kivitel iránt újabban a magyar termelők és kereskedők igen nagy érdeklődést mutatnak. Időszerte *Wittal Gyulának*, a m. kir. kereskedelmi muzeum newyorki levelezőjének erre vonatkozó jelentése: Az Egyesült-Államokba irányuló cirok-kivitel teljesen az amerikai ciroktermés nagyságától függ és ezért rendkívüli hullámzásnak van alávetve. Magyarországból először 1889-ben exportáltak cirokot az Egyesült-Államokba, ez a kivitel 1909. óta rendszeres, de nagyobb mennyiségű csak 1910-ben exportáltak, amikor az Egyesült-Államokban rendkívül gyenge ciroktermés volt. Ebben az évben az importált cirok átlagos ára, amely rendszeres tonnánként 86 S.-ről 135 S.-re rugott. Az Egyesült-Államok az utóbbi években dollár-pénzértékben kifejezve, júliustól júliusig alant feltüntetett értékű cirokmennyiséget importáltak:

	1908/09.	1909/10.	1910/11.
Magyarország és Ausztriából	88,485	373,048	34,420
Franciaországból	—	158,665	—
Olaszországból	—	17,221	290,784
Törökországból	—	—	62,420
Németországból	—	57,830	14,784
Összes behozatal	—	163,645	933,878

dollár esik. 1911-ben januártól decemberig 70,580 dollár, 1912-ben januártól decemberig pedig 10,078 dollárra rugott az összes cirok-behozatal. Normális években az Egyesült-Államok csak a legjobb minőségű cirokot és abból is csak keveset importálnak, mert saját termelésük fedezi szükségletüket, néha az amerikai cirokból tetemes exportjuk is van. Állandó üzleti összeköttetésre a magyarországi ciroktermelők csakis akkor számíthatnának, ha kiváló minőségű cirokot termelnének, ezt megfelelően kezelnék és az amerikai szokásoknak megfelelően osztályoznák.

Csodás terméstöbbletet eredményez a szárított kőbányai bizó-sortéstrágya.

Ingyen küld utasításokat, bizonylatokat a Budapest-kőbányai trágyaszárítógyár BOSÁNYI, SCHIETRUMPF és TÁRSA BUDAPEST, IX., ULLOI-UT 21. SZ.

A magyar ciroknak Amerikában nincsen jó híre, mert a magyar termelő rendszerint nem aratja le éretlenül a cirokot, hanem azután magot fog, már pedig ebben az esetben a cirok sárga és durva szálú lesz, míg ha éretlenül aratják le, a cirok finom szálú és zöldesszínű. Amerikában kétféle cirokfajtát különböztetnek meg, a rendes és a törpe cirokot (standard és dwarf) előbbi seprője 18—20, utóbbi 10—18 hüvelyk hosszú. A legjobb és legfinomabb az a dwarf, melynek seprője 10—12 hüvelyk, szála finomak, ruganyosak, egyenesek és egyenletesen zöldesszínűek, minden sárga vagy vörös színnyalat nélkül. A cirokot alkalmas pajtákban, árnyékban vékony rétegekben szárítják és pontosan osztályozzák, mielőtt bálókba kötnek. Amerikában a cirokbálók rendszeren 3—400 font súlyúak és erős préselés után átlagban 45 × 26 × 40 hüvelykméterrel bírnak.

A száj- és körömfájás elfojtása. Az állati betegségekről vezetett hivatalos nyilvántartás szerint az ország területén szétszórtan még mindig 429 község van ragadós száj- és körömfájással fertőzve. Minthogy ezen betegség ellen a védekezés egyrészt a gazdasági munkák szünetelése és a csökkent állatforgalom, másrészt a ragályanyag megsemmisítését elősegítő hideg időjárás miatt a téli évszakban a legkisebb gazdasági kárral és a legeredményesebben történhetik, körrendeletben hívta fel a földművelésügyi miniszter a törvényhatóságokat, hogy a legnagyobb erővel törekedjenek a ragály elfojtására. A betegség elfojtása és továbbterjedésének megállítására végett különösen fontosnak tartja a miniszter, hogy a zárlati intézkedéseket a hatóságok a legszigorúbban fogantartsák. Azok pontos megtartását személyesen és közegeik útján ellenőrizték és hogy minden a tekintetben észlelt mulasztást, vagy kihágást haladéktalanul toroljanak meg. Azokon a helyeken, ahol a ragadós száj- és körömfájás nyilvánvalóan jóindulatú jellegűt mutat, de elfojtása, nagyobb elterjedése, vagy a helyi viszonyok miatt többé nem remélhető, a járvány lefolyásának gyorsítására kell törekedni. Evégből az állatbirtokosok figyelmét a miniszteri rendelet értelmében fel kell hívni a mesterséges befertőzéssel járó előnyökre és amennyiben abba beleegyeznek, azt haladéktalanul fogantartítani kell. Ellenkező esetben pedig, amidőn a mesterséges befertőzés nagyobb gazdasági kár nélkül megokolt, azt a másodfokú hatóságok késedelem nélkül rendeljék el. Hogy a betegség megszűnése után a zárlat késedelem nélkül feloldható legyen, szükségesnek tartja a miniszter, hogy a kitisztítás és fertőtlenítés mindannyiszor haladék nélkül végrehajtsák. E célból intézkedni kell, hogy a fertőzött udvarokban felhalmozott trágya még a hidegebb időjárás tartama alatt kihordassék, hogy aztán az idő enyhülésével ott, ahol a betegség már megszűnt, a fertőtlenítés azonnal fogantartítható legyen. Egyidejűen felhívta a miniszter a m. kir. állatorvosokat, hogy a gazdákat minden alkalommal részletesen oktassák ki a beteg állatok mikénti gyógyítására, továbbá a fertőtlenítés hasznára és mily módon való keresztülvitelére, hatóságuk-

nak pedig a betegség elfojtására szükséges intézkedések elrendelése iránt azonnal tegyenek javaslatot és a maguk részéről is teljes eréllyel arra törekedjenek, hogy a nagy károkat okozó betegség még a tél folyamán a lehető legkisebb területre szoríttassék.

Tenyészállatbehozatal Angliából. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt álló tenyészállat-osztálya Angliában különféle fajtájú huskosokat, valamint hussertéseket vásárolt össze. Akik a Magyar Mezőgazdákhoz ez irányú közvetítését igénybe akarják venni, szándékukat március 1-ig jelentésük be a szövetkezet igazgatóságánál.

A soproni agrarbál. Minden tekintetben fényesen sikerült a sopronvármegyei gazdáknak a Bujanovics-internátus javára rendezett bálja. A tiszta jövedelem 1500 korona volt, amit megküldtek a gazdatiszti internátus alapkezelőségének.

A Mezőgazdasági Szemle februári száma a szokásos érdekes és változatos tartalommal jelent meg. A sok csinos és tanulságos képpel tarkított füzet a többek közt a következő cikkeket közli: **Balkányi Béla:** Mezőgazdasági népoktatás Magyarországon, **Hoffmann Ferenc dr.:** Földhasznosítás, öntözés és telkesítés Amerikában (2 rajzzal és 2 képpel), **Hauser János:** A talajbaktériumok biokémiai hatása, **Kerner György:** Katalitikus trágyák, **Deninger Imre:** A buza megdülése, **Dégen Árpád dr.:** A löheremagvak származása, e. D. B.: A tescheni trágyakezelés (4 képpel), **Dezasse Ferenc gróf:** Hollandiai tanulmányi karcolatok (7 képpel), i. R. K.: Nagybritannia tejgazdasága, i. R. K.: A Magyaróvári Szarvasmarhatenyészti Egyesület 17-ik éve, B. L.: Műtrágyázás a zöldségtermesztésnél (két képpel), dr.: Kaszálólétesítés a Maros árterében. A tartalmas folyóiratot e. **Dorner Béla** és ifj. **Rösler Károly** szerkesztik.

Mezőgazdasági cselédek szerzése. A Délvidéki Földművelők Gazdasági Egyesülete Erdélyben férfi és női cselédeket szűrődtet és tagjainál elhelyezi őket. Az egyesületet e munkájában a temesvári és marosvásárhelyi miniszteri kirendeltsége hathatósan támogatja. **Dold István** egyesületi titkár vezetése alatt febr. 18-án indult ezen utra Mária-földe, Lovrin, Zichyfalva, Szárcsa, Kiskomlós, Bogáros, Ujbessenő, Ujpécs, Merezyfalva, Jánosföldre fiókegyesületeinek kiküldöttéből álló bizottság **Sóvárada**ra, ebben a községben és a környékén történik a cselédek szerződése.

Sajátnevelésű állatok kimérése. A földművelésügyi minisztérium egy adott esetben hozott határozatával kijelentette, hogy gazdálkodók, akik évenként egy-két sajátnevelésű borjút vagy sertést magánosoknak vagy vendéglősöknek feldarabolva, kilószámra eladnak, ezáltal még ipari kihágást nem követnek el és az eladásnak ez a módja nem tiltható meg.

Tenyészbikavásárok. A **gyöngyösi** tenyészállatvásár a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület választmányi gyűlésének határozata értelmében március 23-án lesz. **Dettán** március 5-én tenyész-

bikavásárt tartanak, bővebb felvilágosítás a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál szerezhető. **Aradon** a március 12-én tartandó tenyészbikavásáron magyar, szimmentáli, berni és pinzgauer bikák kerülnek eladásra. Bejelentéseket elfogad és felvilágosításokat is szívesen ad az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala.

A bor szeszartalmának pontos ismerete minden szőlősgazdára nézve nélkülözhetetlen. Az eddigi bonyolult és költséges eljárások helyett a Bernadot-féle **Vinometer** segélyével egy perc alatt meg lehet $\frac{1}{3}$ foknyi pontossággal minden bor szeszartalmát állapítani. Ily francia készülékeket a **„Borászati Lapok”** szerkesztősége (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) hoz forgalomba.

NYILTTÉR.

E rovatban foglalkéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Patkány, egér,

mezei egér, hörcsög és árge baktérium-tenyésztés **RATIN** más állatra, emberre ártalmatlan.

• Prospektus ingyen.
Ratin Bakteriológiai Laboratorium
Budapest, VII., Rottenbiller-sz. 30.

Önálló gazdatiszti

Állást keresek, 15 évi gyakorlatom van, a gazdaság minden ágában bő tapasztalattal rendelkezem. Családost, 34 éves, román. kath. vallású, erőlyes, vasszorgalmú és józanéletű vagyok. Csakis állandó állást keresek **Fizetés helyett per centuációs állást is elfogadok kaucióval.** Beszélék tőle és németül. Szives megkereséseket kérek „Gazdatiszt 5347” jellegre, melyeket a kiadóhivatal továbbít. 5347

Egyetlen perc

elegendő a bor szeszartalmának biztos megállapításához a

BERNADOT-féle

VINOMETER

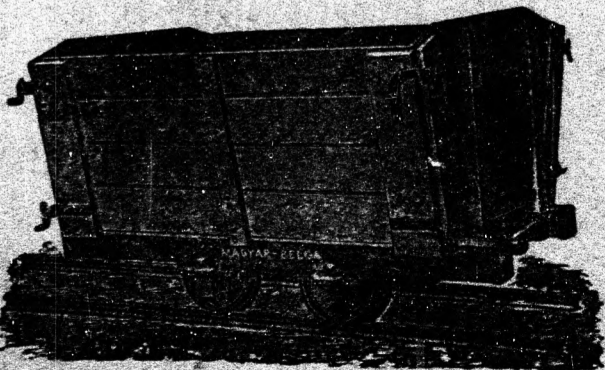
segélyével.

Hideg uton, minden más anyag hozzáadása nélkül, 10 cseppje a belőle veendő bornak elegendő hozzá.

Egyszerű, praktikus, olcsó.

Izléses-dobozban szállítva **ÁRA 6 K** (postamentes küldéssel 6 K 50 f.). — Használati utasítás minden készülékhez mellékelve.

Egyedüli beszerzési forrás: **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala. 5348

Magyar-Belga Fémipargyár R.-T.

Budapest, Hungária-körut 115—117. szám.

Gazdasági vasutak

nyomjelzés, építése és anyagok szállítása.

Eladás bérlet.

Költségvetés, katalógus díjtalan.

Állandó nagy raktár!

Közlel
1914/

Csa

Vidék	I. a
	b
	c
	d
	e
	f
	g
	h
	i
	j
	k
	l
	m
	n
	o
	p
	q
	r
	s
	t
	u
	v
	w
	x
	y
	z

Mén

8

I. Duna-T

II. Duna J

d) S

III. Duna h

Hont

IV. Tisza J

Ung.

V. Tisza h

VI. Tisza-M

VII. Királyh

A. Fe

Háron

RE

Csapadékelszólás és hőmérséklet.

(1914. február hó.)

Vidék	Normális február havi csapadék összeg milliméter	Tényleges csapadék II/1-18. milliméter	Csapadékos napok száma II/1-18.	Normális havi hőmérséklet °C II/1-18.	Tényleges havi hőmérséklet °C II/1-18.	Átlagos legnagyobb hógy C	Hó
I. a	26	0	0	-1.1	-4.9	-11	
I. b	26	0	0	-0.2	-4.7	-11	
I. c	26	0	0	-0.7	-6.1	-12	
I. d	30	0	0	0.5	-5.6	-14	
II. a	33	0	0	0.2	-3.7	-12	
II. b	35	0	0	0.3	-4.9	-12	
II. c	26	0	0	-0.2	-4.7	-11	
II. d	40	0	0	0.5	-5.3	-12	
III. a	35	0	0	0.5	-5.2	-14	
III. b	55	0	0	-0.4	-2.0	-8	
III. c	32	0	0	0.8	-3.6	-14	
IV. a	25	0	0	-4.5	-4.1	-14	
IV. b	35	0	0	-4.0	-2.6	-10	
IV. c	25	0	0	-1.4	-3.9	-10	
IV. d	50	0	0	-2.4	-5.7	-15	
V. a	30	0	0	-1.2	-5.6	-13	
V. b	26	0	0	-1.2	-6.3	-14	
V. c	29	0	0	-1.2	-6.6	-15	
V. d	50	0	0	-3.6	-5.0	-14	
VI. a	35	0	0	0.5	-5.7	-14	
VI. b	40	0	0	0.3	-5.5	-14	
VI. c	40	0	0	0.1	-4.3	-13	
VII. a	25	0	0	-3.0	-7.8	-19	
VII. b	25	0	0	-5.0	-8.0	-19	
VII. c	30	0	0	-3.0	-6.8	-14	
VII. d	27	0	0	-2.0	-8.4	-20	
VII. e	25	0	0	-3.0	-11.2	-23	
VII. f	25	0	0	-3.0	-11.0	-23	

A hó nyugatról kelet felé lassan tűnni kezd.

Időjárás.

1914. február 18.

Az elmúlt hét időjárása (febr. 11-18.) is még messze elmaradt a rendes keretek mögött. A hőmérséklet általában még egyre túlságosan alacsony, jóllehet már megkezdődött a lassu felmelegedés nyugatról kelet felé. Egyelőre ugyan még nincs szó kiadósabb enyhülésről még a Dunántul sem és az általános légnyomási helyzet ma sem biztat még rohamosabb melegedéssel; csak lassu átmenet valószínű. A hőmérséklet eloszólása az elmúlt héten is még mindig felette rendellenes volt. A végtelen nagy hideg ugyan lassan áttevődik már a Bánátról Csik, Brassó és a román síkok felé, de azért Alföldünkön még mindig aránytalanul hidegebb az idő, mint a Felvidéken. Érdekesen mutatkozik ez a rendellenesség a mai térképen, mely szerint Sopron-Késmárk között már 2-4° fokig enyhült az idő, míg az Alföldön még mindig 5-6° hideg az uralkodó átlagos hőmérséklet. Sőt Késmárk, Putnok, Rozsnyó táján, ahol mostanában még nagy hidegnek kellene lenni, a tényleges hőmérséklet már enyhébb a rendesnél, míg az Alföldön hatszor-hétszer hidegebb van a rendesnél.

Csapadék csak számot nem tevő kis mennyiségben mutatkozott a Felvidéknek és Máramaros-

nak néhány elszórt helyén. Egyebütt teljes volt a szárazság. A hótakaró kezd országos összefüggését veszíteni. Részben saját párolgása folytán, részben egy-két derült nap melege következtében foltonként már tűnedezik, természetesen elsősorban ott, ahol kevés volt a hó. A Délvidék tekintélyes mennyiségű hava azonban még nem mutat számottevő fogyást.

Sávoly Ferenc dr.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Bredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. február 18

A betegség neve	Fertőzve volt		Vannak a területen		Múlt évi állapot	
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	77	77	74	74	112	115
Veszétség	227	235	216	221	182	187
Takonykór	23	26	21	24	33	36
Száj- és körömfájás	400	373	429	952	11	12
Juhhimlő	29	87	32	96	16	20
Ivarsz. hóly. kiütés	4	13	2	10	9	17
Rühkór	166	315	146	279	169	277
Bivalyvész	2	2	1	1	2	2
Sertésorbánc	31	44	32	53	60	111
Sertésvész	392	1086	408	1148	354	907

Ausztriában 1914. év febr. 11-én fertőzve volt: veszétséggel 31 k. 33 u., takonykórral 8 k. 8 u., rag. száj- és körömfájással 183 k. 493 u., sertésvészszel 159 k. 280 u.

Németországban 1914. év jan. 15-én fertőzve volt: takonykórral 4 k. 4 u., rag. száj- és körömfájással 284 k. 733 u., sertésvészszel 2187 k. 3097 u., rag. tüdő- lobbal — k. — u.

KERESKEDELEM, TÖZSDE

Napijelentés a gabonátözsdekről.

1914. február 20.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt néhány ezer q buza 10 fillérel magasabb árban. Rossban az üzlet szilárd s az árak néhány fillérel emelkedtek. Budapest paritásában 18— koronát fizettek. Takarmányárakban az üzletirányzat nem változott. A forgalom igen gyenge volt. Budapest paritásában középminőségű árúért 14:20—14:40 koronát fizettek. Zabban az üzlet tartott irányzatú volt. Jó árú hiányzott a piacról. Középminőségű árúért 15:10—16— koronát fizettek.

Tengeriben az üzletirányzat ugyancsak szilárd volt. Élénkebb kereslettel szemben a kínaját gyenge volt. Budapest paritásában 14— koronát fizettek.

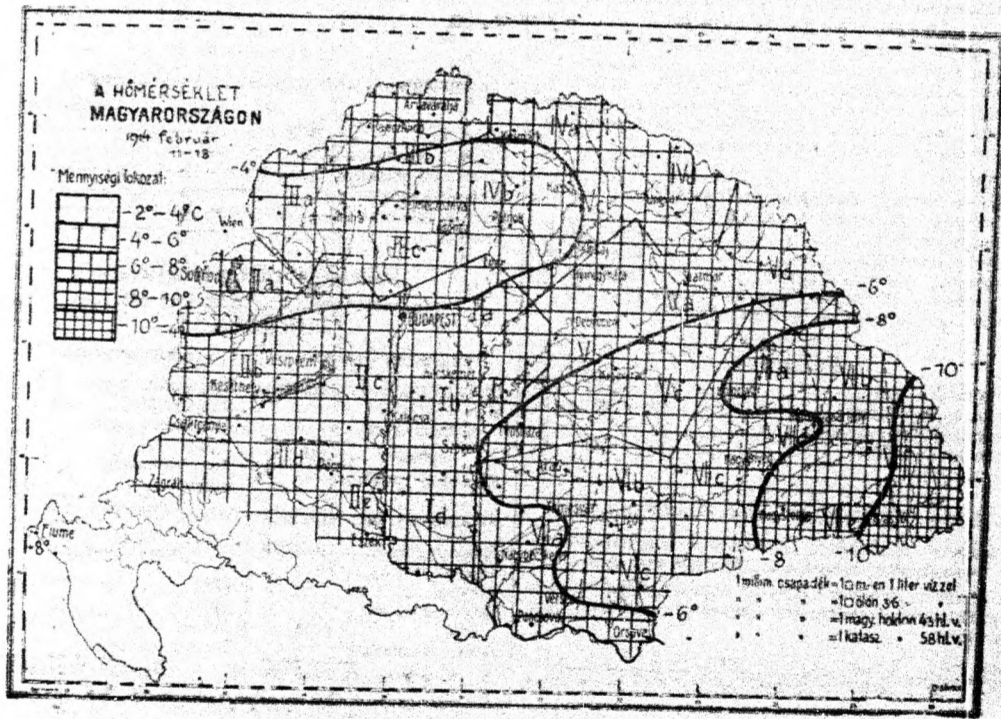
Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 200 mm. 78 k. 24:60 K. sárga, 160 mm. 80 k. 25:10 K., 100 mm. 79 k. 25:10 K.
 Fejérmegyei: 1500 mm. 77 k. 24:90 K. apr. száll.
 Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 25— K., 100 mm. 78:5 k. 25— K., 100 mm. 75:5 k. 24:50 K.
 Felsőmagyarországi: 600 mm. 79 k. 25— K., 800 mm. 79 k. 24:90 K.
 Raktárból: 540 mm. 78:5 k. 25— K., 600 mm. 78:5 k. 24:30 K., 1270 mm. 76 k. 24:30 K. kev., 450 mm. 76 k. 24:30 K. kev., 1850 mm. 76:5 k. 24:30 K. kev.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1914 áprilisra	24:60 K.
Buza 1914 májusra	24:26 "
Buza 1914 októberre	23:29 "
Rozs 1914 áprilisra	18:06 "
Rozs 1914 októberre	17:36 "
Zab 1914 áprilisra	15:52 "
Zab 1914 októberre	15:56 "
Tengeri 1914 májusra	13:48 "
Tengeri 1914 júliusra	13:78 "

A térkép felosztása vármegyék szerint:

(k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)

- I. Duna-Tisza köze: a) Hev., Szol. (Tisza jobbp.) — b) Pest. — c) Szol. (Tisza balp.), Csong. — d) Bács.
- II. Duna jobbp.: a) Mos., Sop., Vas k., Győr, Kom. — b) Vas ny., Zala, Veszpr. — c) Fehér, Tol. Som. é. — d) Som. d., Bar. ny. — e) Bar. k.
- III. Duna balp.: a) Pozs. é., Nyit. é. — b) Trencs., Tur., Ár., Lip., Zóly. — c) Pozs. d., Nyit. d., Bars, Hont, Nógr.
- IV. Tisza jobbp.: a) Szep., Sár. — b) Göm. — c) Bors., Ab., Zemp. d., Ung. d., Ber. d. — d) Zemp. é., Ung. é., Ber. é.
- V. Tisza balp.: a) Szab., Szat. — b) Hajdu, Bék., Bih. k. — c) Bih. ny., Szil. k. — d) Márm.
- VI. Tisza-Maros szög: a) Csán., Ar. ny., Tor., Tem. — b) Ar. k., Kras. é. — c) Kras. d.
- VII. Királyhágón tal: a) Szol.-Dob., Kol. k. — b) B.-Nasz., M.-Tor. k., Udv. é. — c) Kol. ny., T.-Arany. ny., A.-Fehér ny., Huny. — d) T.-Ar. k., M.-Tor. ny., K.-Kük., A.-Fehér k. — e) Szob., Fog., Bras. — f) N.-Kük. Háromsz., Udv. d., Csik.

RENAULT-AUTOMOBIL

a legegészségsabb, használatban a legolcsóbb kocsi

MAGYAR RENAUULT-AUTOMOBIL R. T. Budapest, V., Gizella-tér 3. Telefon 141-03. 77-94.

A Liverpooli gabonapiac.

(G. Broomhall eredeti jelentése a „Köztelek” számára.)
Liverpool, 1914. február 17.

E héten szilárd hangulatu volt az itteni buzapiac. A kereslet ugyan nem növekedett, sőt valamivel csökkent, de aránytalanul megfogott a kínálat. Főleg a keresett Manitóba buza kínálata igen csekély legujabban. Ezt annál inkább éri a piac, minthogy Argentina még mindig csak vajmi keveset kínál. A heti forgalom megfogott e héten, aminek magyarázata, hogy a kontinens e héten nem vett annyi ausztráliai hajórakományt piacunkon, mint nemrég. 23 részrakomány (nagy részt Manitóba buza) és hét hajórakomány kelt el a hét folyamán. Az árak 25-35 f.-rel emelkedtek q-ként. Az Egyesült-Államokban az ősi buza vetésállása kintinó s e héten újabb havazás volt ott. Ugy az unióbeli, mint kanadai látható készletek e héten megfogták. Kedvező változás állt be e héten az indiai helyzetben. Általános esőzést jelentettek tegnap. Ennek jótékony hatása azonban csak az északi részeken várható ottani jelentésünk szerint. Az ottani termés kivitelei fölöslegét jelenleg körülbelül 4.500.000 q-ra becslik általában. Indiai búzát piacunkon e héten sem kínáltak.

Argentínából jövő jelentéseink semmi újat nem tartalmaznak; valamennyi megerősíti, hogy ez ország termése egy mennyiség, mint minőség tekintetében rendkívül rossz. Az előbbi évek minőségi súlyait is képtelenek az ottani exportőrök szavatolni. A szokásos 78 kg.-os Rosafé-val szemben, ezidén e buzafajtából a 75 kg.-os a legjobb. Ausztráliából e héten aránylag mérsékelt buzamennyiséget hajóztak el, ami azonban az ottani kikötői munkások sztrájkjára vezethető vissza. Az ottani elhajózók jelenleg nagyobb készséggel hajlandók eladni, mivel a mostani árakat megfelelőnek tartják.

Mai árjegyzéseink részrakományok cif. Liverpool q-ként:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like '1. sz. Észak-Manitóba febr.-márc.-ra' and '2. sz. Észak-Manitóba febr.-márc.-ra'.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A magtízlet az elmúlt héten is rendkívül élénk volt, az összes gazdasági magvak nagy kelendőségnek örvendenek.

Lóheremag. Az összes termelő országokból ezen magféléseben csak kevés a kínálat, míg jóminőségű áruban élénk a kereslet, úgy hogy Franciaország az utóbbi napokban emelte árait, dacára annak, hogy a minőségek gyöngébbek az előzőleg kínált árunál. Hazai áruból a nem tisztítható nagyaránkát tartalmazó minőség elhanyagolt.

Lucernamag változatlan.
Baltacim- és nyuliszapukamag elhanyagolt.
Muharmag keresett.
Tavaszbükkönyből a jóminőségű áru élénk keresletnek örvend.

Nyarsáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Lóheremag természetű arankamentes' and 'Lucernamag természetű arankamentes'.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1914. febr. hó 20-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott közlegekből 123 szekér réti szénát, 16 szekér muhart, 5 szekér zsupszalmát, 35 szekér slomszalmát, 0 szekér takarmányszalmát, — szekér tengerriszárt, 15 szekér lóhere, lucerna, zabos-bükköny, köles stb., — szácszekesek.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 6840-940, réti széna II. r. 6800-800, réti széna csomagolásra 460-520, muhar 740-900, zsupszalma 480-560, alomszalma 260-340, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 700-840, lóhere —, lucerna —, köles —, sarju —, szácszekeska —. Összes kocsiszám 194. Összes súly 232,800 kg

Nyers cukor.

Aussigból ————— 21— K.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten élénkebb kínálat uralkodott és főleg későbbi szállításra volt nagyobb érdeklődés a legutóbbi zárátjegyzés szerint.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 204—204:50 K.-ig, adózatlanul 65—65:50 K.-ig, míg ellenben vidéki finomított és mezőgazdasági finomított részéről olcsóbb árajánlatok és több tétel el is kelt. Adózott finomított szesz kisebb tételekben 205 K.-ig kelt. Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 50:50 K.-ig kelt. Tartányáru 45:50 K.-ig voltak. Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 55:50-56— K.-ig ajánlottak fix árban és 2-2:50 koronájú jegyzésen alól kampányszállításra. Exkontingens nyersszesz 36—36:50 K.-ig ajánlottak. Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58-59 K.

Budapesti jegyzés:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Kontingens nyersszesz' and 'Finomított szesz adózva'.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Az utolsó jelentési időszakban a zsiradéküzletben nem mutatkozik változás. Az igen szilárd lefolyású bécsi sertészsír és az igen magas sertészsírak következtében a zsiradékok is a multheti színvonalon tarthaták magukat, bár a szükséglet, mint rendszeren, ilyenkor gyengébb, a kereslet tartózkodó.

Jegyzések:
L. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru nagyobb kocsiakományok vételénél nehéz minőségű ————— 129-130 K.
Könnyebb minőségű ————— 120-121 K.
L. r. perzselt (paraszt) szalonna ————— 126-127 K.
L. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 142-143 K.
100 kg.-ként minden levonás nélkül.

Főzelékek.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Bab gömbölyű fehér' and 'Bab közepnyű fehér'.

Liszt, őrlémények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzálisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegységű, tisztasúlyként szákosztal.

Table with 2 columns: Szám and Ar K. Includes values like '0 1 2 3 4 5 6 7' and '6:30 36:20 35:20 34:20 33:20 32:40 31— 29—'.

Rozsálisztárak:

Table with 2 columns: Szám and Ar K. Includes values like '0 0/1 1 WR. II. II/B. III.' and '30:40 29:20 27:30 24:30 20:40 18:30 16:40'.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Finom buzakorpa azonnali szállításra' and 'Goromba busakorpa azonnali szállításra'.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Szárított répaszelet szács nélkül ab cukor-gyár febr.-máj.' and 'Malátacsira'.

A budapesti tojástőzde árjegyzései.

1914. február 19.

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Tiszavidéki eredeti' and 'Kosáráru (19 1/2 db. 1 K.) átszámítva'.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. február 14.

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Jobb minőségű caikó, remonda' and 'Könnyű kocsiló (jukker)'.

Budapesti juhvásár.

1914. február 16.

Főlhajtattott:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Magyarországból' and 'Szerbiából'.

Á r a k

(kilogrammonként élőcsulyban, korona értékben).

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Hízott tüdő' and 'Feljavított juhok'.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. február 19.

Főlhajtás összege:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Új felhajtás' and 'Mult vásárról visszamaradt'.

Származási hely szerint:

Table with 2 columns: Description and Price. Includes items like 'Magyar eredeti' and 'Magyar tarka'.

Á r a k

(100 kg.-ként élőcsulyban minden levonás nélkül fillérekben.)

Table with 3 columns: 1914. február 19., I. rendű, II. rendű, III. rendű. Includes items like 'Magyar hízott ökör' and 'Tarka hízott ökör'.

Irányszat: igen lanyha, az árak 3-4 K.-val méter-mázsánként csökkentek.

JÓ VÉDŐ-OLTÓANYAG

amelyik alkalmazkodik a beoltandó állat korához, fajtájához és egészségi állapotához. Jó védő-oltóanyag az, amelyik a legnehezebb fertőződottségi viszonyok között immunizál.

Fertőzőtti viszonyok között használnak a JENNER-PASTEUR-INTÉZET SZÉRUMOS OLTÓANYAGAIT,

amelyekkel a szervezetbe jutott fertőzőcsírákat előzetesen el lehet fojtani, a szervezetet pedig normálisra megerősíteni, mielőtt az oltóanyag-kulturát beadjuk.

Budapesti szurómarhavásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1913. február 17.

Table with columns: Főlhajtati, Árak (kilogrammonként élő súlyban fillérekben), I. oszt., II. oszt. Rows include Magyarországól élő borjú, rugott, leszurt, éves nőv.

Table with columns: Árak (kor. értékben páronként), Magyarországól élő bárány, Ausztriából leszurt, Ausztriából élő bárány.

Összesen: 289 drb. Eladatlan maradt — darab élő borjú, — darab rugott borjú, — darab élő bárány, — darab leszurt bárány. Irányzat: élénkebb, az árak változatlanok.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1914. február 19.

Table with columns: Heti felhajtás, Összege, Érkeztetett vagon, Érkeztetett összesen darab, Eladott, Eladatlanul maradt. Rows for febr. 13-tól and febr. 19-ig.

Table with columns: Nap, Napi árak fillérben (Óreg nehéz páronként, Páronként 280-350, Páronként 300 kg-on felül, Páronként 250-300 kg., Könnyű 220 kg., Husos fajta). Rows for febr. 13 and febr. 19.

1) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők. 2) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 40% levonással, kilogrammokban értendők. Irányzat: a vásár közepes, az árak 2-6 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.

Table with columns: Óreg nehéz páronként, Óreg közép, Fialat nehéz, Fialat közép, Fialat könnyű. Rows with weights and prices.

A hizott sertés tizlet irányzata: szilárd. Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkultúrási szándék a kertületi állatorvossal közlemő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. k. Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.) 1914. február 18.

Table with columns: Sertésveszen átment sertések, Sertésveszen át nem ment. Rows with weights and prices in kilogramm and fillér.

Árak élő súlyban kilogrammonként 4% engedmény. Irányzat: szilárd.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1914. február 19.

Table with columns: Főlhajtati, Árak (kg-ként fillérekben), Magyarországól élő borjú, Ausztriából élő borjú, Magyarországól leölt bárány, Ausztriából leölt bárány, Magyarországól leölt sertés, Ausztriából leölt sertés, Magyarországól leölt juh, Ausztriából leölt juh. Rows with prices.

Összesen: 10182 db. Irányzat: kellemes, I. r. borjúk ára 4 fillérrel II. r. ára 6-8 fillérrel, sertések ára 4-6 fillérrel emelkedett, juhok és bárányok ára kissé csökkent.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1914. február 19.

Table with columns: Főlhajtás, Árak, Magyarországól, Galiciából, Osztrák tartományokból, Összesen. Rows with prices for different types of sheep.

Irányzat: lanyha, az árak 3-4 fillérrel csökkentek.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1914. február 17.

Table with columns: Főlhajtás, Származás szerinti, Minőség szerinti, Magyarországól, Magyarországól, Galiciából, Osztrák tartományokból, Némethírdalomból, Összesen. Rows with prices.

Eladatlan maradt — 232. (Árak kilogrammonként élő súlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben):

Table with columns: Elsőrendű magyar zsír sertés, Középsértés, Óreg sertés, Könnyű és szedett sertés, Süldő (hengyel, erdélyi). Rows with prices.

Irányzat: igen élénk forgalom mellett az I. r. zsír sertések ára 10-12 fillérrel, II. r. 8 fillérrel, a husser-tések ára 6-10 fillérrel emelkedett.

Jelentés a folyó hó 20-án megtartott wieni vesztégmarhavásárról.

Table with columns: Felhajtati, Ökör, Bika, Tehén, Bivaly, Összesen, Magyarországól, Galiciából, Ausztriából. Rows with prices.

Összesen: 236 db 111 db 145 db 10 db 502 db

Table with columns: Osztalozva: Hízómarha, Csontosmarha, Összesen. Rows with prices.

Irányzat: az árak a legutóbbi szabadmarhavásár áraihoz viszonyítva változatlanok.

Nemzetközi gabonapiac 1914 február 14-től 1914 február 21-ig

Large table with columns: Kelet (Budapest, Liverpool, Wien, Prága, Mannheim, Páris, New-York, Chikágó, Buenos-Ayres, Odessza), Határidő (Május, Október), Határidős árak. Rows for Buza, Rozs, Zab, Tengeri, Árpa.

HUNGÁRIA Általános Biztosító Részv.-Társ. Ágazatok: Tűz-, élet-, jég-, halászt-, betegségek-elleni és lopás-elleni és mezőgazdasági szövetkezési biztosítás olcsó díjak és előnyös feltételek mellett. Elnök: gróf KÁROLYI IMRE. Állatbiztosítás kétéves módozat szerint: I. Minden esély ellen, beleértve a járványos betegségeket is. II. Csupán járványos betegségek ellen (lépfene, száji- és körömfájás és sercegő úszók).

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)
1914. február 16.

Table with columns: Felhajtás összege, drb, Minőség szerint, drb, Származási hely szerint. Rows include: Hizott marhában felhajtás, Csontozni való marhában felhajtás, Eladatlan maradt, Magyarországi, Galic. és bukovinai, Osztrák tartományokból, Boszniai.

(Árak 100 kilogrammonként élő súlyban, koronaártekben fogyasztási adó nélkül.)

Table with columns: Magyar hizott ökör, Galiciai hizott ökör, Tarka hizott ökör, Bikák, Hizott tehén, Legelőmarha, Csontozni való marha, Bivaly. Rows include: I. rendű, II. rendű, III. rendű.

Áranyzat: nyugodt forgalom mellett a multheti árak változatlannak.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Róssatánya. Az őszi vetésekre korán tavasszal lehet ugyan szuperfoszfátot kiszórni, de természetesen hatása jóval kisebb, mintha a maga rendes idején őszzel adjuk. Ha tavasszal elegendő eső éri a felszört szuperfoszfátot, akkor természetesen hatása kielégítő lehet, a fel nem használt rész pedig az utónövénny javára esik. Két holdanként 100 kg.-ot kell legalább kiszórni s az ősziakat megfogasolni. Ezzel a szuperfoszfátot is kissé a földbe munkáljuk. Ily irányú kísérleteimnél az őszi buza 150-180 kg. terméstartalommal adott holdanként. Műtrágyaszóró-géppel 150-200 kg. szuperfoszfát szóró géppel a cukorrépa alá korán tavasszal. Megjegyzem, hogy ha nem szóró, hanem sorbátrágyázó-gépről lenne szó, akkor holdanként például 160 kg. szuperfoszfát elegendő, de ezt csak kísérletileg lehet biztosan megállapítani. Műtrágyaszóró-gép az ősziéknél is használható, természetesen a sorbátrágyázó-gép is; felületére csak előbbi.

N. M. Nosztány. Az 1900. évi XXVII. t.-c. 25. §-a értelmében mindama gazdaságok és birtokok, amelyeknek évi egyenés adója a 3000 koronát meghaladja, gazdatiszt gyanánt csak okleveles gazdatiszt alkalmazható. Emellett törvényhely nem azt jelenti, hogy a gazdaságokban okleveles gazdatiszt feltétlenül alkalmazni is kell, hanem azt, hogy az alkalmazott gazdatiszt csak okleveles gazdatiszt lehet. Ha tehát a birtokos maga gazdálkodik, nem szükséges, hogy maga mellett feltétlenül okleveles gazdatiszt tartson.

A. Véleményünk szerint a vásári helypénzt önmaga jogtalanul rótták ki s a kirovás ellen jogorvoslattal élhet. Az 1896. évi XXVI. t.-c. 34. §-a értelmében tekintetben a közigazgatási hatóságok illetékesei az ítélet, illetve határozat hozatalára s a legfelsőbb fokon a m. kir. közigazgatási bíróságra.

Hasonbérli. A szarvasmarha feltevése művelési ágvalóztatásnak nem tekinthető s feltéve, hogy a szerződésben erre vonatkozólag külön tiltó rendelkezés nem foglaltatik, a feltévést és hasznosítást a bérli a bérbeadó beleegyezése nélkül is megteheti.

S. J. Szerződésében határozottan kikötötték, hogy a haszonbérli elemi csapás esetén, avagy bármely más károsodás esetén bérleengedést vagy kártérítést nem követelhet. Véleményünk szerint a szerződésnek eme kikötése csak azon esetekre vonatkozatható, amidőn az elemi csapás a termék vagy annak egy részét elpusztítja.

totta. Ezen esetekre kötetelt ki, hogy a haszonbérli a bérbeadótól kártérítést nem követelhet. Amidőn azonban az elemi csapás a bérletnek egy tekintélyes részét (340 holdból 50-60 holdat) megsemmisíti, illetve annyira hasznavehetetlenné teszi, hogy az művelés alá egyáltalában nem vonható, ezen esetekben véleményünk szerint a haszonbérli jogosan követelheti a haszonbér aránylagos részének elengedését, mert károsodása nem időleges, amilyenre felek a szerződés megkötése alkalmával gondoltak, hanem az illető területek a megművelhetőség alól teljesen kiesnek. Az ilyen elemi csapás nemcsak a bérli, de a bérbeadó is sújta. Ez a mi véleményünk a kérdéses esetben. Hogy azonban eme véleményt a bíróság is osztani fogja-e, erre vonatkozólag természetesen semminemű zavartosságot nem vállalhatunk s egyáltalában nem adhatunk választ arra kérdésre, hogy az e tekintetben indított pert meggyeri-e, vagy sem.

D. J. M. Némethi. A gazdasági ispán bírói gyakorlatunk értelmében az oklevél nélküli gazdatisztai egy tekintet alá esik. A birtokos az ispán családjá részére gyógyszereket kiszolgáltatni nem tartozik, az e címen terhére irt kiadásokat tehát a birtokos jogosan vonhatja le az ispán járandóságából. Az ispán saját személye számára szükséges gyógyszereket azonban megfizetni tartozik, ezek árát tehát az ispán jogosan követelheti.

A. P. Törmsike. A kéreztett bírói ítélet a következő: „Vészen átment sertés vétele esetén is, ha csak az irányban a felek között kifejezetten egyéb megállapodás nem létesült, az utóbb felelő rész a vevő részére az eladó irányában támasztott kárigény alapján rendszerint nem szolgálhat.” (Kuria 1908. dec. 30. 2484.)

U. K. Vitkó. A sorbavető- és sorbátrágyázó-géppel a szuperfoszfátot és chüsalétrómot a maggal együtt aggodalom nélkül vehetjük. Csak arra kell ügyelni, hogy a vetőmag száraz legyen és a chüsalétrómból 40-50 kg.-nál többet ne adjunk, de nem is szükséges, mert a sorbátrágyásnál rendszerint már 35-40 kg. bőven elegendő. Szuperfoszfátból 100 kg.-ot is adhatunk (ha szükséges) baj nélkül. Thomassalakat nem szokás sorbavetni, mert benne a foszforsav nem vízben oldható alakban van s így helyesebb már jóval a vetést megelőzőleg a földbe munkálni.

K. K. Kétkedő. 1. Hizóinak adagolása 16-6 kg. szárazanyagot, 086 kg. em. fehérjét és 7-7 kg. keményítőértéket tartalmaz. Kellner megközelítőleg ennyit, illetőleg csak 0-4 kg.-al több keményítőértéket ír elő. Ebből azt következtetjük, hogy az elégtelen gyarapodás nem a takarmányon, hanem a gyomor és béltartalom megfogásán mulik, mert az 560 kg. súlyú marha gyomor- és béltartalma 80 kg.-ra becsülhető s ez tulajdonképpen a 4-6 napig is az állatban időző szilaktarmánytól származik, de ha később több abrakot kap, akkor levelesebb s alaktarmányt eszik s így megfogja a gyomrot és béltartalmát, ez pedig ugyanannyi kg.-al ellensúlyozza a tényleges gyarapodást. A répa és abrak emésztetlen része csak 1-2 napig marad az állatban.

2. A jó istállótrágya értéke 40-70 fillér közt ingadozik átlag. 1 m³ sulya azonban rendkívül változik az érettség, ülepedettség stb. szerint.

F. B. Homokszentlőrinc. A betegség aligha a tulajdonképpen sűrű, hanem mindennek szerint a mangolica sertéseink között nagyon elterjedt rühesség, melynek fennforgása biztosra vehető, ha a sertések élénk viselkedést jelel mutatják. Legjobb volna az állatorvos tanácsát kikérni, aki egyben a helyi viszonyok tekintetbevétele mellett részletes utasítást adhatna a rühesség megszüntetésére alkalmas fűrésztés végrehajtásáról. Legmegfelelőbb a 2-2 1/2%-os, 37° C. melegvízes krolin-oldat (tisztított angol krolin), melyben az állatokat meleg istállóban, vagy más meleg helyiségben kék-igénybevételevel alaposan meg kell mosni és azután az ugyanabba helyiségbe előzetesen bőségesen felszört száraz szalmába docsátani, ahol azok csakhamar megszáradnak és meghűlésnek nincsenek kitéve. A fűrésztéseket egy-heti időközökben 2-3-szor megismételni és a sertések tartózkodási helyét fertőtleníteni szükséges. M. J. dr.

H. L. Belső-Báránd. Olyan falkából származó sertések, melyekben a sertésvész (sertéspestis) — csakugyan ne s nem esetleg más betegség — 40% elhullást okozott, nagyon ritka kivételektől eltekintve, nem szokták újból megkapni a betegséget.

W. M. A. A porüszkönek 2 faja van, amelyek ellen a védekezés különböző. Ha van még birtokában porüszkös árpakalás, ugy küldje azt be a m. kir. rovényélet- és körtani állomáshoz Budapestre (II. Deb.-öt-nt 17.) s onnan kimerítő ingyenes utmutatást fog kapni a védekezésre.

Egyébként a Köztelek Zoolnaplár 1914. évfolyamában is megtalálja a védekezés mód ismertetését. Kapható a „Pátria” könyvnyomdában Budapestben.

Rakospusztai gazdaság. Az árpát sokkal célszerűbb rézgalicoidattal, vagy esetleg formalinoldattal csávázni, mint kénssavval. Főlegesen azonban 3%-os rézgalicoidatot használnia, mert utig elégséges az 1%-os oldat is. Bővebb felvilágosítást forduljon a m. kir. növényélet- és körtani állomáshoz Budapestre, II., Debr.-öt-nt 17.

Gazdász. Püstyén. A megmelegedett és megdohosított árpából küldjön mintát valamelyik vetőmagvizsgáló állomáshoz, hogy annak csirázóképességét állapítsák meg. Ha a csirázóképesség megfelelő, akkor a szőbanforgó árpa vetésre használható, ellenkező esetben nem.

S. J. A gyümölcsfák aljának kihasználására a lucernát, lóherét, baltacimot legkevésbé lehet ajánlani, mert ezeknek mélyen járó gyökerei a gyümölcsfák elől elvonják a tápláló anyagokat, a nedvességet s a fák ezt megsínylik. Sokkal jobb a gyümölcsfák alját kapasnövénnyekkel, burgonyával, vagy takarmánypéppel kihasználni. Ezek mellett a talaj rendes művelése, trágyázása a fáknak is előnyére szolgál. Bármivel használjuk ki a gyümölcsös alját, a fák kerületét tartjuk tisztán s ha kenyertelenek vagyunk ott lucerna vagy hereféléket vetni, akkor a fák töve körül legalább két méteres tányérokat hagyjuk üresen s ezeket kapáljuk meg a maga idején, hogy a levegő, meleg és nedvesség a fa gyökereihez juthasson. Ha a fák növekednek, a tányérokat is a koronához képest nagyobbítani kell.

G. P. Fokkó. 100 kg. törkölyből 7-9 liter 50 térfogat % alkoholt tartalmazó pálinkát nyerhetünk, ha a törköly nem rómlott el, vagy ha a szőlő nem volt éretlen, silány s így igen kevés cukortartalmú. A jól betaposott törkölyből körülbelül 90 liter számítható 100 kg.-nak, így tehát alig 3 liter az eredmény, ami nagyon kevés. Ennek az okát megállapítani nem tudjuk, csak annyit jegyezhetünk meg, hogy minél kevesebb volt a természetben a cukor, minél jobban kiszajtolták a törkölyt s minél hiányosabban volt eltarva a törköly a feldolgozásig, annál jobban megfogható annak alkoholtartalma s így annál kevesebb lehetett a főzés eredménye.

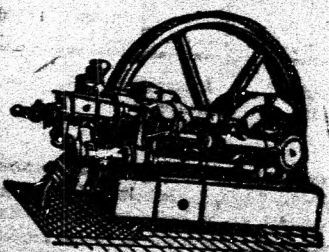
Lópokróc előnyarájantat: Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, körvellen a fogyasztókkal óhajunk Gszekötítésbe lépni. Áruink még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jóságára reménylünk engedni, hogy a hazafias gazdalkozóknak állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhesük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.

Árunk: Elsőrendű téli gyapjupokrócok:

- 1. sz. legjobb minőségű 210 cm. hosszú, 180 cm. széles, ára 11 korona 50 fillér,
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 150 cm. széles, ára 10 korona — fillér,
3. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára 8 korona 50 fillér darabonként, minden kívánt szármáyalattal. Rendeléseket annak gondos eszközése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.
Ilyen minőségben és méretben ezen árt egyet-keza bel- vagy külföldi cég sem szállíthat.

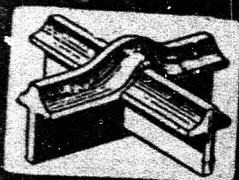
Megrendelési cím: SOHR Magyar Lópokróc Székhídés Telepr. SOMOGYSZELL

„GNOM“ a legjobb motor! DIESEL-MOTORKOK.

Stabil-benzinmotorok. Motorcséplőkészletek. Magánjáró és szivógázmotorok. Kétfélemű nyersolajmotorok. A beálló répa-idényre ajánlunk benzin-mozdonyokat, melyek cséplésre is alkalmasak. Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk. OBERURSELI MOTORTÁRSASÁG k. f., WIEN, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/K.

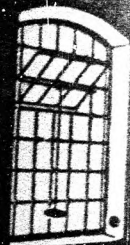

Szab. „Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak.
Egyedüli gyártója: — ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

Lepter János vasszerkezeti és idomvasablakgyár **Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.**

Ferment-Suphorin

a Christoph-féle folytatólagos erjesztési eljárással kapcsolatban a jelen leggazdaságosabb erjesztője. Nincs élesztő-manipuláció, nincs főzés, hűtés és sterilizálás, de van annál nagyobb szesznyereség!

Pénzt takarít használata által! Külön engedély hozzá szükségtelen Szabadalom bejelentve és törvényileg védve. Sok száz szeszfőzében legszebb eredményekkel használatban.

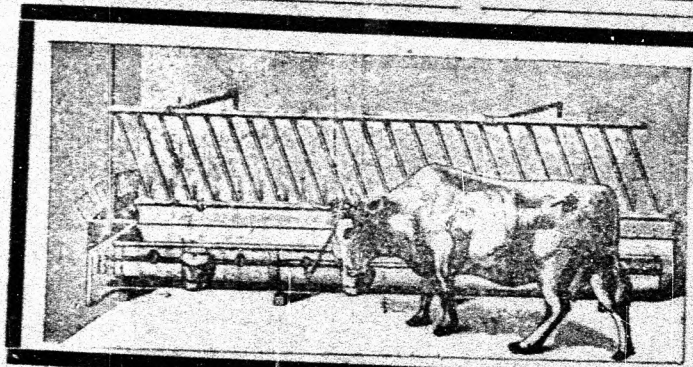
Legjobb referenciák! Prospektusok és használati utasítás ingyen, a kísérletekhez minták saját árban.

Szeszipari műszaki vállalat, Christoph és Tsa
Budapest, I., Átlós-ut 9. 17 Berlin, Charlottenburg.

WOHANKA FELE **HONIGYÁRTMÁNY!**
NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSÉGEK NAGYSÁG SZERINT **1 1/2-2 filler**
ORÁNKÉNT és LOERONKÉNT. NINCS ROBBANÓ és TŰZ-VEZÉLY! MINDEN PENZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.
WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST.
V. Váci KORUT 76.

Szálás takarmánynövények termesztése

SZILASSY ZOLTÁN és GRABNER EMIL
a hézagpótló és egyedül álló művek beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós vászonkötésben 10 korona. „PATRIA” r-t gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Öllői-ut 25. sz.

33 berendezésünk dicséri a WOLF-féle önitató berendezést

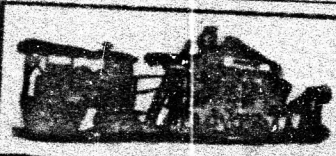
Cementjásziak, teljes istállóberendezések. ■ Trágyatelepek 60% megtakarítással.

Wolf Márk, Budapest, VI., Rózsa-utca 62/a. ■ Telefon.

Tessék okvetlenül ajánlatot kérni. Költségvetések, tervkidolgozások, árjegyzék díjtalanul. Munkálatok megbeszélése végei helyszíni szemle díjmentesen.

Parteljük a hazai ipart!

Forrai D. motor-, gép- és műszaki cikkek kereskedése
Budapest, V., Szemere-utca 2.
PIEWA E. mérnök, motor- és gépjárműk magyarországi vezérképviseletje

Ajánl: **benzinmagánjárót, teljes benzlo-csöplősorozványokat,** olcsórangu gyártmány. Kiváló kivitel. Kedvező fizetési feltételek mellett.
Kérjen árjegyzéket!

GARRETT RICHARD AND SONS LEISTON (Angolország). Alapítva 1778-ban.

Telített és tulhevített gőzlokomobilok és félstabilgépek
min a jelenkor legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemgépei mezogazdasági és ipari célokra.

Komplett cséplőgarnitúrák, Gőzteherautomobilok, gőzutomozdonyok: ipartelepek és vállalkozók elengedhetetlen szállító eszközei.

Uti gőzhengerlők csekély átalakítással traktorként hajtóerőnek is alkalmazhatók.
Maolarenegy- és kétrendszerű gőzekék.

Vezérképviselet: **FLEISCHL SAMU** cég, BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 8. szám, I. emelet.
Szívosen szolgálunk felvilágosítással és ajánlattal. Díjtalan mérnök kiküldetés.

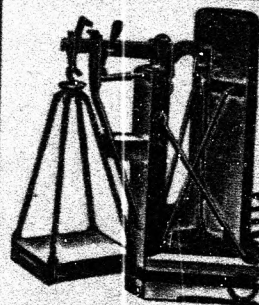
Szikes
szántóföldek legelőkké átalakításához
Szikes
vadvizes legelők felujtásához
feltétlenül szükséges
apróvirágus sziki heremag (*Trifolium parviflorum*),
szeges sziki heremag (*Trifolium angulatum*) és
karcolt sziki heremag (*Trifolium striatum*)
kapható
GRÓF WENCKHEIM FERENC uradalmában. (Füzesgyarmat, Békés vm.)
Ára q-ként 1/3-os keverékben, ab állomás K 75.-
FRANK F. kasznár.

5332

Tenyészállateladás!

Az Uradalmi Főbérnökség Baranyaszentlőrincen elad a baranyai Controll-egyesület ellenőrzése alatt álló bonyhád-simmenthali tenyészetéből, jó tejelőkkel származó: **12 drb 2 1/2 éves hasas és 15 drb 1 1/2 éves üszőt, továbbá 6 darab elsőrendű 1 1/2 éves tenyészbikát.** Megtekinthetők április elején a budapesti tenyészállatvásáron, vagy addig is helyben, hova vasutállomásra kocsit előleges értesítésre az **Uradalmi Szám-tartóság** bármikor küld.

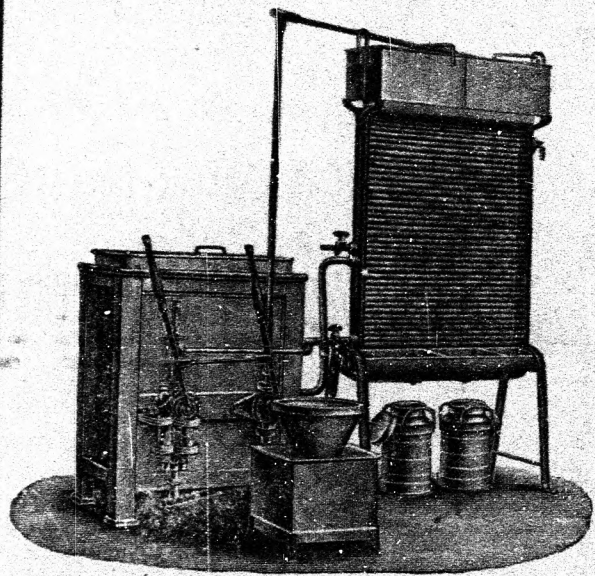
5306

ZWARG JÓZSEF és TÁRSAI
mérleggyára, BUDAPEST, III., Szépvölgy-utca 8.

Ajánlja: „**GRANAT**”
jegyű elismert, elsőrangú
gyártmányú: tizedes-,
százados-, mérha- és
szekérhidmérlegeit

Arjegyzők és részletes költségvetés ingyen és bérmentve.

A szab. **ISSELHARD-féle** tejhűtő
jégmegtakarítást

jelent a gazdának!

Díjtalanul küldjük ki komoly kér-
dezősködésekre szakemberünket!!

ALFA SEPARATOR R.T. BUDAPEST, 56 K.

Skafszy Adolf

gép- és vízvezeték-vállalkozó

Budapest, VIII., Fecske-u. 5.

Mindenremű speciális gépek és csövezetékek, szerelések, installációk készítését vállalja. Ajánlja magát helyben és vidéken vízvezeték berendezésre gazdaságok, kertészetek, urasági lakokban, fürdőberendezések, klozetek és osztornavezetékek, szivattyúk kéz- és motorhajtásra, hűtőtelepek, transzmissziók stb. stb.

Siker

hizómarhaeladás

eszközölhető

Faragó Miksa

által,

Budapest, VII., Ovoda-utca 44.

Telefon: „József 14-89.”

Uradalnok és gazdaságok a saját érdekében csatlakoznak, ha a hizálás alatt levő szarvasmarhák darabszámát és faj jellegét közlik a fenti céggel. Ezenkívül előnyösen értékesíthetők és beszerezhetők a cég által tőlük és hizálni való ökrök, valamint fejéstehenek, juhok és hizalt bárányok.

CZERNY-féle UNIVERSAL BÖRKENŐCS

kitűnő csizmáknak és az összes bőrtényűeknek. Véd hideg, nedvesség ellen és a bőrt teljesen vízmentessé teszi. Különböző vadászok, erdészeknek, gazdaságoknak stb.-nek. Bűdögdoboz 1/2 kg. 34 fillér, 1/4 kg. 56 fillér, 1/3 kg. 98 fillér, 1 kg. 188 kor. — Nagyobb szükségletnél külön árjegyzék ingyen.

ANTON J. CZERNY, Wien.

Levelezés: XVIII. Carl Ludwigstr. 2a.
Raktár: I. Maximilianstr. 9.

Telefon a marhavásártérben: József 15-31.

A Budapesti Állatvásárpénztár Részv.-Társaság

foglalkozik: szarvasmarhák, berjúk, juhok, bárányok, kecskék, sertések és hústelők bizományi eladásával.

Előleg nyújt hatóságilag megállapított kamattal a mellett.

Budapest-Ferencváros.

Budapest Központi Vásárcsarnok.

Telefon a marhavásártérben: József 15-35.

VII. évfolyam.

VII. évfolyam.

Budapesti

Marha- és Sertéshereshedelmi Közlöny

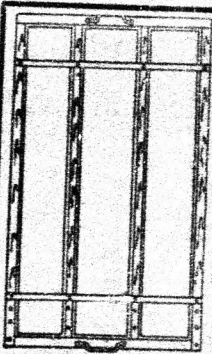
szervezettség és kiadásaival:

Budapest, IX., Mester-utca 5.

Különböző módon földirtokosnak, ki állatbiztosításai, állattenyésztéssel foglalkozik.

— Egyedül csak közzé, melyben az állatértékesítés statisztikai adatai olvashatók.

Előfizetés ára egész évre 10 korona

FARKAS-féle

„REFORM” melegágyablak,

vaskeretben, kicserélhető felleccel, minden eddigit felülmul. Javítást sohasem igényel.

Számos elismerőlevél.

Egyedüli készítő

FARKAS ÉS TÁRSA, vaszerkezeti gyár : : : Budapest, VI., Lehel-u. 6.

Az eddig legjobban bevált KENESE-féle

gazdasági nyomtatványokból

mintatípusokat készséggel küld a „Pátria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

REDUCINE

a sánta lovaknál csodás hatású szer, DUBLINBAN, Írországban lesz előállítva.

Reducine a legmakacsabb vastag inakat, csánkópókot, nyultetemet, csapdagot, esonttetemet, bokadagot és mindennemű lerakódásokat gyógyítja.

Reducine nem okoz fájdalmat, nem hágy hátra nyomokat, pusztán felszívódás útján gyógyít és csak rá kell tenni, amellyel a ló tovább használható.

Reducine minden elsőrendű gyógyszerüzemben kapható, vagy egyenesen a vezérképviselősegtől: Berger Armin, Wien, II., Kaiser Josefstr. 36.

Ara 18 korona. Leírások kívánatra ingyen.

Számos elismerőlevél áll rendelkezésre.

HAGYMAMAG

fajtisza makói, valamint petrezselyemmag, hosszú fehér, késő őszi, mindkettő a magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által tisztaságra és csiraképeségre megvizsgálva és plombálva. Hagymamag 82-84% csiraképes és 99% tisztasággal, petrezselyemmag 84% csiraképeséggel és 97% tisztasággal, továbbá

DUGHAGYMA

gömbölyű és hosszukás, valamint vetési célra válogatott fokhagyma és tormadugvány a legolcsóbb napi áron kapható. Arak kérdezősködésre. — Próbára franco postán, utánvétellel: 5 kg. hagymamag 15 kor., 5 kg. petrezselyemmag 8 kor., 5 kg. fokhagyma 5 kor., 5 kg. dughagyma 4-50 kor., 5 kg. torna 5 k., 5 kg. tormadugvány 6 kor.

MANDL ZSIGMOND, Makó.

Círek és muharmagot bármely mennyiségben veszek és kérek mintázott ajánlatot az eladandó mennyiség megjelölésével. 7739

Házfedő nád

épületek fedésére a legjobb minőségben kapható. Kívánatra bérmentes ajánlattal szolgálunk.

CSÁKI és TÁRSAI

nádfonatgyára

5220

KÉTHELY, Somogy megye.

Galsai Polgár László

hakófai (u. p. és vasuti állomás: Gyöngyösszentkereszt, Vas megye) tenyésztésében,

mely az országos tenyészállattársar és kiállításokon többszörösen kitüntetett nagy tejelő inyaktól származó, kiválóan fejlett purostarka, Vas megyei tájajta tenyészállatok

ELADÓK:

15 darab

16-18 hónapos tenyészbika,

12 darab

2 1/2 éves márciusban ellő üsző,

13 darab

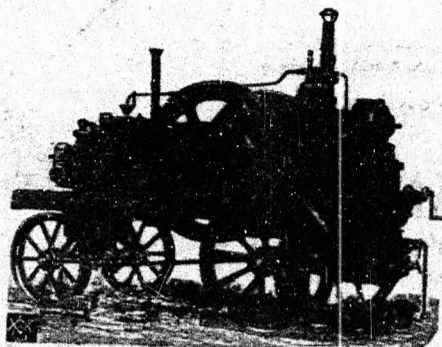
1 1/2 éves üsző.

5280

Nemesített takarmányrépamag:

sárga eckendorfi, sárga oberendorfi, vörös olajbogyó, vörös Mammuth, Substancia, és Vauriac fajtából fajtisza, abszolút egészséges és kitűnően csirázó minőségben jutányos áron kapható:

Widder Mór takarmányrépamenesítő gazdaságában, Abaszéplak.

Ha üzemgépet óhajt beszerezni, vásárolja

„MCH”

Szab. szivógázlokomobilunkat.

Cséplőgépek és más gazdasági, valamint ipari gépek meghajtására egyaránt alkalmas.

**Használatban: olcsó – biztos – tartós.
Üzemköltség óralóerőnként 2-4 fillér.**

Arjegyekkel, árajánlatokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál.

**A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 32.**

FIKTELEPEK:

**NAGYVÁRAD, DEBRECEN,
TEMESVÁR.**

Eladó igen olcsón és jó feltételekkel, avagy bérbe kiadó olcsón és előnyös feltételekkel egy

600 magyar holdas homokos talaju birtok

Korponán (Hont megye), 8 km. vasúthoz, 130 hold őszi vetéssel, élő és holt instrukcióival, mely jó fedezet mellett 5-6% kamat fizetésével bérle lejártáig maradhat. Bővebb felvilágosítást nyújt levélbeni megkeresésre **Liebstein Lajos** gazdálkodó, **Berettyóújfalu.**

5295

Keresek nagytestű, szarvatlan telivér ram-bouillet 1-2 éves

fedező kosokat és kosbárányokat.

Ajánlatokat ármegjelöléssel **Lövész Nándor Cserhátsurány, Nógrád megye** címre kérek.

5295

MÁBYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB NERVEVŐ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847

Brausweller János

Szegeden

ÓRAK ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓÁLLÁSSÁI RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes arjegyek bérmentve. Javítások pontosan szabványosítottak.

Hollandi import.

Nagyságos Dóry Hugó ur tüskei gazdaságában állandóan nagyobb számban importált s **tulajdonos ur által személyesen Hollandiában összeválogatott** legelsőrendű hollandi fekete- és pirostarka tehén, üsző s bika van eladásra felállítva.

Ezen kiváló tejelesű tenyésztésű állatok a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett adatnak el; a vételár készpénzben, **vagy két év alatt részletekben is törleszthető.**

Az érdeklődő, vagy vevőközönségnek távirati megkeresésre a gazdaság fogatai **Ujdombóvár** vasútállomáson rendelkezésre állanak. Bővebb felvilágosítással szolgál és előjegyzéseket elfogad **az uradalmi Intézőség Tüske, u. p. Dombóvár.**

8357

Czirák Frigyes
intéző.

Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület

felügyelete alatt álló burgonyaértékesítő iroda, NYIREGYHÁZA. 5317

Ajánl Szabolcs vármegye területén termelt, feltétlen megbízható gazdaságokból származó, gondosan válogatott, fajtisztán kezelt

vetőburgonyát

Prof. Wolthmann, Prás. Krüger, Böhm's Erfolg, Hortensia Imperator, Magyar Kincs, Rózsa, Hópehely, Ella, sárgahúsú St. Wentzel, Weise Königin, Up-to-Date stb. stb. fajokat **Vagonrakományban és kisebb tételekben is.** Felbírásra árajánlattal és a burgonyafajoknak talajviszonyok szerinti termőképessége és keményítőtartalmára vonatkozólag felvilágosítással készséggel szolgál a fenti iroda. Rövidített levél cím: **Burgonyaértékesítő iroda, Nyiregyháza.** Távirati cím: **Burgonyaértékesítő Nyiregyháza.** Intarurb. telefonsz.

Ébredés az erdőn

Dr. Szilárd Ferenc szépirodalmi hagyatékából kiszemelt tárcák.

Ára 5 korona.

A könyv előszava:

Csokrot kötöttünk korán elhunyt hűséges barátunk s kitűnő munkatársunk, dr. Szilárd Ferenc emlékének. Csokrot kötöttünk sárga foliansok között hervadó virágokból. Azaz csak azt hittük, hogy hervadók, de ám újra napfényre, levegőre kerülve örömmel látjuk, hogy azok régi illattól áradoznak, régi üdeségükben diszelegnek.

Közreadjuk im egy komoly, sőt küzdelmes munkában sem csüggedő költői lélek irodalmi becsü megnyilatkozásait, melyek az idő folyamán, a „Köztelek”-ben, a „Borászati Lapok”-ban, a „Vadászlap”-ban, az „Ország” napilapban jelentek meg. Aranyos kedély, mélyes humor s a természet véghetlen szeretete nyilatkozik meg ez írásokban. Elvezetes olvasmány ez mindenkinek, de elvezetes különösen azoknak, akiknek érdekében több mint két évtizeden át forgatta sikerrel ragyogó tollát, a legszárabb jogi tételket is érdekesen fejtegetve.

A magyar gazdarsadalom szives figyelmébe ajánlom a könyvet, amelynek megjelentetése nemes és kedves célt szolgál. Megörökítjük a könyv kiadásával szeretett s boldogult barátunk emlékét s a kiadvány tiszta jövedelméből emléket emelünk sirja fölé.

Mily kedves gondolat! Az elhunyt szellemi virágait pénzre tenni, hogy e pénzen állandóan virággal díszíthessük sirját.

Egy szál virágot kérünk tisztelt Gazdátársak! Csak egy szál virágot: legönzetlenebb s leglelkesebb munkásokot, dr. Szilárd Ferenc sirjára.

Rubinek Gyula s. k.,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatója.

„PÁTRIA” r.-l. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-út 25. (Köztelek)

**Nedves gabonát is csakis dob-
kosár-betétléceim alkalmazá-
sánál lehet tökéletesen kicsépelni.**

Gim: KEMÉNY MANÓ és WELLISGH, műszaki üzlet
BUDAPEST, V., RUDOLF-RAKPART 8. SZ.

Bérlet megszűnése folytán eladásra kerülnek:
szekerek, ekék, vetőgépek, boronák, hengerek,
mázsák, szóval mindennemű

gazdasági eszközök,

melyek helyszínen bármikor megvásárolhatók. Megkeresésekre kész-
séggel válaszol **Grosz Sándor istvánmajori gazda-
sága, Emőd, Borsod megye.**

5275

ELADUNK

nagyobb mennyiségű szőlőoltványt, ugyszintén sima és gyökeres
Riparia Portalis és Rupestris Monticola alanyvesszőt,
továbbá sima és gyökeres **hazai szőlővesszőt** a legkiválóbb minőségben,
méltányos árért. Tessék arajánlatot kérni és **pontos címünkre figyelni.**

Badacsony-Szentgyörgyhegyi Szőlőoltványtelep, Tapolca (Balatonvidék).

5300

Eladó vetőzab.

Németországból 1913. évben importált „**Kirache's Gelbhafer**“ első évi
utántermése, bőtermő, sulyos, nagy szalmája igen sok levelet hajt, méter-
mázsánként **25 korona.** Egészséges, sulyos „**Lig owo**“ métermázsánként
20 korona. Az árak vevő, vagy vevő költségére beszerzett zsákokban, Szepes-
olasi vasútállomásra szállítva, kocsiba rakva értendők, más meggyezés hiányá-
ban utánvét. Nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árengedmény. Előjegy-
zéseket elfogad és kívánatra mintát küld: **Marlássy Mihály**
földbirtokos, **Szepeskörtvélyes.**

5126

Sor- és diszfaültetésre

kiválóan alkalmas **francia papirhéjú diófasuhángok**
kaphatók **gróf Pejacevich M. Endre** (Nógrád megye)
ludányi uradalmában míg a készlet tart, darabonként
2 koronájával, II. rendű minőségben 120 K-val. Megkeresések
fenti uradalom intézőségéhez kerülnek.

5323

A békési uradalomban
a f. évben **14 darab fehérszörű, szépen fejlett**
2 éves magyar alföldi fajta

TENYÉSZBIKA

kerül eladásra. Az érdeklődőknek szívesen szolgál
felvilágosítással **TAKÁTS DÉNES** uradalmi főintéző.

5309

Vetőmagburgonya eladás!!

Eladó: egészséges, fajtiszta **Prof. Woltman**
vetőmagburgonya tetszés szerinti mennyiség-
ben. Értekezhetni **Weinberger Samuval, Gyula-
háza** (Szabolcs megye).

5209

JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

elsőrangú, leghozzáértőbb pénzintézet által folyósítva, konvertálásokat leghozzáértőbb
alapon közvetít minden előleg nélkül a

Magyar Mezőgazdasági Szakiroda

(törvénysz. bejegyzett cég)

Budapest, VI., Andrásy-ut 2.

☎☎☎ Telefon: 170-66. ☎☎☎

Földbirtokeladások és bérletek közvetítése.

5276

Orig. Kwassitzi Hanna-árpa

első utánvetéséből **vetőmagnak** ajánl igen szép, egészséges, kiválóan csira-
képes vetőtrpát **18.** — koronájával 100 kilónként, Vágújhelyen vasutra rakva,
császtói gazdaság, Császtó, u. p. Vágújhely (Nyitra megye). Zsákot
kivánatra beszerzünk.

5136

Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület.

4. kgy. sz.
gazd. e. 914.

Pályázati hirdetemény.

A „Hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület“ által rendszeresített

titkári állásra

pályázatot nyitok. Pályázhatnak gazd. akadémiát vagy felsőbb gazdasági taninté-
zetet sikeresen végzett, magyar és német nyelvet szóban és írásban bíró egyének.
Javaslatkozás évi 2000 korona készpénzfizetés. Az állás I. évi május 1-én,
de legkésőbb július 1-én elfoglalandó. A titkári állást elnyerő egyén 1 évi
próbaidőre alkalmaztatik, a végleges megválasztást az 1916. januárban tartandó
közgyűlés magának tartja fenn.

Pályázati kérvények aulirothoz **1914. március hó 15-ig** adandók be.
Hódmezővásárhely 1914. február 7-én.

5316

Lázár Lajos gazd. egy. elnök.

Most jelent meg!

Örtési engedély

65

Beviteli jegyek

Vámpolitikai tanulmány

Írta:

Rubinek Gyula

az Origo. Igazgatója

Ára 2 korona

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazdasági
könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker.,
Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

680 kilogramm liszta
buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közöséges dobkosárral el lett csépelve, szab. botésimos géppel, szakértő bírói-
 Pént, időt és munkát a Stern-féle
 szab. dobkosárbetétléczezel.
 Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást.
BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST,
 VI., Gyár-u. 5.

ELADASRA KERÜL a szigligeti szőlőültvénytelepnek,
 kezelőse: **Tapolcán,** Zala megye, a legkifünőbb minőségben
I. oszt. oltványok, hazai gyökeres és sima vesszők,
amerikai gyökeres és sima vesszők.
 Tudakozódásokra és felvilágosításokkal minden irányban a legjobb és szak-
 szerűen utbaigazítja a tudakozódókat.
 8250
az igazgatóság.

As **OMGE** könyvkiadóvállalata kiadásában megjelent a
Magyarországi Gazdaczimtár.
 Szerkesztette: **zaltabessenyői Rubinek Gyula,** az OMGE igazgatója.
 Ezen 1000 lapra terjedő nagy 4° alakú czimtar a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter ut rendeletére a pénzügyigazgatóságok által beszereltetett hiteles adatok alapján az összes magyar, horvát és szlavonországi 100 holdon felüli birtokok és birtok nevé, lakhelyét, utolsó postáját, birtokok nagyságát és a terület művelési megosztását, valamint a katastrali jövedelmi kimutatást stb. tartalmazza. Azonkívül minden megyénél monografikus alakban arról is tájékoztat, hogy az egyes különleges mezőgazdasági termelési ágakkal nagyobb mértékben mely gazdaságok foglalkoznak.
 Részletes prospektussal és mintáival kérésre szolgálunk.
 Ár **60 korona.**
 Megrendelhető a "Patria" r. t. gazd. szakkönyvkeres., Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Az **Uradaimi Főbíróség Számtartóságánál, Baranyaszentlőrincen** megrendelhető a következő vetőmagvak termelt és válogatott csővekről morzsolt
tengeri vetőmagvak
Fehér gyöngy (Csalamádénak 50% magmegtakarításal vehető, 1913-ban holdanként csővesen 40 q l. oszt. termést adott) **30 K q-ként**
Pignoletto (kitenyészett korai érő és hőtermő) **24 " "**
Bánkuti lófogu és Lapisnyaki 8-szoros (Amerikai módszer szerint válogatott csővekből csirázotott és nemesített) **20 " "**
 mindenkor vevő zsákjaiban az Baranyaszentlőrinc.
 Az ideit tengerikiállításra minden fajból bemutatásra kerülő anyag mintáiul szolgál - de kívánatra fenti cím érdeklődőknek mintát is szívesen küld.
 5305

Turócmegyében
 520 hold a 1200 □-öi szántó, rét és legelő és 300 hold urbéri erdőből álló birtok
mezőgazdasági szeszgyárral,
495 hl. törzskontingenssel
 eladó. Közvetítők kizárva. Közelebbit
Matuskovich Lajos
 földbirtokos
 Turóctótfalu, u. p. Znióvárálja.
 5302

Ófensége Szász-Koburg-Gothai Fülöp herceg
 pusztavacsi uradalmában 1500 métermázsa Wolthmann és ugyanannyi Krüger fajta, bőtermő és egészséges,
kézzel válogatott
vetőburgonya
 kerül eladásra; vevő zsákjaiban, Alberti-Irsa vasutillomásra szállítva. Érdeklődők forduljanak az **uradalom felügyelő-ségéhez, Pusztavacs,** Pest megye.
 5293

A Debreceni M. Kir. Gazdasági Akadémiánál
ELADO:
 4 drb 1½-2 éves szimmentáli-bonyhádi tenyészbika,
 18 drb 1 éves szőke mangalica tenyészkan,
 16 q substantia takarmányrépamag,
 20 q moharmag,
 15 q olasz után termelt cirokmag,
 7 q csibehurmag (Spergula maxima).
 5325

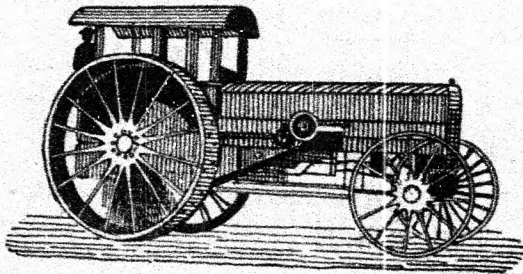
Üszöket adunk
 tenyésztés céljából kigazdálknak, gazdaságoknak és uradalmaknak. A tarka fajliszók és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő kénzpénzzel, vagy 2 év után fizetheti. . . . .
NEUSCHLOSZ TESTVÉREK
 Irodai telefon **118.3** nagybérli cég
SZATMÁR. Gazdasági telefon **155.**

The Pioneer-Traktor

Galánta-Pestszentlőrinc-i versenyen fősztantott

üzemzavar nélkül

5 h^a-t (II hold) 6 óra 17 perc alatt 8-barázdás ekével, 21 cm. mélyen, 130 kg. nehéz benzinnel. . . . 1913 december 5-iki O. M. G. E. gazdagylése idején szántott 12 ekével 25 cm. mélyen. . . . .

The Pioneer Traktor vezérképviselője:
BILLEGE JÁNOS
okleveles gépészmérnök
mezőgazdasági műszaki iroda:
Budapest, I., Lágymányosi-u. 17.

A fékpróbán — teljes terhelés mellett — tehi pohár víz volt a

PIONEER

traktoron, melyből a bizottság konstatálása szerint nem locsant ki semmi.

Tehát nem rázkódik, nem kopik. Mindenütt burkolva.

Önműködő vezetése van, tehát az első eke is annyit fog, mint az utolsó, a vezető gondosabb lehet. . . . . .

Nagyobb mennyiségű, kiváló minőségű fajtiszta bőtermő Prof. Wothmann és Böhm's Erfolg

vetőburgonya

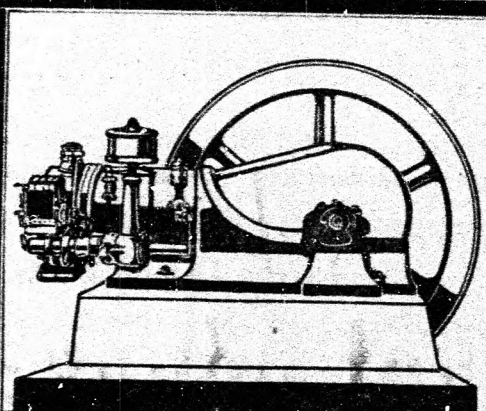
(utóbbiból 1200 öles holdanként 117 métermáza 19% keményítőtartalmú gumó termett) kapható Haas Ignác görögszállási bérgazdaságában. Megkeresések Haas Ignác központi irodája Nyiregyháza címzendők. 5247

ELADÓ

bérlet elhagyása miatt körülbelül

- 23 drb erdélyi fehér jármosökör,
- 3 " 2-3 éves vöröstarka bika,
- 13 " bonyhádi fajta tehén, hasas, borjas és meddő,
- 24 " vöröstarka üsző, 1-2 éves,
- 10 " vöröstarka tinó, 1-2-3 éves,
- 380 " Elektrojál-Merinó anyajuh,
- 130 " " 1-3 éves ürü,
- 1 " nőtény, 3 éves bernáthegeyi kutya.

Bővebb felvilágosítást ad Morvay Ödön, Miskolc, Tolna m. 5322

BENZIN, BENZOL, PETROLEUM, WEISSNAPHTA-MOTORE

GEBR. BAUMANN MASCHINEN- UND MOTOREN-FABRIK G.m.b.H. & Co. KG. MÜNCHEN 9

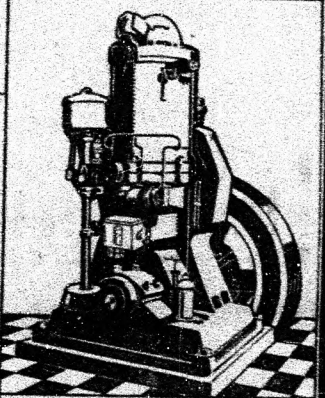
Szenzációs újítás a motorgyártás terén!
Megtekintését senki se mulasztja el!!

Vezérképviselőlet és kiállítás:

LÁSZLÓ GYULA és TÁRSA cégnél
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 86. SZÁM.

KEDVEZO FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Arjegyzék ingyen. 5258

ZWEITACT-ROHÓL-MOTORE

DORNER BÉLA új könyvei:

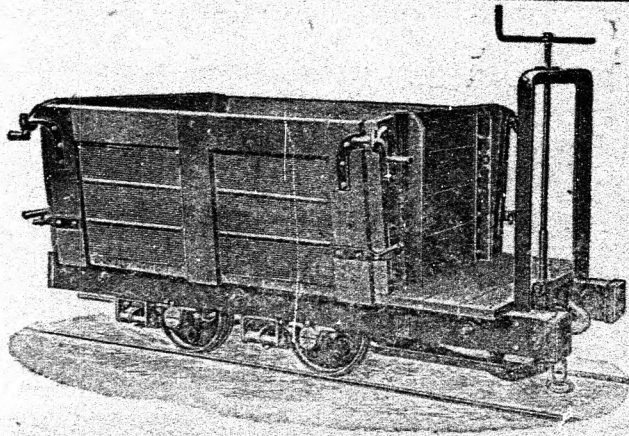
Kaszáló- és legelőjavítás

Füzeve . . . . . K 9-80
Vászonkötésben K 11-50

Hersekedelmi trággyák

gyártása, tisztosítása és használata. 2. kiadás.
Ára füzeve . . . . . K 9-80

Kaphatók a „PÁTRIA” r.-t. könyvtárában Budapesten, IX. ker., Üllői-ut 25.

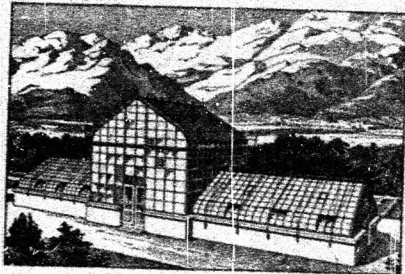

Gazdasági, erdől és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, korékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

Nyomjelzés, tervezés, építés!
A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., Győr keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.
Magyar Bank és Hersekedelmi Részvénytárs. Keskenyvágányu Vasútszolgáltató
Budapest, V., Váci-körút 82.

Katalógus ingyen.

Elsőrendű referenciák!

MEHLHORN R. OSZKÁR, Schweinsburg (Szászország)
növényházak, télikertek és fűtési berendezések különleges gyára.

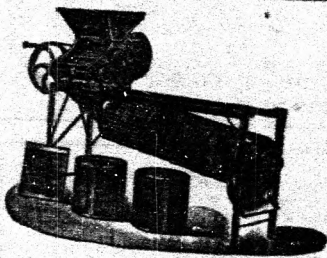
A legkisebb és legnagyobb munkák elvállalása, régi üvegházak átalakítása és fűtési berendezése több évi tapasztalatunk alapján. Prospektusok, rajzok, díjtalan mérnöki látogatás. Legjobb referenciák, hatóságoktól és magyar uradalmaktól. Katalógust ingyen és bérmentve küld Magyarország és Ausztria vezérképviselője:

LEIDHOLD ALBERT, WIEN

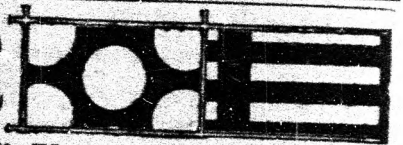
IX/6. Liechtensteinstrasse 45/a.

5288

Telefon 17.733.

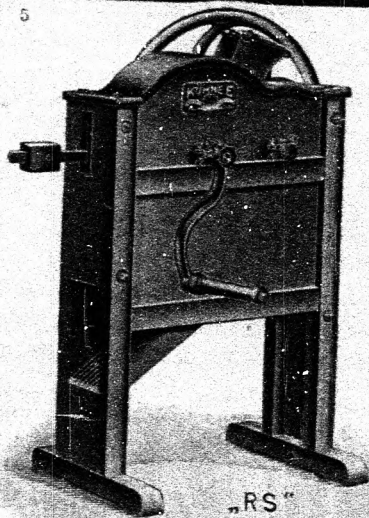
STAHEL ÉS LENNER

TRIEUR- ÉS LEMEZ-LYUKÁSZTÓGYÁR
BUDAPEST, VI., ANGYAL-
FÖLD, ORSZÁGBIRÓ-U. 44/46.

AJÁNLJUK: Trieurjeinket, marogt vagy sajtolt hengerlemezekkel, minden gabona tisztítására. 5 kg. nyerstelemény beküldése mellett különleges trieurt készítünk.

Tőrekrusták és mindenféle gőz-cséplőgépsziták, zink-, vas- vagy acéllemezből. Trieur-javitások mindenkor azonnal és legelőcsőbb árak mellett eszközöltetnek.

„**KÜHNE**” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T.: **MOSONBAN**

elismert elsőrendű kivitelben szállít uradalmak és kiscgazdák céljainak megfelelő mindenféle

mezőgazdasági gépet.

IDÉNYGÉPEK: szecs kavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és kövesdarálók, tengerimorzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeriszártépek, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmánykamraberendezések a legmodernebb kivitelben. Helyszini felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár:

BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57/a.

Fiókraktárak:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

„**TITÁN**”

az első magyar motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép.

Komoly érdeklődőknél kívánatra bemutatószántást is rendezünk.

Arjegyzékkel, ismertető leírással szívesen szolgálunk.

MAGYAR MOTOR- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
SZOMBATHELY — BUDAPEST,
VI., Váci-körut 61.

„Titán” szántógépünk 5 ekével, 10” mélyen 4” általajlasítással szánt és boronál. (Felt. gróf Niczky Ferenc ostffyasszonyfal birtokán.)

Közlelek
1914/18. sz. sz. sz.

**A jelenkor leggazda-
ságosabb malma a K. S. K. DARÁLÓMALOM**

állandó keménységű álló csiszolókövekkel,
gyűrűs- és golyóscsapágyakkal.

A legnagyobb munkaképesség! Csekély erőszükséglet!
Határtalan tartósság! Kényelmes kezelés!
Köveket sohasem kell csiszolni! Szilárd, egyszerű szerkezet!

Kapható:
DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁGNÁL
Budapest, V., Lipót-körut 15.
Árjegyzék, felvilágosítás díjtalan.

Bámulatofosan olcsó kerítések!
Hazai gyártmány.

Számtalan elismeréssel bizonyítja a szabadalmazott
HUNGARIA-sodronyfonat
kiválóságát, mely felállíthatatlan, Hor-
ganyozott sodronyfonat készült!
Ara négyzetméterenként 32 fill-
és feljebb. Megrendelhető a kizárólagos
készítőnél:

HAIDEKKER SANDOR
sodronyfonat-, fonat- és kerítésgyárban
Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/1b.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás!
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nikotinmentes
CIGARETTÁK ÉS DOHÁNY (általában
jövődéki és különleges gyártmányokat) árulók

DENIKO R.-T.
Budapest, V., Szabadság-tér 2. sz.

Erdészeti csemeték:

Lucfenyő, 2 éves	..	K	7-
Lucfenyő, 3 éves	..	K	9-
Bankszfenyő, 2 éves	..	K	6-
Bankszfenyő, 3 éves	..	K	10-
Kőris, 1 éves	..	K	6-
Tölgy, éves	..	K	9-

1000 darabonként. Egyéb csemeték, gyümölcsfák, vadonok, rózsák stb. árjegyzék kérésre.

NEUMAYR ÉS TÁRSA erdészeti felszerelők
ZALAEGERSZEG.

Gazdák, permotézettek földeteket vasitriollal!
Dr. Hiltner tanár kísérletet szerint zabföldeken Mookseh-
ban a vasitriollal permotézett földök

6-szor nagyobb terméshozadékot
adnak, mint a nem permotézettek és több mint háromszo-
rosat, mint mézszőlővel kezelt földök. Hasonló ered-
ményeket, melyek részben még kedvezőbbek a

vasitriolla, mint a mézszőlőre,
több különféle rendszeres kísérlet mutatott ki, így pl. a
Colmar-i és Metz-i mezőgazdasági kísérleti állomások. Vas-
itriollal nemcsak radikálisan hat, hanem egyszerűen a
legjobb gazdálkodás. — Leírást díjtalanul küldünk.

Vasitriollal fecskekezeléshez és szétzórásához.
igen előnyösen szállít:

Carl Dicke & Co. Chem. fabrik
Barmen, Odenkirchen, Bochoit, Dresden. 5319

Kreatol

állami éremmel kitüntetve. Törvénytörvény védve.
legjobb iridászó rákosító állatok, rovarok és
féreg stb. részére. 1/2 kg. 350

Kreatol-pilulák mezel, földi egerek ellen .. K. 2- 10-
Kreatol-pilulák patkányok ellen .. K. 5- 10-
Kreatol-pilulák egerek ellen .. K. 5- 10-
Kreatol-mazsa és csótány ellen .. K. 2- 3-
Kreatol-polozka-tinktúra .. K. 2- 3-
Kreatol hangya por .. K. 4- 8-
Kreatol levéltetű és más növényi kártevők rovarok ellen
Postai szétküldés minden irányban. 5188

Bizományi főraktár: Budapest, VII., Gizella-ut 34.

Knuth Károly
mérnök és gyáros.
Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-u. 6-8. szám.

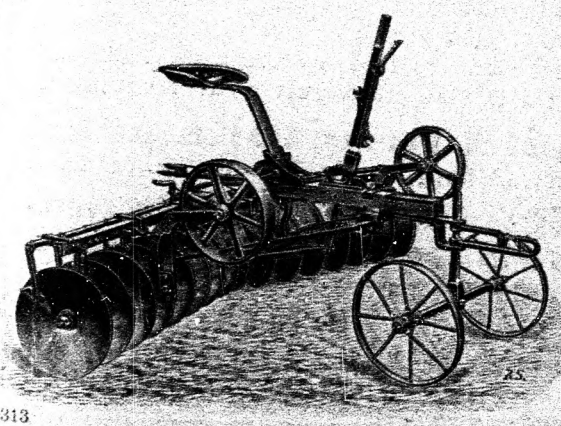
Elvállal: Kézművi, víz-, hő- és gőzfűtések, lép-
szar- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztet-
ések, elektromos, szivattyúk, vízórák, szél-
stb., nemkülönben kőszár, utaz- és petróleum-
váladékából nyert gázok értékesítését, cső-
kiosztásokat, létesítést, városok, községek,
nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóváhagyom-
ányok, előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű
Rögzítéscsővek rakomány.

TÁRCSÁS BORONÁK
Tarlóhántásra. Frissenszántott föl-
dek megmunkálására. Láp-
kulturához. Pihent rétek megmunkálására.

RUD. SACK
Leipzig-Plagwitz.

eredeti gyártmánya.

Ekék, vetőgépek, boro-
nák, kultivátorok,
kapálógépek, leg-
nagyobb speciális gyára.

1913. év végéig összes szállítás:
2 1/2 millió eke, 150.000 vetőgép stb.

Jutányos. Tartós. 2000 munkás.
Saját kísérleti telepek. 926 díj.

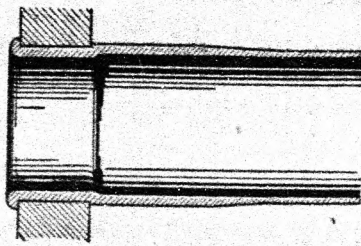
Termesztő: Dr. Em. R. v. Proskowetz
Vezető: Dr. E. v. Tschermak
cs. és kir. ny. r. tanár a wieni
" gazdasági főiskolában. "

Proskowetz
eredeti
HANNA
Pedigree
vetőárpa

Megrendelések mielőbb
Kéretnek
Zuckertabrik in Kwassitz
Mähren.

Vastagított,
könnyen fel-
hengerelhető
lágycsö-
toldat.

8383

Magyarországi
vezérképviselő:

KUZMÁNY A. KÁROLY, Budapest, V., Nagykorona-utca 15. sz.

Lokomobilcsövek tartós tömitése

elérhető könnyen felhengerelhető, vastagított lágycsö-
csötoldatok (Pikal-csötoldatok) ráhegesztésével.

A csövek nem folynak, a csőfalak megkíméltek, csőfalrepedés nincs, nagy megtakarítás. — A csövek szakaszról kihúzása és beszerelése különleges szereszközökkel, a csövek pontos, kaliberszerűen klíngázítása.

GUTENSTEIN FORRCSÓMŰVEK, VORDERBRUCK, N.-Ő. különlegessége.

MOST JELENT MEG! OLCSÓ JÓKAI

171-180.

száma:

Egy-egy szám

ára 40 fill.

! Havonta
10 szám
jelenik
meg!!!

171. sz. Esetek Petőfi életéből .. 40 f
172. sz. Bürgözdli bácsi .. 40 f
173-174. sz. A két Trenk. I. kötet .. 80 f
175-176. sz. A két Trenk. II. kötet .. 80 f
177-178. sz. Trenk Frigyes .. 80 f
179-180. sz. A szegénység utja .. 80 f

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-társ.
gazdasági szakkönyvkereskedésé-
ben, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz.

Az 1914. évi tengerivetéshez koránérő, javított lófogú tengeri, a rumai uradalom növénynevelő telepén nemesített

eredeti törzskönyvezett tengerivetőmag

A szállítás március közepétől kezdődik és pedig csövesen vagy morzsolva szállítatik, a vevő kívánása szerint. A csöves tengeri ládáknak csomagoltatik. Legkisebb eladási mennyiség 50 kg.

Rumai Uradalmi Igazgatóság, Szerém megyében.

5213

Vetőmageladás

Elsőrendű lazább talajon is bőtermő: **Viktoria cukorborsó** 100 kg.-ként 26 K-ért. Homoktalajon bőhozamu. **Homoki borsó** 100 kg.-ként 22 K-ért, mind ab Mezőlak állomás, vevő zsákjaiban vagy ezeknek önköltségen való felszámítása mellett, addig amíg a készlet tart; eladó **Szold Zsigmond bérgazdaságában, Mezőlak, Veszprém megye.** Posta, távirda és vasut helyben.

5390

Lucernamag

arankamentességre

!!! államilag ólomzárva !!!

muhar-, kender-, cirokmag

s más gazdasági vetőmagvak.

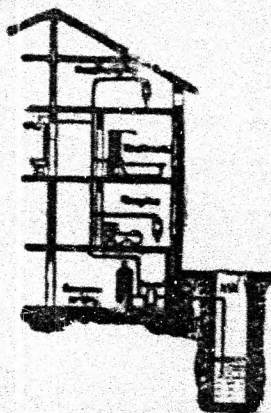
Lenvetőmag

eladás! Rigai, első évi utántermés, prima uradalmi áru kapható

Mintázott ajánlattal
szívesen szolgálunk.

BÖHM SÁNDOR
SZEGED.

5279

Vizvezeték

COMPRESS TARTÁNYNYAL

villák, kastélyok és
uradalmak részére

ELERES ÉS TÁRSA

OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK.

Budapest, VI., Eötvös-utca 44. sz.

TELEFON 102-24.

Nem kell víztartány a padláson
Nem kell víztorny.
Befolyás kizárva.
Kartí öntözések.

A nyelvi pályázatra nyitott

Jégnélküli hűtés tejgazdaságok számára

elektromossággal, vagy bármely rendelkezésre álló hajtóerővel (mint pl. motor, lokomobil). Hygienikus, olcsó és megbízható. A hűtőgépeinkkel lehűtött tej romlás nélkül állja ki a messzire való szállítást is. A leghíresebb dán és svéd tejgazdaságok hűtőberendezéseit az általunk képviselt gyár rendezte be.

Jégnélküli hűtőkamrák
husneműek, zöldség, gyümölcs stb. stb. számára.

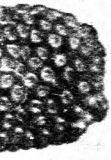
Teljes jéggyári berendezések. Házi vízvezeték és villamos telepek berendezése.

Komoly érdeklődőkhöz díjtalanul küldjük szakmunkánkat.

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök
műszaki irodája
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 21. SZ.
TELEFON 105-84 SÜRGÖNYCIM: VECSEYÉK

5303

ítése
vel.
A csövek
kiigazítása.
egessége.
15. sz.

erő, a rumai
nemesített
tőmög
szőlva szál-
magoltatik.

gyében.

5213

ék

NYAL

és
ro

SA

KÖR.

4. sz.

24.

mára

álló

kus,

tej

is.

ren-

be.

ak

ára.

eze-

se.

rnök

dája

SZ.

ÉK

5303

Jung Ádám
sertésbizományos 5285
BUDAPEST, VIII., BEZERÉDY-UTCA 4. Telefon: József 32-55
a legutányosabban értékesít és
behozoz bizott és sovány ser-
téseket. Minden felvilágosítás díjtalan.

Forradalom!

a világítás, fűtés és főzés terén!

Bel- és külvilágítás cikkei saját gázosító szerkezettel háztartások, intézetek, templomok, kaszinók, szállodák, irodák, bolti helyiségek, vendéglők, kávéházak, kábelnyak, villák, pincék, fűtőházak, fűtőházak, kőszék, kőszék és teret, vasúti pályák és állomások, valamint város-termek stb. részére. Fűtő- és fűtőkészletek, hőmérő-cikkek ipari és laboratórium célokra, valamint egyéb háztartási újítások; továbbá gázjelző gépek, telepek és berendezések. Petrolium-, spiritusz-, benzol- vagy gázjelzőberendezés két vagy három állór-óránkat.

Petroleum-Gázizzófény Képviseleti Társaság
SYOSSÉ TÁRSA

Budapest, VIII., Baross-utca 32. sz.

Telefon 178-39.

Képviseletek kaphatók! Kérje legújabb prospektusukat!

5337

Eredeti burgonya új tenyészetek

- Klein-Raudchen (posta).
- Breslauer Kerület.
- Vasútállomás: Wehrse.
- Telefon: Herrstadt 20.

Mint a múlt évben, úgy ez évben is ismét kitűnően beváltak új tenyészeteim, **morgenenként 234 mm.** termést adtak kísérleti telepeinken és a **szilészi tartomány gazdasági kamarájának** kísérleti telepein **első helyen állt.** Új fajtaim ellentállóképesek és tartósak, egyrészt korai, legnagyobb részt középkorai és későnézők és kézzel és géppel könnyen vethetők.

Ajánlok míg a készlet tart:

1. **Erste v. Klein-Raudchen:** a gazdasági kamara kísérleti földjén **győztes**, fehér, középkorai, nagyon hozamképes, egész könnyű talajra is.
2. **Landrat Dr. von Ravenstein: 1912. évi győző** a gazdasági kamara kísérleti földjén és **győző** a német burgonyatelepi előállomások kísérleti földjén. 1913. **legnagyobb hozam 175-200 métermézre morgenenként** és **győző** a kísérleti telepen **Trehitsch, Kr. Glogau, Delitzsch Sa., Brzinkau OS.** Középkorai, halványvörös, minden célra **egyenként alkalmas**, minden talajon a legnagyobb és legerősebb termést adja. Minden évben egyforma jó volt és egyike legjobb tenyészeteimnek.
3. **Präsident von Klitzing.** Középkorai, fehér, egyenként nagy, minden célra alkalmas. 1912-ben az eddig előttem ismeretes legnagyobb hozamot adta és pedig **311-60 mm.-t 25 oronként** a platzhofi uradalom kísérleti földjén. 1913-ban a Gross-saalau-i (Westpreussen) telepen **241 mm.-t adott morg.-ként.** A készlet még igen kicsi.
4. **Geh. Rat-von Rünker,** a Ldr. Dr. v. Ravenstein testvére, csakis abban különbözik tőle, hogy **sárgahúsú.** Különösen kitűnően bevált **1911. évi százaz esztendőben**, midőn **141 mm.-t hozott morgenenként** és 1912-ben a **marionfeldi kísérleti telepen**, midőn **116 fajtát legyőzött.** Középkorai, roppant hozamú, különösen étkezési célokra kitűnő.
5. **Prof. Dr. von Eckenbrecher.** Fehér, gömbölyű, rendkívül ellentálló, tartós és hozamú. 1912. és 1913-ban az itteni kísérleti telepen a **legnagyobb hozamot** adta. 1913-ban Birkenhainban **25 faj feletti győzött.** Minden célra használható. Ezen minőséget nagyon melegen ajánlom.

Miután tenyészeteim után ez évben is nagyon érdeklődnek, ajánlom a megrendelést már most megtenni. A többire nézve utalok a speciális katalógusomban felsorolt fajtákra, melyet kívánatra ingyen és bérmentve küldök meg.

W. Trog.

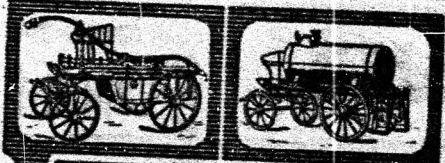
5320

FÖLDES GYÖZŐ bizományi irodája, Budapest, VII., Dohány-u. 12. (Tolnai palota.) Telefon 141-16.
Jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett szállít azonnalra, vagy évi kötésre **korpat, konkolyt, takarmánylisztet, repce- és napraforgó-pogácsát, répaszeletet** száraz és friss állapotban, **melasse-t, sörtörkölyt** tehenészetek részére szárítva és frissen, **malátacsirát, szárított tengerimosléket** stb.
Kívánatra **sürgönyajánlatok.**
Gabonaeladások és határidőmegbízások pontosan teljesíttetnek.

Mezőgazdasági magvak

mint ólomzárólt **lóhere, lucerna, fehér- és svédhere, búkköny, muhar, nyulszapuka** stb. legkiválóbb minőségekben **csak teljesen megbízható termelőktől, jutányos fizetési feltételek** mellett kaphatók. **Eredeti querdlinburgi Sachs-féle ólomzárral ellátott szavatolt csiraképes és fajtiszta repemagok** az összes keresett fajtákban legokosabb árak mellett időre is kaphatók.
Vető- és aprómagvakból **készéggel szolgálók** mintázott ajánlatokkal. 5348/a

Alapított 1726.
Katalogus
ingyen!
gyümölcs- és sorfák, szőlővesszők, díszcserjék, fűvelők, felfutók, bokrok, rózsák stb.
L. Späth
faiskoláján.
Park- és kertek tervezése.
Berlin-Baumschulenweg.
577 hold terület.

Walser Ferencz
CZÉGTULAJDONOSOK:
WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÖZÖ GYULA
TŰZOLTÁSI SZEREM ÉS SZIVATTYUK GYÁRA, HARANG ÉS FÉMÖNTÖDE
BUDAPEST, VI. LOMB UTCA 34-36
VILLAMOS MEGÁLLÓ VACZI UT.
LANG GÉPGYÁR
TELEFON: BUDAPEST, 95-50.
SÜRGÖNYCIME: WALSERGYÁR

„ERKA”
GYORSNYIRÓGÉP
Rudolf Krassa, Wien, VII., Kirchengasse 29
Márca 17. napján megjelenik.

Önműködő növénypermetező,
vadrepesz, vadmustár és más gyomkürtésére, valamint répa- és burgonyapermetésére gyári áron szállít 7171
IG. HELLER
BÉCS, 11/8., Schrotzborgstrasse 1.

Faiskolaterület 100 hold.
Kitűnő minőségű tölvevél és lomblevevél
erdészeti magvak, faesemetek
gyümölcsmagvak, tölgyfák, gazdasági magvak, fűmagkeverékek, sorfák, díszfenyők, gyümölcsfák, vadencok, és rózsák legnemesebb fajtákban, remicszemetek, hélianthi és csicsóka vadetetésre
FARAGÓ BÉLA
cs. és kir. udvari szállító
ZALAEGRSZÉK.
Árjegyzékkel és árajánlattal Kívánatra szívesen szolgálunk.

Koránérő nemesített **Alcsuti magkukorica**

métermázsánként 24 koronáért az alcsuti főhercegi uradalomban kapható.

5835

Uradalmi felügyelőség, Alcsut.

Tenyészbikák eladók

elsőrendű tenyészanyag, csakis nagy tejelőképességű egyedek után nevelve, **Laczkó Gusztáv martfői gazdaságban** (Szolnok megye).

5342

A rákoscsabai gazdaságban 80.000 darab ákácfa-küllő

kétéves vágású, csontszáraz áru és néhány vagon étkezési rózsza vetőmag

BURGONYA

vagontételekben eladó.

Szikossy Aladár, Budapest, VI., Erzsébet-királyné-utja 14. szám.

5351

Intézői,

vagy hasonló állást keres azonnali belépésre pozsony- és nyitrai megyei intenzív gazdaságokban szerzett, hosszabb gyakorlat- tal bíró okleveles gazda, magyar, német és tót nyelvismerettel. Szíves megkeresést „Répatermelő 5329” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

5329

Zadák József

törvényesen bejegyzett sertésbizományos
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 6.

Telefon (interurbán):

József 41-38.

Sürgönyeim:

Zadajos Budapest.

ELADÓ

a tehenészet felosztása miatt 12 darab egy éve importált, hasas, vöröstarka, fiatal keletfriz tehén, valamint 40 darab bonyhádi jellegű tehén. :: Bővebbet:

WIDDER MÓR-nál

SZOMBATHELY, Szől-Kálmán-u.

5345

Sorfák és suhángok

utak mellé és kertekbe. Kanadai, pyramis (jegénye) nyár, vadgesztenye, amerikai köris, későn fakadó tölggy, zöld juhar, akác 2-5-5 m. magas, fiatal, simakérgű egészséges példányok. Főhercegi erdőgondnokság, Várdaróc, u. p. Belye.

5330

Vetőburgonya

Industrie (Madzser-féle sárgahusu) Böhms Erfolg, Up to date (Findlay-féle) Prof. Wolthmann, mindannyi kipróbált bőtermő faj, egészséges és fajtiszta eladó.

Betlehemi Gazdaság

Megkeresések: **Lamberger Oszkár Pa.-Betlehem**, u. p. Győrsemere címre kéretnek.

5338

Tavaszi vetés alá műtrágyákat,

mint szuperfoszfát, thomascalak, kálió, kainit, trágyagipax, kénsavas ammoniák, salétrom, mézsnitrogén, csontliszt, szavatolt tartalommal és előnyös fizetési feltételek mellett szállít.

Telefon: 141-16.

FÖLDES GYÖZŐ bizományi irodája,
Budapest, VII., Dohány-utca 12. (Tolnai palota.)

5348

Keményítőgyárosok! • Szeszgyárosok!

Nagyobb uradalom hajlandó volna 600-700 kat. hold burgonyát, vagy répát termelni kitűnő talajon, előnyös feltételek mellett, ha vállalkozó az uradalom területén a gyárat megépítené. Uradalom vasúthoz és hajóhoz közel fekszik. Cím a kiadóhivatalban.

5348

Nagyméltóságú gróf DESSEFFY AURÉL ur

büdszentmihályi uradalmában 15 db 5/4 éves szőke göndörszőrű mangalica tenyészkan, 4 db berni, 3 darab berni szimmentáli másfél- és kétéves tenyészbika, 2 darab berni számfeletti vemhes üsző, 4 darab berni számfeletti vemhes eladó kulinra nem reagáltak és tehen, igen jó tejelő anyáktól származnak.

Érdeklődők forduljanak az uradalmi tisztartóssághoz, BÜDSZENTMIHÁLY.

5348

BORSÓ, etetési célokra

(mely törött, zuzott, vagy sérült és csiraképtelen szemekből áll), per 100 kg., vevő zsákjában, ab Monor v. á. 12:50 K-ért kapható. (Koleszónzsákok felszámítanak.)

Azonkívül ajánlunk:

Bőtermésű, tápdus, eltarthatóságra kitermelt mindenfajta takar-	
mányrépamagot 100 kg.-ként	55-- K
1-ső rendű homokiborsót 100 kg.-ként	28-- "
1-ső rendű Viktóriaborsót 100 kg.-ként	35-- "
1-ső rendű Tavaszi bikkónyt 100 kg.-ként	22-- "
1-ső rendű Zöldtakarmányborsót 100 kg.-ként	32-- "
Kevért zöldtakarmányborsót 100 kg.-ként	28-- "

árban és minden egyéb gazdasági, valamint konyhakerti magvakat a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban.

Magyar Magtenyésztési Részvénytársaság,
Monor.

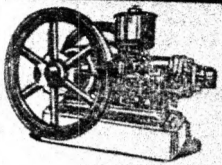
5336

Földbirtokosok figyelmébe!

a legmegbízhatóbb és legjobban bevált leghíresebb szabadalmazott " "

"SVEEDIA" nyersolajmotorok

takarmánykamrákba, kastélyvilágítás

és mindenmű gazdasági célokra az egyedüli biztos üzemű gépek " "

Feltétlen megbízható olcsó üzem!

FŐBB ELŐNYEI:

Nincs: tüzgolyó, koromképződés, piszkolódás, pénzügyöri ellenőrzés és üzemzavar.

LEGTÖBBI SZÁLLÍTÁSOK:

- Gróf Zichy Tivadar ur. .... E. Diészeg
- Fejérváry Géza cs. k. kam. ur. .... Nagykeszi
- Bárd Merschal Gyula ur. .... Berecel
- Bárd Prány László ur. .... Berecel
- Bárd Hammerstein R. ur. .... Sárpusztán

Arjegyzők, költőgépek és mindenmű stb. stb. felvilágosítással díjtalanul szolgál!

BANDLER ÖDÖN MOTORTELEPE, BUDAPEST, V. HONVÉC-UTCA 38. SZÁM. (Lipót-körtől sarkánál)

GLATZ ÉS TÁRSA

TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS FÉMÁNYGÁR R. T.

BUDAPEST, I. KER.

CSÜNGŐI-UT 15. SZ.

Berendez városi és gazdasági tejtelepeket, tejcsarnokokat és tejszővetőzeteket. Gyárt: sőtölpari ozikkokat. Vállal: ömlesztést, ömlesztést és e szakba végő javítást. Tervezésekkel, költségvetéssel és árjegyzékekkel ingyen és bérmentve szolgál.

Az igazi fegyver

a gyümölcsfák és szőlővesszők minden ellensége ellen az újonnan konstruált törv. védett, díjjutalmazott

szőlő (peronospora) fecskendő

(Jessenigg rendszer) a duplán működő „Ezaki” szőlő-kéregző, legfinomabb sugár, nincs javítás, 3 évi időtartam.

Olcsó Praktikus Erőmegegyítő. Kérjen ingyen prospektust az összes fecskendő újdonságokról. Több száz elismert levél. Több mint 30.000 forgalomban.

JESSEKNIG JÓZSEF, Stockerau 8, bei Wien. Ismétlődők keresztetnek. 5223

Posztók

af. férfi, női ruhaszöveteket, ugyazinta ország egyenruha szöveteket, vadászlatlanokat szolgáruhákhöz, orrdőrtőnek szűlőit az olismertem legazilítóképessé szűlőitől áruháza

SKORKOVSKY PROKOP és FIA

Nagy választék. Minta bűrkinek ingyen, bérmentve való visszazárillatás mellett. Olcsó árak! Kiváló minőségű! **HUMPOLETZ** (Cseh-ország).

Nagy Tiroli tenyészbikák bevásárlása.

- F. évi március hóban a következő tenyészbika kiállítások lesznek:
- márc. 2-án Graunban borzderes hegyimarhák részére
- „ 3-án Pfundsban „ „ „
- „ 4-én Riedben „ „ „
- „ 10-én Hall 1. Tiroiban alsó inntáli tarka és borzderes hegyimarhák részére
- „ 11-én Zellben a/Ziller alsó inntáli tarka marha részére.
- „ 12-én Fügenben alsó inntáli tarka marha részére.
- „ 13-án Rattenbergben alsó inntáli tarka marha részére.
- „ 14-én Rotholaban alsó inntáli tarka marha részére.

Minden felvilágosítást megad a **Viehverwertungsstelle des Tiroler Landeskulturrates Innsbruck.**

A gróf Plattl-féle uradalom vetőmagtenyésztő intézete

LOOSDORF.

Ajánlunk tavaszi vetésre eredeti loosdorfi vetőmagot, mely a múlt évben úgy bel-, mint külföldön a legnagyobb hozamot adta

Kimutatható maghozam hektáronként: árpa 44-6, nyári buza 41-7, zab 40 q.

A rendelő érdekében idejekorán előjegyzést kérünk. Egyedüli árusítás: mintát, prospektust és felvilágosítást ad **GEBRÜDER BOSCHAN** magkereskedése cs. és kir. udvari szállítók, Wien, I., Böknerstrasse 9.

Gasolin-izzófény-Gasstoff-izzófény-

Lámpák, álló és függő kivitelben, a szűkös gázt automatikusan, saját maguktól állítják elő. Minden litig kb. 100 gyertyafény fényerővel. Koronagők, egyszerű lámpák stb. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Vízszintelárutók keresztetnek. **Louis Runge, Berlin, N. O. 18. Landebergerstrasse 9./K.K. 8402**

Homokot, kavicsot, salakot stb.-it

jövedelmezően csakis Dr. Gaspary-féle gépeken és formákon lehet értékesíteni, amennyiben falitégőlákat, fedőcserepeket, ürtömböket, ezines padló- és járdalapokat, csöveket, lépcsőfokokat és oszlopokat készítünk belőle. Kötőrék. Sajtók. Keverőgépek.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára, Markranstädt, Leipzig mellett.

262. sz. Prospekt ingyen. Kérjük iryárnakhat meglatogatni!

Ószibarack	!	Szilva
Alma		Körte
Cseresznye		Meggy
Kajszinbarack		Birs
Lásponya		Dió
Eper		Török szeder
Mogyoró		Ribizli
Piszke		Málna stb.

gyümölcsfákat, illetve bokrokat, továbbá Erdősítésre és utszélekre való akácákat Kétéves gyökeres szőlővesszőket Diszfákat és cserjéket Rózsafákat és bokrokat

százezer és milliószámra

tenyész és árusít:

Unghváry László faiskolaja Czegléd (Post m.)

Tessék árjegyzéket kérni!

Olcsó árak! Olcsó árak!

drótférge

répából

egy megfelelőbb termést elérni, akkor használja a vetésnél az egyedül bevált védőszert, mely a drótférget eltávolítja, e szer az

Adratin

törvényileg védett készítmény

KLIMESCH A. vegyészeti-gyár PRAG, VII.-1147.

Prospektusok és referenciák Kívánatra ingyen és bérmentve 5310

A Heller-féle „KING“

gyermekes és fordítottgép, az összes munka 20-szorosa teljessé.

Gyártók azonosítva:

Pittore és Triumph

nová gyermekeszedőt is.

Meszelőm szivattal azonnal kicsorólható gölyös szolopokkal vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.

Meszelőm ára teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas kő- vagy háromgú szűrővel)

60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER,

BÉCS, II., Prater Schretzberg-Strasse 1. Kéjések letértek. Kéjések keresztetnek.

PAVEK JÓZSEF, GYÖR.
Szlj- és nyeregyártó.
Az összes löfelszerelések nagy raktára.
Szolid kivitel, jutányos árak!
Több kiállításon aranyéremmel és díszoklevéllel kitüntetve!
Nagy kópos árjegyzék kívánatra ingyen!

Dohánytermelő uradalmak, építők és építetők figyelmébe!

ELADÓ jutányos áron 20—30.000 kéve szegni és verni való

N Á D.

Értekezni lehet és megtekinthető **Kecskeméten, Fispán Mór cégnél, V., Klapka-utca 12. sz.**

:: TAKARMÁNYRÉPAMAG ::

sárga olajbogyó eredeti mag után termelt egészséges, kintő csiraképes, továbbá kiváló szép válogatott, **magnak való kifliburgonya kapható**, míg a készlet tart **gróf Zichy József uradalmában, Vedródnán** (Pozsony megye, vasúti állomás Cifer, vagy Nemetdiószeg). Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi felügyelőség. — Ugyanott **eladó** egy kevésbé használt **Mücke-féle keletőgép.**

Legelőbérlet.

Nagykároly mellett, Gencs község határában kb. 500 magyar hold elsőminőségű legelőterület 1914. évre bérbeadatik. Alkalmos épületek vannak. Szerződni lehet a **Nagykárolyi önszegélyző népbankkal, Nagykárolyban.**

Dohánypalántára való 120 cm. széles

nyers mollino legmegfelelőbb minőségben 50 fillérért méterenként kapható!

Löwy Jakab L. és Társa cégnél, Békéscsaba.

Nagyobb mennyiségű legelsőrendű 52 kilogrammos fajtisztá

vetőzab

kerül eladásra a Lőrinci gazdaságban. helyt vasutállomás, 21 koronáért q-ként.

Vasut. posta **Lőrinci** (Hatvan mellett), Nógrád megye.

Zsák- és ponyvakölesedés.

Zsák és ponyva új és használt, juta és lon. **Kévelőzab**, zainog-áru, nyers és vízmentes ponyva legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az Országház mellett.)
Telefon: 45-26. 7614. Alapított 1878.

Nélkülözhetetlen szakkönyvek:

Abrai Lajos: Kukoricaterméseink fokozása	Kor	1.
Andrássovich Géza: Házinyulterenyésztés és értékesítés		2.
Balassa Frigyes: A cséplőgépek szerkezete és kezelése		6.
Bálintner Ferenc dr.: A borászat kézikönyve		4.
Béke László: Mezőgazdasági bakteriológia		7.
Bexeredy Adorján és Szilassy Zoltán: Mezőgazdasági lexikon. 2 kötet		50.
Berger Károly Lajos: Hogy rendezzük be gazdaságunkat		2.40
Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony. Irta Vantsó Gyula dr.		3.
Bouhé J.: A zöldségtermesztés. Füzve 2., kötve		8.50
Budapesti áru- és értéktörzse szokásai		4.50
Bácker György: A sertéshizlalás		2.
Campbell W. H.: Okszerű talajművelés. Füzve 3.50, vászonkötésben		4.50
Csalhatatlan önszámító vásárlók és eladók számára		—70
Cselkó István: Szarvasmarhatenyésztés. Füzve 7., vászonkötésben		8.
— Takarmányozást, vászonkötésben		10.
Cserháti Sándor: Általános növénytermelés. Füzve 9., vászonkötésben		11.
— Különleges növénytermelés. Füzve 9., vászonkötésben		11.
Cserzilvay Ákos: A vadászat mestere		2.
Csérer Gyula: A szobanövények ápolása		1.40
Csérer Lajos: A magyar komlóművelésről		1.
Czajlik István: Csikónövelés		—70
Czapary Bertalan: Házikertek díszítésére szolgáló virágok tenyésztése		1.
Diezli: Az apróvad vadászata. Diszkótésben		26.
Dörner Béla: Kaszáló és legelőjavítás. Füzve 9.80, vászonkötésben		11.50
— A sertés Magyarországon. Füzve 7.20, vászonba kötve		8.70
— A kereskedelmi trágyák története, gyártása és használata		2.50
Dömlítő László: Méhtenyésztési kalauz a nép kaptárához		1.50
Eisenmayer Sándor: Állaggyógyászat, gazdák és gazdatisztok számára. Kötve		2.50
Eperjessy István: A csiperkegomba termesztése		1.
Farkas Elek: Legújabb háztitkár. Magyar levelező és öngyűvöd		6.50
Fónagy József: A facán és fogoly vadászata		6.
Gáspár József: A lucerna termesztése		1.
Gazdasági munkás- és cselédlakások tervrajzai		10.
Gerovich Emil dr.: Gyakorlati földmérés		2.
Gerőczy Géza: Jogisem. Gazdálkodók számára		6.
Grabner Emil: A gazdasági növények nemesítése. Füzve 5., vászonkötésben		6.
Groffits Gábor: Gazdasági építészet. Füzve 10., vászonkötésben		12.
Hauer Géza: A fejőstehénről		—80
Hensch Árpád: Mezőgazdasági üzemtan. A két kötet füzve 8., vász. kötve		10.
Hrebny Emil: A baromfi hizlalása		1.50
— Luc- és kacsatenyésztés		3.
— Pulikatenyésztés		3.
— Tyuktenyésztés		3.
Hutyra Ferenc dr.: Törvényszéki állatorvostan. Kézikönyv gazdák használatára		10.
Kardos Árpád: A falargás mint házi művészet		1.20
— Házi- és udvarkertek berendezése		3.
Kenese Ferenc: Háziállataink okszerű takarmányozása. Füzve 5., kötve		6.
Kodolányi Antal: A mezőgazdasági munkák és teendők hónapról-hónapra		3.
— A gyümölcsfajtenyésztés cserép- és faedényekben		1.
Kovácsy Béla és Monostori Károly: A ló és tenyésztése. Füzve 12., vász. köt. 15.		15.
Kosztány Tamás: Mesző. kémiai technológia		9.
Kövy József: Az okszerű baromfi tenyésztés. Kötve		5.
Krenedits Ödön: A kiscsiga baromfi tenyésztése		2.
Lázár L. Pál: Az aratás és betakarítás segédeszközei		3.60
Légrády Károly: A spárgatermelés kézikönyve		—40
Limbacher Károly: A korai fűzelék- és zöldségfélék termelése		1.
L. Szabó Döme: Állathonctan és élettan gazdák számára		3.
Mezey Bertalan: Elektromotorok szerkezete		8.
Meinár István: A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés		5.
Monostori Károly: Állategészség. Állattenyésztő gazdák használatára		7.
— Állaggyógyászat. Az állatok betegségeinek felismeréséről és gyógyításáról		4.
— Vésári tanácsadó		—00
— Ebertenyésztés. Füzve 3., vászonba kötve		4.50
— A juhtenyésztés alapvonalai		1.
— A lótenyésztés és lögönözés alapvonalai		2.
Morvay Károly: A virágtermesztés kézikönyve		4.80
Nádaskegy Béla és Schwenczy Armin: Patkolástani kézikönyv		6.
Naszályi József: A gőzlokomoblok szerkezete és kezelése		4.50
— A stabil gőzkazánok és gőzgépek tankönyve		6.
Németh József: Konyhakerti növénytermesztés		—90
Ormány János: Gazdasági számtartási napló		6.
Páter Béla: A vadontermő gyógynövények. Füzve 5., vászonba kötve		6.
— A gyógynövények termesztése		1.50
Praznoszky Ágost: Dohánytermelés és kezeléstan		3.
Rodiczky Jenő dr.: A juhtenyésztés mult és jelen irányairól		3.
— A kecske tenyésztése és haszonvétele		1.50
— A gyakorlati repatermesztő		2.
Ruffy Pál: A sertés javítása és hizlalása		2.
Ruisz Gyula: A kukoricaművelésről		—70
Sierbán és Koerfer: Tejgazdaság. Vajtermelés. Sajgyártás. Füzve 4., kötve		5.
Sierbán János: A kendertermesztés és áztatás		1.
'Sigmóni Elek: Mezőgazdasági kémia		6.
Skultéty László: A mezőgazdasági házipar kézikönyve		2.40
Stark Dezső: A vadász-vízis		2.
Szántó Péter: A dinnyetermesztés vezérfonala		1.
Szász Ferenc: Tehenésztésünk szervezése és vezetése		5.
Szalay János: A seprőcirok termesztése		1.
Szilágyi Gyula dr.: A szeszgyártás üzemének ellenőrzése		9.
Szilárd Gyula: Vezérfonal felülvizsg. oktatószához		2.
— Általános és különleges növénytermesztés. Füzve 4., vászonkötésben		5.
— Szőlő és pince. Füzve 4., vászonkötésben		5.
— Szőlőművelés és borgazdaság. vászonkötésben		10.
Szilassy Zoltán és Grabner Emil: Szalastakarmánynövények termesztése		10.
Szűts Mihály: Mezőgazdasági becsléstan		3.
Tormay Béla: Általános állattenyésztéstan		7.
Várady Lajos: A jégverés által okozott károok biztosítása		3.
Varga Kálmán: Cukorrépa termesztése		1.
Vető Pál: A szántóföldek műtrágyázása		1.
Vörös Sándor: A dohánytermesztésről		—70
Wagner János: Magyarország gyomnövényei		8.
Zalka Zsigmond: Mezőgazdasági szeszgyártás. Füzve 8., vászonkötésben		9.50

Megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelék).

**Minden gazda saját
érdekében cselekszik, ha
„REKORD II“ vetőgéppel
sorba vet — sorba trágyáz.**

**Árajánlattel szívesen szolgál
A Magy. Kir. Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynök-
sége Budapest, Váci-körut 32.**

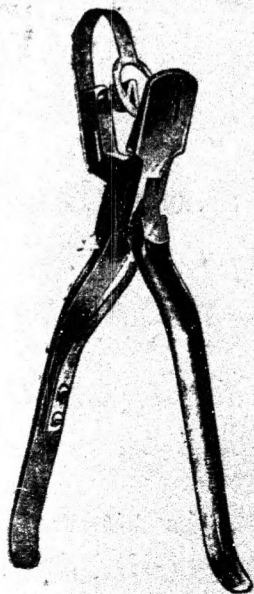
GŐZEKERÉSZLETEK.

Acélfogaskerek, fémcsapágyak, bronzetolattyúk, dugattyúk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forrcsővek, I-ső rendű sodronykötélek stb. minden gyártmányú gőzekéhez készülnek és kaphatók a legkiválóbb minőségben

SZILÁGYI ÉS DISKANT motor- és gépgyárában, MISKOLCON.

Munkafelvételek, költségvetések kívánatra bárhol ingyen.

8204

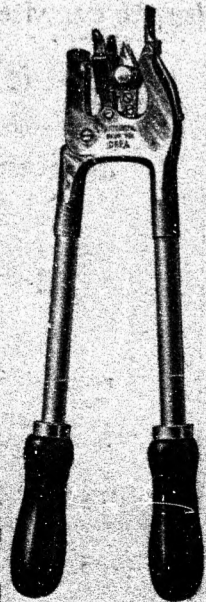
A HAUPTNER berlini cég különösen állatjelzők gyártásával foglal- kozik és gyártmányai utólérhetetlenek.

Szarvasmarhák számára: Antocrotalia és szegeszeltető Crotalia füljelzők. **Sertések részére:** svájci füljelzők, tetováló- és jelzőfogók, ironok. **Juhoknak:** csiptetőfogók, kis Crotalia és Antocrotalia füljelzők. **Lovaknak:** bőr- és patasütőbélyegzők, sütőszámok, sütő-készülékek. **Baromfiaknak:** különféle lábgyűrű. **Halaknak:** ezüsthajjelzők.

Állattenyésztési árjegyzékét készséggel és bérmentve küldi a magyarországi vezérképviselő:

GEITTNER ÉS RAUSCH főh. udvari szállító cég
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 18/Kt. SZÁM.

Kertészeti és borászati cikkek.

**Legujabb preciziós motoros lokomobilok.
Benzines magánjárók.**

Eredeti szab. **Diesel-motorok** (álló és fekvő rendszer).
SZIVÓGÁZ-, FÖLDGÁZ-, NYERSOLAJ- és BENZINMOTOROK.
Legujabb szab. félstabil egyenáramu gőzgépek (Stumpf tanár szabadalma).

Gellért Ignác és Társa speziál mérnök iroda
erőslepek berendezésére **Budapest,** V., Koháry-u. 4h. (Alkotmány-u. sarkán
az unitárius templom épületében). ::
Teljes jótállás!
Előnyös feltételek! **Nagy mintaraftár!**

**Egészséges, bőtejelő,
eredeti Jeverlandi és Keletfrieslandi
fajtehének, valamint bikák**

szállítására ajánljuk:
W. KÖSTER
földbirtokos.

a Jeverlandi tenyésztők társaságaihoz hivatkozva
TETTENS (Jeverland)
Oldenburg egyetemesi állomás. 7466

A Bányai Főhercegi Uradalom Felügyelősége, posta: Bányai,
Arad megye, előjegyzéseket elfogad a nemesített ko-
ránérő és bitermő

eredeti bányai tengerire.

Az elérhető maximális termések mellett (több helyen 40 mm.) a csutka és szem-
közi végtelen kedvező aránya (10-12%), bő tápanyagtartalom és a szemek
acélsága jellemzi e tengerit: beérése itt az Alföldön szeptember 10., egyedül
kellék, hogy április 20-ig földbe kerüljön, azért április 1-én túl már nem is
szállítjuk. Az ideai tengerikállításon, az eredeti bányai tengeri mellett bemutat-
ásra fog kerülni az ország 73 helyéről beérkezett utántermés is a kitöltött
kérdőívekkel. Továbbá a **takarmányrépa helyett, háromszoros tápanyag-
tartalom, hosszú és biztos eltarthatóság miatt** közkedvelt és jövedelmezőbb

nemesített bányai cukorrépa

mi a kellő aklimatizálás mellett korábban kel és minden répatettségnek job-
ban ellentáll. A nemesített bányai tengeritőmaga ára a válogatott csövek
közepéről morzsolva, vevő zsákjában 30 kor., a nemesített bányai cukorrépa-
mag pedig, zsákot fel nem számítva, 75 kor. mázsánként. 5190

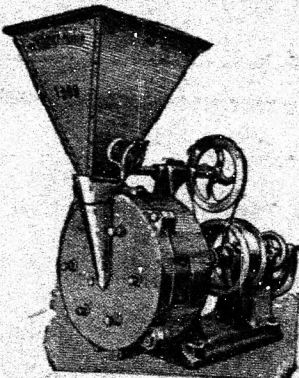
Első műmalomkőgyár, **HELLER E. J.** betéti társaság, **SANDAU, Csehország.**

**„Komet“
daráló-és lisztörlőmalom.**

A kövek sohasem élesítendők!!!

Nélkülözhetetlen:
Gazdaságokban,
Malmokban,
Sörfőzdékben,
Hizlaldákban.

Elpusztíthatatlan!!

Árlapot és ajánlatot küld a magyarországi vezérképviselőt:

LÁSZLÓ GYULA ÉS TÁRSA
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 86. SZ.

Tetőfedésre

alkalmas prima balatonmelléki

N-A-D-A-T

nagy kővébe kötve, vagonrakományban jután yo-
san szállít és a nádfedések teljesítésére, vala-
mint költségvetések elkészítésére legmegbíz-
hatóbb szakembert rendelkezésre bocsát

BETTHEIM W. SAM. ÉS FIAI
CÉG NAGYKANIZSÁN.

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

A MEZŐGAZDASÁG ÖSSZES ÁGAIT TÁRGVALÓ ILLUSZTRÁLT
HAVI FOLYÓIRAT A MAGYAR AGRÁRKULTÚRA TERJESZTÉSÉRE

SZERKESZTIK: **csérei DORNER BÉLA és dr. HÖSZLER MÁRÓLT**

XXXXX XXXI. évfolyam XXXXX
A művelt magyar gazdaságszénység szakfolyóirata
Előfizetési díj egy évre 18 korona
(gazdaköröknek, szövetségeknek, iskoláknak,
tanítóknak kedvezményes áron.) XXXXX
Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal!
Budapest, Üllői-út 25. (Pátria-nyomda)

**Belga
tenyészlovak**

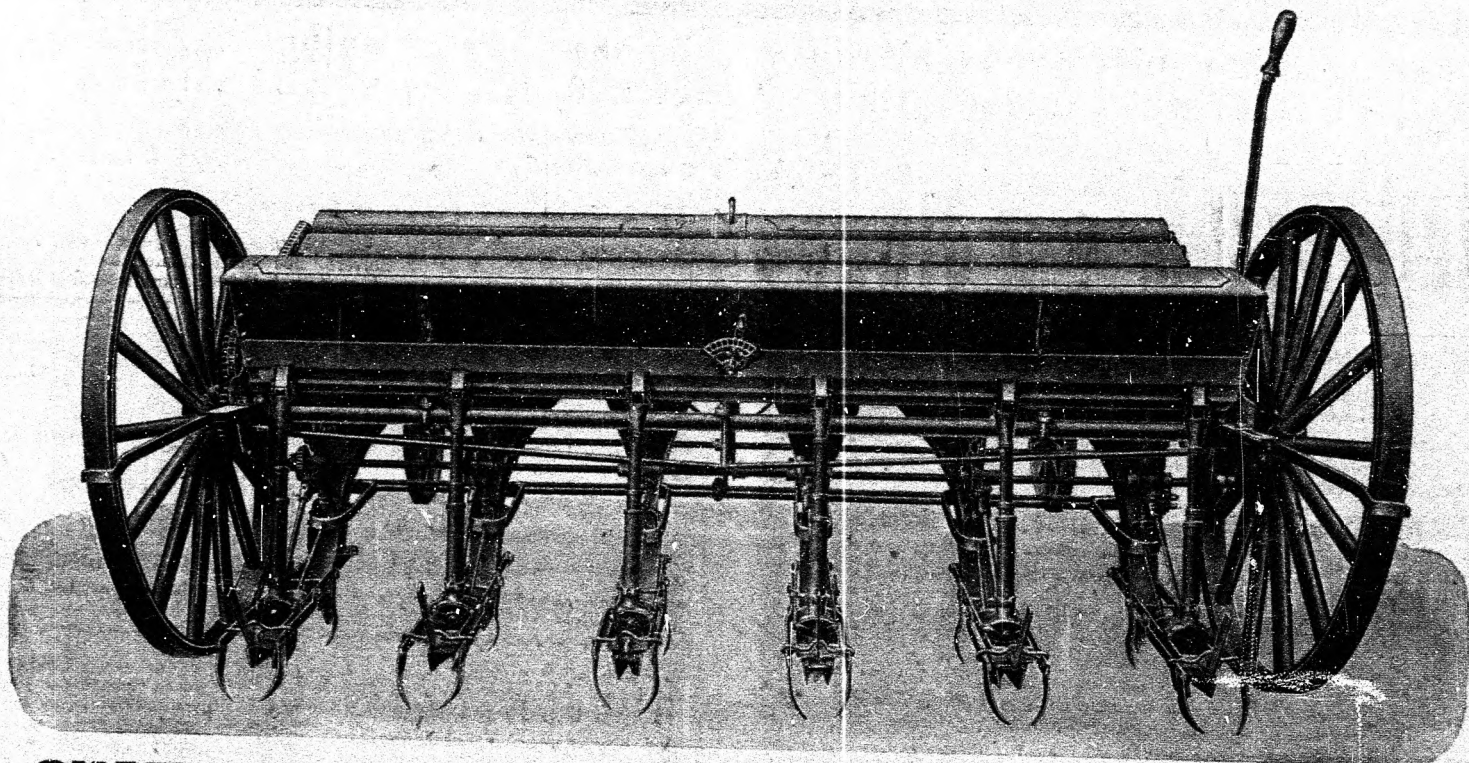
közvetítő kereskedelem nélkül
közvetlen

Menzeles Frères
brüsszeli cég fiókjánál
Nagykanizsa.

Interurban-telefon: 295. és 296.
Minden hónapban új szállítmány.

**Legmesszebbmenő garancia az anyag kiválósága,
a szerkezet és a munka jósága tekintetében.**

„Champion II“

„CHAMPION“ speciális répavetőgép.

„CHAMPION II“ műtrágyát sorbavető répavetőgép.

Ugyanaz, fészekbevetőgép.

„KIRÁLY-DRILL“ legjobb párossorú vetőgép.

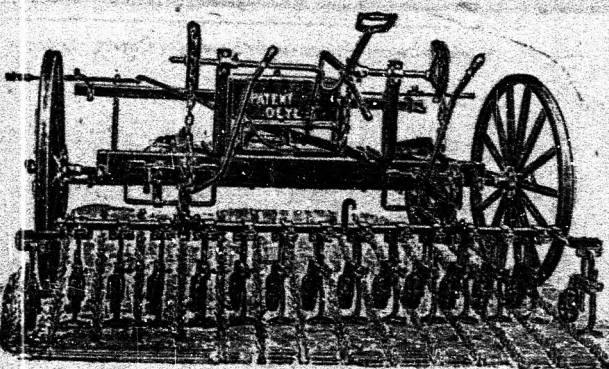
„KULTUR-DRILL“ a legújabb szerkezetű és legpraktikusabb sorbavető- és sorbatrágyázógép.

DEYL-féle szab. automatikus

répa- és gabonakapálógépek

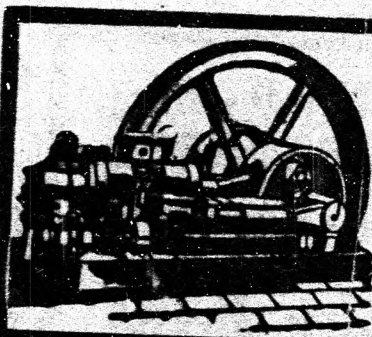
a jelenkor legjobb kapálógépe.

Avadrecét alaposan csak a gabona-félék kapálása által tudjuk kiirtani.

Árjegyzéket küld, ajánlattal szolgál a

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.

TRAUZZL & Co. Bécs, IV/2.

Magyarországi részvénytársaság **FARKAS BÉLA** okl. gépészmérnök, Budapest, V., Visegrádi-u. 3.
Négyütemű egynyomású nyersolajmotorok, fekvő elrendezéssel.
 Egyszerűsített és javított **Dieselmotorok** szerint működő motorok, nehezen gyűlö, olcsó olajok számára.

Előnyök: A jelenkor legbiztosabb, legegyszerűbb, legököszerűbb szerkezete. Perlaszték nélküli, gyújtószékkel, előmelegítés nélküli. Kezaférhető, olaj- és hűtővízszükséglete kicsiny. Munka számára különösen alkalmas, miniatűr szabadtéri üzemben tartható. **Üzemeltetés óránként és tényleges lóerőnként 1-1/2 fillér.**

MAGYARORSZÁG LŐTENYÉSZTÉSE

a rentabilitás szempontjából és az állatorvosi alapelvvel megvilágítva. **Irta: NEMAI FERENC. Ára 1.- korona.**
 Kapható „Patria” könyvkereskedésben, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Javítsuk réteinket!! Hasznosítsuk a vadvizes, kopár, szikes területeket!!

apróvirágú sziki herével (Trifolium parviflorum) szeges sziki herével (Trifolium angulatum) !! Most vethetők !!

Mintázott legelőszóval ajánlattal készséggel szolgál:
SZALAY GYULA vetőmagnagykereskedése, Budapest, V., Perczel-Mór-u. 2.

UNGHVÁRY JÓZSEF
 SZŐLŐTELEPEN ÉS GYÜMÖLCSFA ISKOLÁJÁBAN
CZEGLED (PESTMEGYE)
 „Nagyobb mennyiségű”
nemes gyümölcsfa-
 csemete, bográgyümölcsök, vadoncok, kerít sövények,
sima és gyökeres szőlővesszők
 stb. Kaphatók.
 Tisztelettel érdeklődőket várunk.

GŐZMIVELÉS.
 Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását, éppúgy mélyrigóztatást szőlőtelepítésekhez olvállal
Gőzekevállalat, Solt, Pest megye.

HAZAI GÉPGYÁR R.-T. (SANGERHAUSEN-EISELE)
 GÉP- ÉS HAZANGYAR, VASÜTŐDE ÉS RÉZMŰVESMŰHELY
Budapest, V., Váci-ut 152.

TÖRVÉNYSZÉKI ÁLLATORVOSTAN
 Irta: **Dr. HUTYRA FERENCZ** udvari tanácsos, a magyar királyi állatorvosi főiskola rektora.
Ára vászonkötésben 10 korona.
 „Patria” r.-t. könyvkereskedése, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdaságoknak és kereskedőknek közeli érdeke, hogy ügyleteik lebonyolítása közben kellőképpen tájékozva legyenek a szavatosságból folyólag őket terhelő köztelenségek, illetve őket megillető jogok terjedelme és az utóbbiak érvényesítésének módjaitól. Az a téren felmerülő kérdéseket a legkimerítőbben a jelen munka tárgyalja, amelynek tartalmából felmentjük a következő főbb fejezeteket: Állatorvoszakartói bizonyítás. Szavato „ágaz állatorvoskereskedésbe”. Szavatossági hibák. Kártételek a háziállatokban. Erdővízi sérülések. Egészségi ártalmak életrendi hibák következtében. Nühibák. Mérgezések. Csatlások. Állatorvoszakartói okmányok mintái.

Diffúziós eljárású répaszeszgyárak

== KIVONAT a szállítási jegyzékből: ==

1. Kuffner-féle Lundenburgi Cukorgyár r.-t., sasvári bérősege, Máriasszár (gyár Strázsa-puszta).
2. Kuffner-féle Lundenburgi Cukorgyár r.-t., sasvári bérősege, második rendelés, Máriasszár (gyár Robogdány-puszta).
3. Lederer Artur és Károly, Macahunka-puszta (Torontál vármegye).
4. Lederer Artur és Károly, második rendelés, Csóka, Szekimajorpuszta (Torontál vármegye).
5. Veply Vogronics Ede, Nyitraazeg (Nyitra vm.).
6. Vágvölgyi Cukorgyár r.-t., Hölak, gyár Rozvadás (Trencsén vármegye).
7. Vágvölgyi Cukorgyár r.-t., Hölak, gyár Toronyoson (Trencsén vármegye).
8. Elek Pál udvari tanácsos, Budapest, gyár Bicsfalun (Trencsén vármegye).
9. Rosenthal Ig. és Fülöp, Nagyappony (Nyitra vármegye).
10. Gróf Károly Imre uradalma főfelügyelősége, Érd (Pest vármegye).
11. Rosenthal Jakab, Nedanóc (Nyitra vármegye).
12. Vágvölgyi Cukorgyár r.-t., Bánluszány (Trencsén vármegye).
13. Kunffy-Károly uradalma, Fácánkert (Tolna vm.).
14. Wessely Jaques, Dévényujfalu (Pozsony vm.).
15. Heller Vilmos, Vágvecse (Pozsony vármegye).

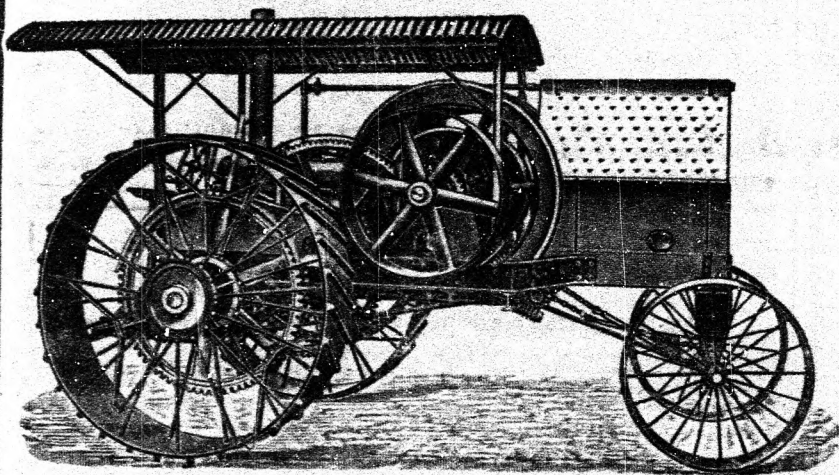
Többszörösen hitüntetve.

TUBERKULINMENTES
Eredeti Hollandi
 (amsterdami), továbbá ostfriesi és oldenburgi **tenyész- és tejteheneket, üszöket, borjúkat és tenyészbikákat,** csakis elsőrendű állatok, fivar- és hibától mentesen, Ausztria-Magyarország minden állomására szállítanak gazdáknak és szarvasmarhaszállítóknak

S. OPPENHEIM & SÖHNE mezőgazdák és szarvasmarhaszállítók
Winschoten (Hollandia)
 Sturgöncim: Oppenheim, Garstetrasse, Winschoten.

Az utolsó esztendőben 1000 és 1000 darabot szállítottunk Ausztria-Magyarország legelső uradalmainak és nagybirtokosainak. **Prima referenciák rendelkezésre állnak!** Valamennyi fajta 100 kiló élő súlyban, a vagonból kimérve szállítandó. 8089

Kérdezze meg vevőinket a „REKORD“ benzintraktor értéke felől.

25—35 HP nagyságban
4-vasu ekével, ::
60—70 HP nagyságban
10-vasu ekével szánt.

Raktárunkról azonnal szállítható!

Számos előkelő referenciával, árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. **FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST, V., VÁCI-UT 80.**

Eladásra (megbízásból) ajánlunk

500 drb 5—6 éves valódi erdélyi magyar fajta fehér jármosökröt,
600 drb 1—1½—2 éves valódi erdélyi magyar fajta fehér ökrörborjut.

Veszünk hizott ökröket

a legmagasabb árban, hizlásra alkalmas ökröket beállítunk úgy saját, mint megbízó számlára, a legelőnyösebb árban.

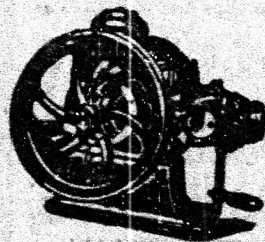
Elfogadunk mindenféle tenyésztési és használati beszerzésre szóló megbízást.

ERDÉLYI RÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvár, Brassai-utca 23. szám.

Telefon (interurban) 619. 7728 Sörgöncim: Közvetítés.

A világhírű és legújabb rendszerű

Bolinder nyersolajmotorok

és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégnél kaphatók,

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17, a Telefon 12—76.

Legkisebb nyersolajmotoroktól a Feltétlen játék-
tárolás! Jutányos árai! Kedvező fizetési feltételek.

Kérjen díjtalan felvilágosítást és legyen árjegyzék! 7636

Kis- és közelegazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona.

Kiadta az O. M. G. E. Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. könyvkeres-
könyvkiadóvállalata. kedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészi: marhavér és buzotakarmány-kelet. Elő-
rendű hús- és csontképző-takarmány, proteintartalma
20—22%. Rendkívül nagy hús-, csont- és zsírképző hatása
folytán a mellette teteti többi takarmány sokkal gazdasá-
gosabban érvényesül. Számos bel- és külföldi nagy
tenyésztőknél és nagy hizlókánál jó sikerrel kipróbálva.
Kimerítő felvilágosítást készíttünk és díjtalanul szolgálunk a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviseletéi:

Lomborger, Schön és Szász

„sertésbizalmi, Baja.”

Bauer B. Gyula

sertésbizalmi, Buda-
pest, VIII., Dezeredy-c. 10.

LANGEN és WOLF motorgyárosok
 Budapest, VI., Váci-körút 59.
 Irtár-írban-telefonszám: 10-26.

Szállítják a világhírű eredeti
„OTTO“ motorokat.
 Benzin-lokomobilok.
 Kifutó referenciák!

A SUSCHKA-féle gazdasági könyvvelti nyomtatványokat

Állandóan készletben tartja a „Patria“ r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

Kecskeméti Vasipari Termelő Szövetkezet
 mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja,
 ajánlja mezőgazdasági gépgyára és vasöntődéje gyártmányait, u. m.:
répavágókat, szecskavágókat, tengeri-morzsolókat, borsajtókat stb.,
 valamint **vasöntvényeket** a t. cz. gazdaközönség szives figyelmébe. Raktáron tart: új és javított **motoros- és özeleplőgépeket, továbbá Garnitúrákat.**
 Hazai ipar! Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
 Alapítástól 1900-ban. Igazgatóság: Budapest, IX., Kálvin-tér 10., saját színházában. Alapítástól 1900-ban.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módzatok szerint előnyös feltételek mellett.
 Az tzeleterményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
 A lefolyt 12 év alatt a tagok kétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
 Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyen működő képviselőik közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával

Tartalékok	2,527.980.— K
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett	3,357.603.— K
tűzkárokból	10,740.000.— K
jégkárokból	5,042.000.— K
Biztosított érték	860,000.000.— K
tűzben 1912. évben	63,000.000.— K
jégben 1912. évben	15,240.000.— K
Előtűzlet állománya	

A Gazdák Biztosító Szövetkezte társintézménye
A „GONDVISELÉS“ ORSZÁGOS KÖZPONTI SEGÉLYZŐ TÁRSULAT
 utján 100 kor.-tól 1000 kor.-ig terjedő kamatdíj segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 kor.-ig terjedhető, leánykiszáratás (önállóítás) segélybiztosítások eszközölhetők. Legelőnyösebb megítélésű. A társulat kebelében minden kérésre szülő helyi csoportok szervezhetők jótékonykodás céljával. Tájkörzetét közműveléssel kild bírtatnak is a társulat igazgatósága, Budapest, IX., Róka-u. 28.

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzletében
 Budapest, V., Váci-körút 52.

nagy választékban előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott **DEERING-féle** eredeti amerikai **tárcsásboronák** és **benzinmotorok**, eredeti „WESTFALIA“ **műtrágyaszórógépek**, valódi „SACK“-féle **ekék, vetőgépek, boronák, szőlőmívelési eszközök és legjobb rétmívelőeszközök.**

Kukoricaszártógép
„APOLLO“ meszelő- és pormetozógépek, szalmakötőgépek, burgonyaszárlógépek,
 elsőrendű **biztonsági járgányok** hengeres és golyóscsapágyakkal
 legkifutóbb **szecskavágó- és répavágógépek, takarmánygyorsfüllesztők, „Ohio“ tengeriszártógépek, amerikai darátógépek** és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

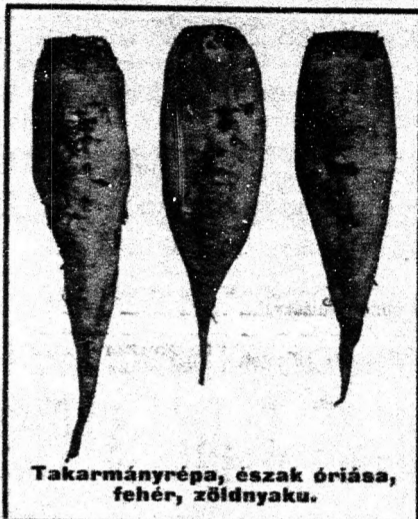
Gazdaságok villanyvilágítása, vizellátása és takarmánykamra üzeme egy motorral végezhető. ::
 Olcsó üzem! Olcsó ár! Egyszerű kezelés!
Azonnali szállítás.
Elekes és Társa
 okl. gépészmérnökök
 Budapest, VI., Eötvös-utca 44. szám.
 TELEFON: 109-24. TELEFON: 109-24.
 A nyugati pályán 1132

STEINER ARMIN vaskereskedése **GALGÓZ,**
 ajánlja legolcsóbban **gazdasági szekereket, szekérkeréket** legjobb kivitelben.

ASSOCIATION MAURUS DEUTSCH

Takarmányrépa, észak óriása,
fehér, zöldnyaku.

PARIS

8 RUE LAFFITTE

Takarmányrépa, rózsaszínű,
cukordus.

1914. FEBRUÁR.

Számos év óta foglalkozunk takarmányrépamagtenyésztéssel is és megelégedéssel mutathatunk az elért eredményekre.

Sajnos, a gazdák jelentékeny része a takarmányemű tápértékét alig veszi tekintetbe és sokkal inkább a mennyiségileg nagy terméseredményre és olcsó árakra néz. A takarmányeműek vetőmagjánál az ár épp oly alárendelt szerepet játszik, mint a cukorrépa magnál, sőt a takarmányrépát jóval nagyobb sortávolságra ültetik ki és így vetőmagunkból 8 kg. magyar holdanként bőven elegendő.

A gazdák ezidőszerint leginkább olyan vetőmagot kapnak, mely nem ment át a nemesítés és a tápértékek gondos vizsgálatának előkészítő proceduráján. Az így származó répa az eredeti formát és szint többé-kevésbé megtartotta ugyan, bő termés hozamot, vagyis nagy súlyt is adhat, **de kevés tápanyagot tartalmaz, legfőképp kevés benne a cukor,** a legfontosabb tápalkatrész.

Számtalan répa faj között szigorú szelekciót végeztünk és csak két fajtát tartottunk meg további nemesítésre és pedig azért csupán ezen két fajtát, mert számos évi tapasztalataink alapján azok nyújtanak legtöbb előnyt a gazdának, főképp magas cukortartalom és egyéb szárazanyag, valamint eltarthatóság tekintetében.

„Géant du Nord“ (**észak óriása**) takarmányrépánk, fehér henger alakú, zöld fejjel, kétharmad-részig kinő a földből, könnyebb talajokra alkalmas és felülmúl minden más fajtát.

Cukordus takarmányrépánk gyengén rózsaszínű, csak kevésbé nő ki a földből és inkább jó erőben levő, mélytalajú földekre alkalmas. Eltérően minden más répától, ezen répa egész májusig jól tartja magát, holott minden más fajta már februárban megy át szivacszerű állapotba. Általában megállapítható, hogy minél inkább nő ki a répa a földből, minél rövidebb és minél szegényebb szárazanyagban, annál rosszabbul konzerválódik. Ezen **cukordus** takarmányrépából Magyarországon az idén 550, egész 650 méter mázsás termést láttunk hektáronként, répasúlyszerinti 13% cukortartalommal.

Midőn felhívjuk még szives figyelmét a következő különlegességeinkre: **Cukordus fehér szeszrépa, takarmány murokrépa,** fehér és sárga, **cikóriamag,** maradunk

kiváló tisztelettel

ASSOCIATION: MAURUS DEUTSCH

Jurytag a Párisi 1889. és 1909. évi nemzetközi kiállításokon.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellon kívül

ZSÁK és PONYVA

≡ Lópokrócsok. ≡

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagár,
kölcsönintézet,
BUDAPEST,
Arany-János-utca 10.
Sürgélyes:
NAGELA BUDAPEST
Vidéki
telefon 104-10. és 35-92.

Állategészségügyi tudományok.
Miképpen kell az állatokat kóvérérd tenni, hogy
éjjen azokat a betegséget, hogy kapunk több
és jobb tejet, hogy gyógyítsuk szarvasokat,
hogy arják el, hogy a tyúk többet tojjon stb.
könnyen megtanulhatók.
Minden gasda, aki ezt tudni akarja, kérje a
Dr. T. PARASCHYICH főhercegi kamaratanácsos
Állategészségügyi házikönyvét
teljesen ingyen
Magyarországi vezérkormányviselődnél 7100
SZIGETI SÁMUEL, Budapest.VII., István-ut67.

Az eddigi tapasztalatok szerint a
legcélszerűbb és legkedveltebb **gazdasági**
nyomtatványok beszerezhetők a
"PATRIA"
r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Őszibarackfát,
mindenfélé
gyümölcsfa **vadonczot,**
akáczcsemetét,
2 éves **szőlővesszőt**
gyökeres
Igen olcsón ad Unghváry László
faiskolája Czegléd. Tassóhárfogyékot kérm!

Sovány és hizott sertéseket
legmagasabb napi áron értékesít:
Wolf Aladár, Győr.

Távtracím:
Biró Pál, Somogyzsil.

Megbízható, elismert gyártmány!

Gazdakörtségünk körében évek óta példátlan közke-
veltségnek örvendnek utóérhetetlen minőségű magyar
gyártmányú lópokrócsaink. Kérünk minden érdeklődőt
egy próbarendelés-
sel meggyőződnie **gazdasági gyapjupokrócsaink**
kiváló jóságáról. Legkiválóbb minőségű gazdasá-
gi takaróink előnyairól: darabonként

1. sz. kil. minőségű	200 %	hoszu	175 %	széles	K 11.-
2. " " "	200 %	"	185 %	"	" 10.-
3. " " "	180 %	"	145 %	"	" 8.-
4. " " "	170 %	"	140 %	"	" 7.-

Kívánatra minden méretben is szállítunk. Már 2
darab mintamagrendelésnél bérmentesen szállítjuk. Minden
kivánt színárnyalatban. Rendelések azonnal, esetleg az
előírt időben, de mindenkor a legteljesebb mértékben
csakítottak. 8190

Egyedüli meg-
rendelés cím: **BIRÓ PÁL, Somogyzsil 29. sz.**

Korunk legtökéletesebb állatbéllyege.

A „Triumpf”

fülbéllyeg

a hozzávaló fogó egyszeri összeszorítása és a rajta lévő emeltyű félrehúzása
által felnyithatatlanul erősítjük az állat fülébe. A „TRIUMF” fülbéllyeg
aluminumból készült 3-féle nagyságban, jól simul a fülhöz és a kis vágott seb
gyorsan gyógyul, mivel az alumínium nem tartalmaz vérmérgező anyagot. ...
A „TRIUMF” fülbéllyeg egyesíti magában az eddig gyártott
béllyegeket összes előnyeit, kiváló szakértők mint a legjobb és
legmegbízhatóbb fülbéllyeget elismerik és ajánlják. ...

Árjegyzéket küld kívánatra:

VRATIL JÁNOS
fémárak gyári raktára
PRAG-WRSCHOWITZ 559.

Negyszeresen
kiültetve!
Brüsseli
szarvasmarhaki-
állításon első
díj: 500 frank.
Első díjazások etc.

Eredeti Hollandi

tuberkulinmentes
**tenyész- és tejteheneket, üszö-
ket, borjúkat és tenyészbikákat**

csalis elsőrendű árut, fuvar- és hibától mentesen Ausztria-Magyarország
minden állomására szállítanak gazdáknak és szarvasmarhaszállítóknak

D. Stoppelman und H. van Zand
Winschoten-ben (Hollandia).

Frigyes főherceg uradalma, Teschen. A cs. és kir. gazdaság,
Smiritz és Jenő, a m. kir. gazdasági akadémia gazdasága
M.-úvár, a krakkói cs. és kir. gazdasági egyesület szállítója.
Döry Hugó, Tüskevár.

Az utolsó 6 esztendőben mintegy 6000 darabot szállítottunk Ausztria-Magyarország leg-
első uradalmának és nagybirtokosainak. **Prima referenciák rendelkezésre**
állanak. Valamennyi fajta 100 kiló elősúlyban, a vagonból kimérve szállítottak.

Eladás

Szénát, szalmát,

lucernát, lóherét és zabosbikkányt veszek és eladok bármily nagy mennyiségben, felprezéshez modern 16- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: 7246

Schreier Béla takarmánygyártó Budapešť, Népszínház-utca 33. Telefon: József 20-52

Olcsón eladó Pörschnach am See mellett a wörthi tó partján

25 hektár kiterjedésű birtok,

részben villatelkeknek parcellázva, részben parcellázható; jelenleg két villa áll rajta és gazdasági épületek. Érdeklődőknek a részletesebb felvilágosítást ad RÉSZ ALBERT titkár, Budapest, Köztelek-u. 8.

Allattartó gazdák rendeljék meg a most 2-ik kiadásban megjelent „Allattartó gazdák” című, 3 kötetből álló művet! Összeállítás: Fokányi László. Állatgyógyászat. Ára 15 kor. „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Köztelek.

Telefonszám Alapított 1845-ben. 182-01.

Dreher Ignác és Fia szomszédokélmények, kert és mezőgazdasági eszközök és készletek gyára. BUDAPEST, Kossuth-Lajos-utca 14.

Lónyirógép

„uj” angol gyártmány lánchajtó szerkezettel, 1 olóval, ára — K 70.— Megbízható és külföldi gyártmányúval össze nem hasonlítható saját készítményű hajlítós tengelyű ló- vagy szarvasmarhanyirógép 2 olóval, ára K 150.— Ugyanaz, újabb modell, két eredeti angol olóval felszerelve, ára — K 180.— Mindennemű ló és marhanyirógép- és olójavítások szakzerűen és jutányos díjak mellett eszközöltenek. (Árjegyzék ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.)

Vászon,

kanavász, cihá, lepedők, zephyr, baliszt, kétfestő, rips, oxford és mindennemű szövött és szőtt anyagot árul ajándék eladási áron

Balezár János szövőedje,

Bystrel, Neustadt, a.d. Mecca, Csehország. Minta ingyen és bérmentve. Nagy választék! Garantiált legjobb minőség.

Gabonaszakvászna. 6259

Szilárd Gyula,

a csekvári földm.-lek. tanárának gyakorlati kézikönyvei: Mezőgazdaságtan. I. Általános és különleges növénytermelés. Füzve K 4.— köve K 5.— Mezőgazdaságtan. II. Állattenyésztés. — Életrvitel. Füzve K 3.—, köve K 4.— Szőlő és pincze. Füzve K 4.—, köve K 5.— Vezérfont felvették mezőgazdasági oktatásához. Füzve K 2.— Szőlőművelés és borgazdaság. 151 ábrával. — Köve K 10.— A pinczegazdaság melléktermék értékesítése. Füzve K 1.50

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kaphatók a „Patria” rész.-tára. Könyvkereskedés Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Arankamentességre államilag oltalmazott

Lucernamag

arankamentességre államilag oltalmazott

Lóheremag,

valódi ószaknómországi répamagvak fűmag és fűmagkeverék,

rétek, kaszálók és pázsitok részére,

tavaszi bükköny muhar, köles, baltacim nyers és hámozott, és minden egyéb gazdasági magvak

legjobb és legmegbízhatóbb minőségben, jutányos áron kaphatók

Haldek Ignác Utóda,

Cégtulajdonos: 5278 Greiner Soma nagykereskedő cég, BUDAPEST, V. Bátyvány-utca 6. sz. Műtárgyokat ajándékkal kiváltva készségeket szállít.

KUBICÉK FERENCZ

Földbírtokos, CELLECHOVITZ, bei Prossnitz an der Hanna, ajánl tavaszi vetésre eredeti Hanna-vetőárpát

Minta ingyen és bérmentve.

Naptárak

1914. évre. Kór. Magy. földműves naptár — 50 Köztelek Zsebnaptár — 4.— Borászati Zsebnaptár — 3.20 Tejgazdasági Zsebnaptár — 4.— Műszaki Naptár — 4.— Építészeti Naptár — 3.50 Erdészeti Zsebnaptár — 4.— Kodolányi-féle naptár — 2.80 Vadász-naptár — 3.— Kincses Kalendár — 2.— Athenaeum nagy képes naptára — 2.— Athenaeum közigazgatási naptára — 3.— Megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedéséből, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

ZSAKOK

ponyvák, 7086 kötélárak, lópokrócok, gépszijak, gépolajokról, stb.

Kérjen ingyen árjegyzéket László Árpád és Testv.-től Budapest, V., Csarádi-u. 7. Telefon 91-30.

Pathányok, Egerek,

mező egerek, hirt egerek, vakondok, ürgek stb. néhány óra alatt jótállással kiűszíthatók

méreg nélküli „Vulkán kockák”

Által. Kapható 2, 5 és 10 koronás eredeti dobozokban, használati utasítással. REINER GÉZA, Budapest, VI., Csengery-utca 84. sz. Telefon 86-80. Ugyanott pathányok és egerek kiűszítési jótállással vállalattal.

TEJ

szállító, kávé, szeparátorok, túró készítő, kopulók stb. REINER GÉZA, Budapest, VI., Csengery-utca 84. sz. Telefon 86-80.

Gyors, pontos olcsó földmérés

Világhírű szabdalom 18 államban. Stadel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 7208 Stadel gépgyárban, Győrött

Vétel

A hegyközkövacsii gazdaságokból, mint valóban, a jókárban lévő székely földmérés keres megvételre. Somogyi József, Budapest, Erkel-utca 18. 893

Jókárban lévő, használt, 8 lóerős gőzmozgólékek megvételre keresetlik. Szívás ajánlatok Müller Adolf címére, Szeged, Pozsony m. Intézetek. 885

Burgonyát, úgy valóban, mint valóban, állapotban, bármily minőségben és mennyiségben veszek. Schöndwald Lipót, Budapest, IX. ker., Balczeg-ter. 9. Telefon József 23-49.

szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom preceise és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-u. 20. Telefon 142-80.

Vételre kerestetik gőzkéhez való 2 vízesajt és lakócsatl. Cím: Tóth András, Böhönye, Somogy m. 884

125 q tavaszabúzt megvételre keresek Schwarz Zsigmond, Marosillye. 887

100 mm. rózsaburgonyát megvételre keresek. Ára az Kőszegvári, vagy az Apollida állomásra jutandó. Mintázott árjajánlatot kér Dr. Lécztvári Sipos Aladár gazdaságra, Szamosfalván. 888

Életjárulékra, részben készpénzzel, részben pénztájjal, megvennék nagyobb birtokot, esetleg tulajdonos haláláig ott lakhatna vagy előkelő forrású családnál kellemes otthoni lakhatna. Ajánlatot „Vitalium 664” címen a kiadóhivatal továbbítja. 889

Grófi uradalom, 4000 hold egészen prima mezőgazdaság, Budapest-Wien irányban, bérbeadó. Érdeklődhetni lehet „Prima” feljelen a kiadóhivatalban. 890

Bérlésre keresek 1500-3000 hold jó birtokot, lehetőleg Sasnok, Heves, Békés, Bihar, Hajdú megyékben. Ajánlatot „Bérméltalom” címen a kiadóhivatal továbbítja. 891/b

Bérlés

Atadó bérlés Tolna megyében: 800 kat. hold, esetleg 1200 kat. Blau Zsigmond, Kiszécsely. 892

Erhardt János

Budapest, IV., Mária-Valéria-u. 1. Magyar és Belga táblaüveg-raktár.

Állandó nagy ablaküveg-raktár gazdaságok részére, kertészüveg 1 1/2, 2 és 3 mm vastagságban, tükrök, tükörüveg és ajtóvédlapok, sodronybetétek, üveg, recés üveg, ornamentív üveg, üvegtervezés. Ahlaküveg és üveggyártó gyárak.

Tessék árjajánlatot vagy árjegyzéket kérni.

Bérlendő 1-es, amely csak 2 hónapra bérlés, három éves esetleg hosszabb, ritka előnyös szerződéssel, kizárólag családi körök miatt hasznosítható. Adatok vagy visszajelzési listákkal kiadom. Cím: 4 kiadóban. 473

Szalma megvételre, vasútállomástól 1/2 órányira, prima fokozatú szántóföld, 700 hold egy tagban, családi körben megvételre, azonnal kiadó. Hal, megtudható a kiadóhivatalban. 682

Bérlésre keresek 300-400 hold jó birtokot, lehetőleg azonnal átvehető. Cím: Miltner Antal, Veszprém. 813

Bérlendő birtok udvarhely megyében vasútállomástól jó közelségen 10 kilométerre, 60 hold belsőleg, 6 szobás utlakással, gazdasági épületekkel, 2 őrökövel, víz malommal, 300 hold szántó, kaszáló, legelő, azonnal bérlendő. Felvilágosítást ad Szentkirályi Ferenc ny. orvostud. Székelykeresztúr. 893

KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA

Kiadja az ÖNGY. KÖNYVKIADÓ-VÁLLALATA. SZERKESZTI: BUDAY BARNA. Kor.

Table listing various agricultural and technical books for sale, including titles like 'Az istállógyógyászat', 'A szarvasmarha tenyésztése', 'A gabonafélék termesztése', etc., with prices in Kor.

Esső és Társai okl. mérnökök

Esső Andor és dr. Pattantyus Géza gépészmérnökök, Marschalkó Béla műépítész
(Telefon: József 28-85.) **műszaki vállalata** (Budapest, VIII., József-körút 14.)

Gazdasági építkezések és berendezések. „Horváth-Esső” ónitatók. Elektromos erőátviteli és világítási berendezések.

„M. C.” német benzín-motoros eke szilárd, könnyű traktorral. Svéd nyersolajmotorok.

„Max” dán fejőgépek a legtekélyesebb gépek. „Baltic” kombinált gőz-turbinás tejberendezés.

„VULKÁN” GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VÁCI-UT 66. SZ.

Sürgönycim: „VULKÁNUS”
Telefonszám: 15-92. és 23-45.

Szerszámgyártási osztályunkban készülnék:

Legjobb és legújabb szerkezeti esztorgapadok, gyújtógépek, olajpompák, vésőgépek, fűrészgépek, esztergogépek, marógépek, fémfűrészek, lyukasztó és ollógépek, víznyomó szerszámok, víznyomó prések, prések és kalapácsok, gőzkalapácsok, csatlakozók és kovácsolóeszközök, csatlakozógépek, emelő-, forgó és felidaruk, tűzvesztőgépű gépek, rugó- és karabáncsok (Thyro) vizsgálógépek, anyagvizsgálógépek.

Mindenféle gépek fa megmunkálására.

Özölömáthaltrészek, fognak-nyersöntvények száját, vagy idegen minták után.

Külön osztály precíziós fogaskerék gyártására.

Ehhezhatjuk közre esztorgályozott fogaskeréktestek fogaluk marozását és gyártását

GRAEPEL HUGÓ, BETÉTI TÁRSASÁG

malomépítész, gép- és rostalemezgyár; MARSCHALL SONS & Co. Ltd. vezérigénynöke
BUDAPEST, V. KER., VÁCI-UT 40-46. SZÁM.

Ajánlja páratlan szabad. lemeztörökrostáit

bármely rendszerű eszépítőgéphez, a meglevő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más törökrostánál. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 ártnál több kifogástalan: használatban. Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar Vetőmagvakat Nemesítő Társaság

Tiszavidéki és bánati buza-, magyar zab-, kukorica- és takarmányrépavetőmagvak a Magyar Vetőmagvakat Nemesítő Intézet tenyészeteiből.

Szentgyörgypuszta, 1914. január hó.
u. p. Omor, Temes m.
Sürgönycim: XP. Birta.

Bőtermésű, nagy tápértékű, nyárig eltartható, éghajlatunknak megfelelő, nagy százalékkal erélyesen csirázó **takarmányrépamagvak**

Biztos és nagyhozamu, többcsövűségre, korai beérésre nemesített **kukoricavetőmagvak**

kaphatók a **Magyar Vetőmagvakat Nemesítő Társaságnál.**

- Társasági tagok, termelési helyek
- Báró TALLIÁN BÉLA, Törökkanizsa elnök.
  - Gróf AMBRÓZY GYULA, Temesremete.
  - Dr. GYERTYÁNFY LÁSZLÓ, Győr.
  - HIRSCHLER DEZSŐ, Aranyág.
  - HUSZÁR KÁROLY, Pétermajor.
  - MAGYARY KOSSA GÉZA, Pusztatomaj.
  - OTTLIK PÉTER, Ószény.
  - SZILASSY MIHÁLY, Tiszaderzs.

Nemesítő telep: **MAGYAR VETŐMAGVAKAT NEMESÍTŐ INTÉZET, Szentgyörgypuszta.**

VÉLEMÉNYEK:

Az Önökötől vett tengerit április 10-14. körül vettem el. Az eredményével meg volték elégedve, mert akkor, mikor minden faj tengeri a mi vidékünkön 200-300 kg-ot adott holdanként, az Önökötől vett tengeri 10 q-t adott. Virágosvolgy.

Bocsánat: Tóder.

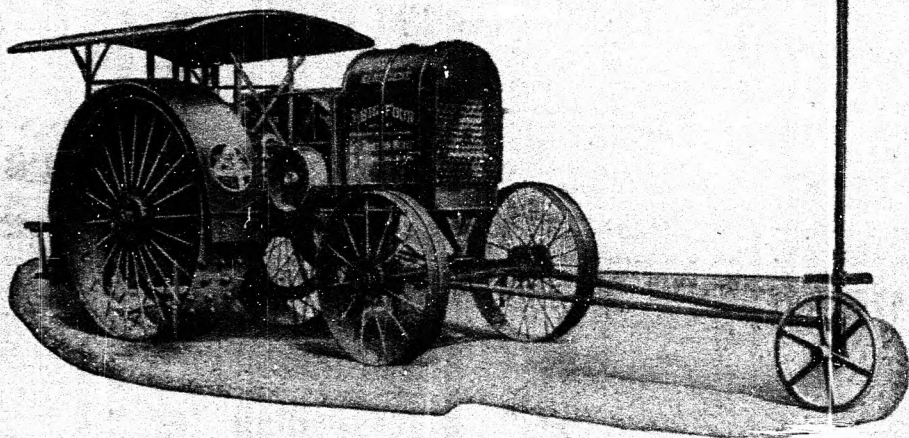
Szíves felkeresésük folytán van szerencsem fizetlel tudatni, hogy az 1913. év tavaszán részemre szállított „nemesített bánati tengeri” nálam minden tekintetben a legkitünőbbben vált be. 3 holdat vettem be a magból s rendes, közönséges művelés mellett is óriási eredményt értem el. Megjegyzem a föld, amelybe a kukoricát vettem, régi idő óta bértöld volt, s így egészen trágyázatlan és sekélyen szántott. Ezenfelül 3 holdban nagyobb szikes foltok is voltak. A tengeri egészen egyenletesen fejlődött, erős szárat fejlesztett. Szeptember hó végével az egész termés tökéletesen be volt érve, dacára a múlt évi kedvezőtlen időjárásnak. Különösen megjegyzem, a tengeri multévi tennelesemnél azon bámulatos körülményt, hogy jóformán egyetlen száron sem termelt csak egy cső, hanem kettő — nagyobb sok 3 és 4, sőt 5 és 3 tövön 6 teljesen jól fejlett csövet találtam. A csövek általában nem voltak nagyok, de teljesen beértek.

Nagybecskerek. Weress Kelemen.

A „BIG FOUR“ tractor

a géppiac legkiválóbb és legelterjedtebb szántógépe.

A legtükéletesebben végez mindennemű gazdasági munkákat, mint

**szántást,
cséplést,
aratást,
vontatást stb.**

Az egyedüli háromsebességű szántógép.

Ötvennél több ily szántókészlet van már elhelyezve az országban és a legjobb bizonyítványokkal rendelkezünk.

Megemlítjük, hogy a m. kir. Földművelésügyi Minisztérium a kisbéri állami ménesbirtokon „BIG FOUR“ szántókészlettel történt kétéves kísérlet tapasztalatai nyomán elhatározta, hogy fogja felszerelni.

az összes állami birtokokat még ez év tavaszán ilyen „BIG FOUR“ tractorokkal

Ezek szerint a kisbéri ménesbirtokon	3
a mezőhegyesi „	2
a fogarasi „	2
a bábolnai „	1
a gödöllői koronauradalomban	1
a palánkai állami birtokon	1

ily „BIG FOUR“ tractor fog még ez évben dolgozni.

A magy. kir. Földművelésügyi Minisztérium továbbá elhatározta, hogy számos gazdasági egyesületet és gazdasági kirendeltséget még ez év tavaszán szintén ily „BIG FOUR“ szántógéppel fogja felszerelni.

Ezenfelül számos előkelő és nagy magángazdaság rendelkezik „BIG FOUR“ tractorral.

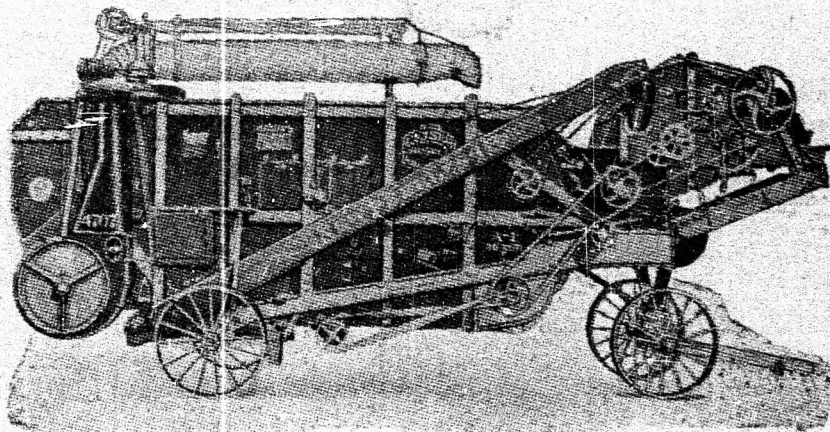
„EMERSON“

eredeti amerikai automatikus cséplőgépek. Automatikus etetőkészülékkel, szalma- és pelyvafuvókészülékkel, szabadalmazott fésűrendszerű tisztítóművel, rosták nélkül.

Az „EMERSON“ cséplőgépek 50%-kal kevesebb munkással 50%-kal többet csépelek, mint az idáig legjobbnak elismert belföldi cséplőgépek.

Az „Emerson“ cséplőgép 1913. évi augusztus 22-én a diószegi cukorgyár gazdaságában rendezett cséplőgép versenyen 60–80%-kal gyorsabban csépelelt, mint a vele versenyző két legnagyobb méretű és legmodernebb szerkezetű és ezideig legjobbnak elismert belföldi cséplőgép, s míg ezeknél 3–4% szemvesztés lett megállapítva, addig az „Emerson“ cséplőgép csaknem minden szemvesztés nélkül dolgozott.

Ugy a tractornál, mint a cséplőgépnél igen előnyös fizetési feltételeket nyújthatunk.

Részletes műszaki leírással és árajánlattal szívesen szolgálunk.

KÖZPONTI KERESKEDELMI ÉS IPARBANK R.-T.
Budapest, V. ker., Váci-körút 26. szám.

150 ezer szarvasmarha
díeséri a CHVOJKA-féle önműködő itatókat
tehenészetnél s hizlalásnál.
Prospektus s költségelérányzatot ingyen küld:
CHVOJKA F. cég, PŘELOUČ 101. Csehszlovákia.
Önműködő itatóberendezések gyára.

Muraközi
hidegvérű (nori) igás
tenyészkancák,
választott esikók és
tenyészmének

vásárlásnál közvetlen a
tenyésztőtől, segédkeze-
met felajánlom s a folyó
évben Muraköz és vidéken
tartandó lóvásárok jegyzé-
két kívánatra szívesen kül-
döm. Elsőrendű referenciáik
rendelkezése állnak.

Címem:
IDŐS HEINRICH MÖR
lóvásárló ügykeze
CSÁKTORNYA (Muraköz).
Törv. bejegyz. cég.
Sürgönyeim:
Heinrich Senior,
Csáktornya.
Isterurban - Telefon:
33. szám.

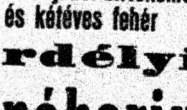
Igen szép, válogatott vörö-
tarka szimmentáli jellegű
1-2-3 éves

növendék ökor-
és üszőborjakat,
ugyszintén legprimább le-
kötői való és
járomosokreit
legjutányosabb áron
ajánlanak

RÉCSEY ÉS DUKÁZ
szarvasmarhakereskedők
NAGYKANIZSA.
Megrendelések egyesség
szerint bármikorra is el-
fogadtatnak. 5311

A szamosjenői birtokomon
egy és két éves fehér
erdélyi
tinóborju
vái eladó
a nagyiklodi és választot-
tonchidai állomástól 4 km.
távolságra. Burgya János,
Szamosjenő, u. p. Nagy-
iklód.

Égami valódi bonyhádi
friss fejős, hasas
tenyész és lefejős
teheneket, üszö-
ket, bikákat
1-től 5 évesig
tarka tinókat

szállít bármilyen mennyi-
ségben, alku szerint köt-
levélre. Tehesknél a vevő
tejhozamról meggyőző-
dik helyben, etetésnél
átvételek előtt jelen lehet,
a legszolidabb kiszolgálá-
sért garanciát vállalok.
Hízott marhákat uradal-
maktól megveszem bár-
milyen mennyiségben.

HOFFMANN DÁVID
bérős és kereskedő 5384
BONYHÁD, Tetha megye.

A szenttamási gazdasághól
állandóan eladásra kerül-
nek fiatal bonyhádi
hasastehenek
és két éves bonyhádi
tenyész bikák
és eredeti hollandi és
frieslandi tehének és
bikák. Állandóan van el-
adásra felállítva 80-100
db kiváló szép, tenyész-
tőre alkalmas, részint
nagyhasas, legnagyobb részt
már nálam leborjazott fiatal
bonyhádi tehén. Érde-
klődőknek **Köhn József,**
Budapest, VII., Rottenbiller-
utca 60. szívesen ad levél-
beli bővebb felvilágosítást
és előzetes értesítésre Kun-
szentmiklósi-Tass vasúti
állomásra kocsit is küld.

Eladó 5 darab ardenai
származású, saját
nevelésű, szépen fejlett,
erős csontozatú 3 éves
tenyészmén,
köztük 3 db tenyészjázol-
ványval ellátva. - Cím:
Halapi Oszkár, Kaposvár. 3403

Elsőrendű eredeti
bonyhádi
teheneket
hasasokat, borjasokat és
tenyész bikákat,
bármely időben, bármely
mennyiségben kuláns ára-
kon szállítok

KOLLARIT.
**BÖRLEMEZ KAUCSUK COMPO-
SITIOVAL BEVONT.**
SZAGTALAN FEDELLEMEZ

Végtelenül tartós!
Régi zsindelytetők átfedésére
kiválóan alkalmas!
Gyártja:
Kollár és Társa, Budapest,
V., Pozsony-ut 2/c.
Törzsgyár:
Kohn és Fried, Ujpest.
5340

Nagytejelő
családokból nevelt
telivér
szimmentáli
bikák
PAJZS GYULA
országos törze-
könyvezett tenyész-
zetében állandóan
kaphatók.
A fejérmegyei tejellenőrző
egylet által kéthetenként
eszközölt próbafejések
és szirvizgálatok
rendelkezésre állanak.
Vasut- és hajóállomás:
Rácalmás,
Fejér megye. 7809

Elsőrendű eredeti
bonyhádi
teheneket
hasasokat, borjasokat és
tenyész bikákat
bármely időben, bármely
mennyiségben kuláns ára-
kon szállítok 5181
FUCHS LAJOS
tenyész- és hasasállattartó
Kispest, István-tér 10.
Sürgönyeim: Fuchs Lajos.
Telefon 130-19.

Vegyések

**MEGHODÍTOTTUK
A VILÁGOT!**

GEREBEN BELA **ANDRÁSSY-UT.**

**TÖRTÉTT GÉPRESZER,
kazánrepedések,
korroziónk**

hegvesztést autógáz mion
műhelyünkben, vagy helyes
leszerelés nélkül, speciális
hegvesztőnkkel szakosított
göncök. 7888

LAKOS ÉS SZÉKELY
munkások.
Gyár és vállalat autógáz-hegvesztő
és vágó berendezésekre.
Budapest, VI., Böke-tér 3.

Allatok

Angliából importált 2 éves
shorthorn tenyész-
bika eladó. Pap-
győdaság, Alsóelemér, To-
rentáli m. 798

Eladó egy pár almásztörke,
184 cm. magas kancák,
középkönyvezett, erős, 7-8
éves fejtől. Tenyészőre kü-
lönösen nagyon alkalmasak.
Áruk 2400 korona. Cím: Geréb-
János, Pusztadacs, posta 45
vmsz Szabadzsállítás. 873

Keresek jó leszármazású, ame-
rikai, gyora, 180
cm-es sárga vagy sötétfejű és
egy db 165 cm-es almásztörke
kocsilótat a lovak fiatalok, le-
hetőleg kancák legyenek. Aján-
latok éremjelöléssel Wein-
berger Ferenc, Budapest, Hun-
gária szálló kéreknek. 879

Tenyészkan fajtisza man-
csádó báró Bohus Lajos Zsun-
onyai gazdaságában kitűnően
fejlett, rendkívül hosszú testű,
erős csontozatú, hírneves hazai
tenyésztőkből származó utódok,
11 hónaposak, átlagsúly darab-
ként 90 kg. Bővebb fel-
világosítást nyújt uradalmi in-
társág, Világos, Arad m., posta
és vasútállomás, telefon 21 hely-
ben. 877

Eladó egy pár 8 éves, 184 cm.
magas, erős kancák,
szürke, sárga, 1300 K. Vértési
Károly, Veszprém. 875

Elsőrendű átvészelt, 2-3 éves
80 db uradalmi tenyészko-
csilótára kerül. Ar meggyőzés
szerint. Gyantit eladásra kerül
május-április hónap átvéve,
400 db pesenyebárány. Bér-
uradalom, Sajóvámos. 923

Uzv. Gajzágó Elemérné kun-
ságában 80 db 1 éves szőke
magyalas szüldő és turpásztól
gazdaságban 110 db szüldő
eladó. Érdeklődőket, ha előre
jelzik, a turpásztól átlagosan
kocsi várja. Levélbeli tudakozó-
dások is ide címezendők. 924

2 db aranyárga, 171 cm. ma-
gas, feltűnő szép hirtől-
ló, hibátlanok, 3000 koronáért
eladó. Lovak megtekinthetők
Pápai József-Mór-u. 50. Lelters-
hofor Schults Clothár urnál. 927

Eladó 8 db törzskönyvezett
importált telivér szim-
mentáli fiatal tehén, létszám-
főleg miatt kilogrammonként
120 iller 130 arban. Átlagsúly
270 kg. Cím: Mocsary Dénes,
Pogyvernek. 925

HÁZTARTÁS
fogyasztási szövethozat
VESZ
nyulat
korlátlan mennyiségben.
Ajánlatokat a központihoz,
BUDAPEST, IX.,
Boráros-tér 6. szám alá
kell címezni.

Igen szép, válogatott vörö-
tarka szimmentáli jellegű
1-2-3 éves

növendék ökor-
és üszőborjakat,
ugyszintén legprimább le-
kötői való és
járomosokreit
legjutányosabb áron
ajánlanak

KLEIN TESTVÉREK
kereskedők **CZELLDÖMÖK.**
Megrendelések egyesség
szerint bármikorra is el-
fogadtatnak. 2906

Legelsőrendű bonyhádi
eredeti teheneket, friss borjaso-
kat, hasasokat s tenyész-
bikákat bármely időben,
bármely mennyiségben ku-
lansul és legolcsóbb áron
szállít:
Flaschner S. Sándor
tehenkereskedő.
Levél- és sürgönycim:
Budapest, VII., Elemér-u. 17.
Telefon: József 38-06.
Istálló: Kispest, Őlői-ut 4.
Telefon: „Kispest” 33.

Allást keresők

Hódmezővásárhelyi m. kir. földmiv. vesikolát végzett ag. or. val. lásu, nőlen, katonaközeliségek...

Földmiv. vesikolát végzett, 34 éves, román, kat. vallásu nőlen egyén, 1 1/2 évi gazdasági gyakorlattal...

Botosispáni egy önálló gazdasági birtokos belépésre felmérés...

Gőzeképeszt, vagy gépész-kovács Allást keresek 1-ére Fowler-gőz...

Ügyes kertész, nő, jószándékú, Allást keres feltöltési művészt...

Állami mintagazdabirtokon 7 évig végzett, földmiv. vesikolát végzett, gazdálk...

Gépész ajánlkozok uradalomba 20 évi gyakorlattal. Érti a lokomobílokat...

Nőtlen, 38 éves, szerénykényű keresztény egyén, külső-belsőlegesen...

Uradalmi kertész, nő, gyermekmentelen, megfelelő Allást keres birtokos belépésre...

Számvevői Allást keres 15 évi gyakorlattal bír, román, kat. vallásu, 40 éves...

Két 18, másik 19 éves, április 1-re Allást keres uradalmi kertész...

Gőzeképeszt Allást keresek mielőbbi belépésre 32 éves, nő, gépész...

Műkertész, 27 éves, román, gyermekmentelen, jószándékú egyén...

Allást keres azonnali, vagy későbbi belépésre gazdaságba 42 éves, józan, erélyes...

Gépész-kovács, nő, Allandó keres uradalomba április 1-ére...

Lelhetőleg belterjesen keresit dattiszt, ispáni, intézői Allást keres...

Segéd tiszt, ispáni vagy ehhez hasonló belépésre földmiv. vesikolát...

Földmiv. vesikolát kintő végzett 32 éves, nő egyén, 8 évi gyakorlattal...

Segéd tiszt, ispáni vagy ehhez hasonló belépésre földmiv. vesikolát...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Segéd tiszt, ispáni vagy ehhez hasonló belépésre földmiv. vesikolát...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Gazdatiszt, földmiv. vesikolát végzett, 40 éves, román, kat. vallásu, Allást keres...

Műkertész kert karbantartás, díjtalanul olvállalja, kertterményekből saját részére...

Kiscsaládú egyén botosispáni, birtokos, közeli Allást keres...

Iróki, ispáni gyakorlati vagy közeli Allást keres...

Gazdatiszt Allást keres március 1-re, esetleg április 1-re 40 éves, ev. ref. vallásu...

Gépész Allást keres 43 éves, 22 évi gyakorlattal...

Mezőri Allást keres 32 éves, családosa, erős egyén...

Önálló intézői Allást keres 32 éves, nő, okleveles gazdatiszt...

40 éves bograrmester, 18 éves bograrszéd háral, nagyobb uradalomban...

Allást keres intenzív gazdaságban szerzett gyakorlati...

Allást keres 28 éves, román, kat. vallásu, Allást keres...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Műkertész kert karbantartás, díjtalanul olvállalja, kertterményekből saját részére...

FOWLER-féle GŐZEKÉSZLETEK Az eredeti FOWLER-féle GŐZEKÉSZLETEK... JOHN FOWLER & Co. Budapest-Kelenföld

Segéd tiszt Allást keres 11 évi gyakorlattal...

Gyermekeketlen házaspár Allást keres nagyobb uradalomra...

Allást keres birtokos belépésre, debreceni m. kir. felsőbb tanintézetét...

Mezőri Allást keres 32 éves, családosa, erős egyén...

Önálló intézői Allást keres 32 éves, nő, okleveles gazdatiszt...

40 éves bograrmester, 18 éves bograrszéd háral, nagyobb uradalomban...

Allást keres intenzív gazdaságban szerzett gyakorlati...

Allást keres 28 éves, román, kat. vallásu, Allást keres...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Műkertész kert karbantartás, díjtalanul olvállalja, kertterményekből saját részére...

Tehenészgázda Allást keres vagy hasonló Allást keres...

Allást keres bármikor belépésre, m. kir. pápai allásvezető...

Földmiv. vesikolát végzett, 30 éves, ispáni, szerénykényű, külcsári...

Önállóan feltöltendő megbízható, jelenleg is Allást keres...

3-4 Rhede-Island kassát, gyönyörű példányokat...

Mangolica kassák, széke feltöltéshez...

Eladó egy pár 100-100 cm. magas, szép...

Eladó három db. csónakot...

Eladó erős eróssztu, jól felöltött...

Eladó erős eróssztu, jól felöltött...

Yorkshirei 15 koca, 7 évesek, 2 kan, 4/4 évesek...

Magas angol fővér fedeztetésű fekete, 9 1/2 éves...

Egy pár olgóska és szelíd kassák...

Eladó előrendelt hibátlan 3 éves Ardeni murakói...

Hároméves murakói csikók, igen erősök...

3-4 Rhede-Island kassát, gyönyörű példányokat...

Mangolica kassák, széke feltöltéshez...

Eladó egy pár 100-100 cm. magas, szép...

Eladó három db. csónakot...

Eladó erős eróssztu, jól felöltött...

Fischer ZSÁK és PONYVA-GYÁR BUDAPEST, RÁDOR-U. 31/33 Valódi MANILA-kéveketők, SZÖLÖKÖTŐZŐ-PONALAK... LOPOKRÓCZOK

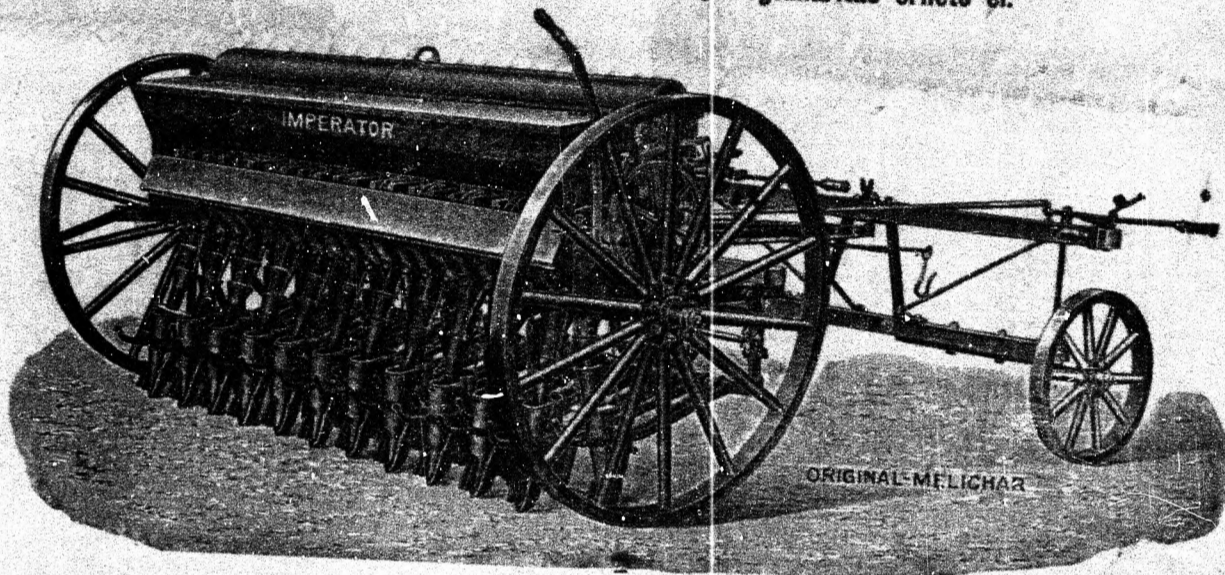
!!Többet termelhet!!

az eredeti „**MELICHAR**” gyártmányu

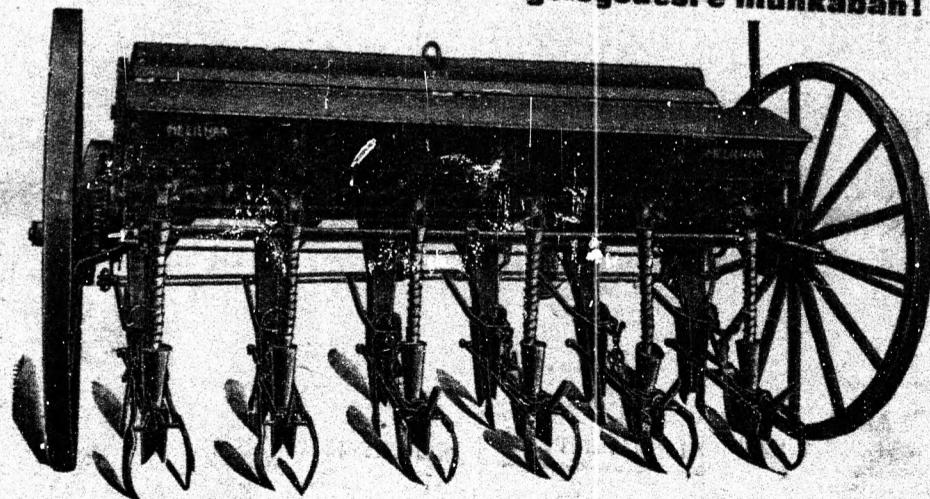
IMPERATOR

műtrágyaszórával egyesített sorbatrágyázó- és sorbavetőgéppel.

A terméstöbblet az „**IMPERATOR**” vetőgéppel holdanként 200—400 kilogramm; dacára annak, hogy műtrágyában 30—50% megtakarítás érhető el.

A „**MELICHAR**”-féle „**IDEAL**” répavetőgépek műtrágyaszórával egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek. Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

Tessék állandó gépkiallításunkat meglekinteni!!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Óvaskodjunk utánzatoktól!!!

Arjegyzékekkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Teréz-körút 28.

Fióktelepek: Wien, III., Löwengasse 37., Tomesvár, Uri-utca 4.
Debrecen, Plac-utca 43., Nagyvárad, Nagypiac-tér 10.

„Páris” Irodalmi vállalat és nyomdai műhelyvezető nyomatok, Budapest, IX., Duna-utca 25. sz. (Központ)

Közele
1914/1
Az C
Eg
Bu
Az
letne
munk
hogy
OMG
magy
jává
Ez
dosná
szinte
eltölt
gazda
melt
kasság
ság fe
in. léz
szilár
anyag
nemes
szerüs
érdekü
dor t
királyi
társada
köteles
elismer
értékes
nak os
tanul,
legőszi
mi is
és tiszt
Az
harmin
novics
gató-vá
üzed ö
1912. ö
ségében
tagságo
nak, mi
sikerünk
köteless
sokoldal
lankadat
szónoki
nek lebi
és önzet
szolgálat
korát me